

Minister Rozwoju Regionalnego

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013

Wytyczne

**w zakresie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na
środowisko dla przedsięwzięć współfinansowanych z krajowych lub
regionalnych programów operacyjnych**

Warszawa,

2009 r.

SPIS TREŚCI

- A. Podstawy prawne i cele wytycznych
- B. Podstawy prawne procesu inwestycyjnego
- C. Ocena oddziaływania na środowisko przedsięwzięć w świetle prawa wspólnotowego
 - C.1. Obowiązek oceny oddziaływania
 - C.2. Kwalifikacja do oceny oddziaływania i ustalenie zakresu raportu
 - C.3. Postępowanie w sprawie oceny właściwej
- D. Ocena oddziaływania przedsięwzięć na obszary Natura 2000 w świetle prawa wspólnotowego
- E. Ocena oddziaływania na środowisko przedsięwzięć w świetle prawa polskiego
 - E.1. Ocena oddziaływania na etapie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach
 - E.2. Ocena oddziaływania na etapie decyzji budowlanych
- F. Ocena oddziaływania przedsięwzięć na obszary Natura 2000 w świetle prawa polskiego
- G. Zalecenia związane z realizacją projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej
 - G.1. Kluczowe uwarunkowania prawidłowości przeprowadzenia oceny oddziaływania
 - G.2. Zalecenia dla okresu przejściowego
 - G.3. Zalecenia w zakresie kontroli dla instytucji funduszowych
- H. Dokumentowanie oceny oddziaływania na środowisko na potrzeby wniosku o dofinansowanie

Załącznik Ia - formularz do wniosku o dofinansowanie w zakresie OOS

Załącznik Ib – zaświadczenie organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów Natura 2000

Załącznik II - instrukcja wypełniania formularza do wniosku o dofinansowanie w zakresie OOS

Załącznik III - lista sprawdzająca w zakresie dokumentacji OOS/Natura 2000

Załącznik IV – interpretacja art. 156 ustawy z 3 października 2008 r.

A. Podstawy prawne i cele wytycznych

1. Wytyczne zostały wydane na podstawie delegacji zawartej w art. 35 ust. 3 pkt 11 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju¹. Niniejsze Wytyczne mają zastosowanie dla przedsięwzięć, dla których wniosek o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach złożono po 15 listopada 2008 r. Natomiast Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego z 3 czerwca 2008 r. mają nadal zastosowanie dla przedsięwzięć przygotowywanych w stanie prawnym sprzed 15 listopada 2008 r., chyba że konkretny punkt niniejszych Wytycznych wprowadza nowe zasady.
2. Zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 (dalej rozporządzenie 1083/2006):²
 - 1) działalność funduszy oraz operacje, które pomagają one sfinansować powinny być spójne z innymi politykami Wspólnoty oraz przestrzegać prawodawstwa Wspólnoty (preambuła – pkt 22);
 - 2) Komisja Europejska (dalej: KE) oraz państwa członkowskie zapewniają zachowanie spójności pomocy z funduszy z działaniami, politykami i priorytetami Wspólnoty oraz jej komplementarności z innymi wspólnotowymi instrumentami finansowymi (art. 9 ust. 2);
 - 3) cele funduszy osiągnąć są w ramach zrównoważonego rozwoju oraz propagowania na poziomie Wspólnoty celu, jakim jest ochrona i poprawa jakości środowiska naturalnego określonego w art. 6 Traktatu (art. 17).
3. Celem Wytycznych jest ograniczenie ryzyka błędów w postępowaniach w sprawie oceny oddziaływania na środowisko (dalej: postępowania OOS lub OOS) mogących skutkować zagrożeniem dla przygotowania lub realizacji projektów współfinansowanych w ramach właściwych Programów Operacyjnych. W szczególności, Wytyczne mają na celu:
 - 1) pomoc dla beneficjentów w zakresie kluczowych elementów postępowań OOS i przygotowania dokumentacji środowiskowej wymaganej wraz z wnioskiem o dofinansowanie projektu;
 - 2) zapewnienie jednolitości procedur dla właściwych instytucji w systemie wdrażania Programów Operacyjnych weryfikujących prawidłowość przeprowadzenia postępowań OOS dla projektu ubiegającego się o przyznanie dofinansowania;
 - 3) przedstawienie wykładni Ministra Rozwoju Regionalnego odnośnie stosowania przepisów w zakresie postępowań OOS celem zapewnienia wskazówek dla jednolitego stosowania prawa przez właściwe organy administracji.

B. Podstawy prawne procesu inwestycyjnego

¹ Dz. U. Nr 227, poz. 1658, z późn. zm.

² Dz. Urz. UE L 210 z 31.7.2006

4. Zgodnie z prawem wspólnotowym oraz krajowym, postępowanie OoŚ stanowi istotny element procesu inwestycyjnego. Do procesu inwestycyjnego odnoszą się m.in. następujące akty prawa wspólnotowego i krajowego:
- 1) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko³ (dalej: dyrektywa SOOŚ);
 - 2) dyrektywa Rady nr 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne⁴ (dalej: dyrektywa OoŚ);
 - 3) dyrektywa Rady nr 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. nr 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory⁵ (dalej: dyrektywa Siedliskowa);
 - 4) dyrektywa Rady nr 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa⁶ (dalej: dyrektywa Ptasia);
 - 5) ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko⁷ (dalej: UooŚ);
 - 6) ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska⁸ (dalej: UPoŚ);
 - 7) ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody⁹ (dalej: UoP);
 - 8) ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym¹⁰;
 - 9) ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane¹¹ (dalej: Prawo budowlane);
 - 10) ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne¹²;
 - 11) ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze;¹³
 - 12) ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych¹⁴;
 - 13) ustawa z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym¹⁵;
 - 14) ustawa z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych¹⁶ (dalej: specustawa drogowa);
 - 15) ustawa z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym¹⁷;
 - 16) ustawa z dnia 7 września 2007 r. o przygotowaniu finałowego turnieju Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012¹⁸

³ Dz. Urz. UE L 197 z 21.7.2001

⁴ Dz. Urz. UE L 175 z 5.7.1985, z późn. zm.; nowelizacja dyrektywy OoŚ z 26 maja 2003 r. wprowadza postanowienia Konwencji z Aarhus o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska,

⁵ Dz. Urz. UE L 206 z 22.7.1992, z późn. zm.

⁶ Dz. Urz. UE L 103 z 25.4.1979, z późn. zm.

⁷ Dz.U Nr 199 poz. 1227

⁸ Tekst jedn. Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.

⁹ Dz. U. Nr 92, poz. 880, z późn. zm.

¹⁰ Dz. U. Nr 80, poz. 717, z późn. zm.

¹¹ Tekst jedn. Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118, z późn. zm.

¹² Tekst jedn. Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019, z późn. zm.

¹³ Dz. U. z 2005 r., Nr 228, poz. 1947, ze zm.

¹⁴ Tekst jedn. Dz. U. z 2007 r. Nr 19, poz. 115, z późn. zm.

¹⁵ Tekst jedn. Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2571, z późn. zm.

¹⁶ Dz. U. Nr 80, poz. 721, z późn. zm.

¹⁷ Dz. U. z 2007 r. Nr 16, poz. 94, z późn. zm.

- 17) ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego¹⁹ (dalej: K.p.a.);
- 18) rozporządzenie Rady Ministrów dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko²⁰ (dalej: rozporządzenie OOŚ);

C. Ocena oddziaływania na środowisko przedsięwzięć w świetle prawa wspólnotowego

C.1. Obowiązek oceny oddziaływania

5. Obowiązek przeprowadzenia postępowania OOŚ wynika z art. 2 dyrektywy OOŚ. Państwa członkowskie muszą przyjąć wszystkie niezbędne środki, aby zapewnić, że przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko naturalne, między innymi z powodu ich charakteru, rozmiarów lub lokalizacji, podlegają wymaganiom w celu uzyskania zezwolenia na inwestycję oraz ocenie w odniesieniu do ich skutków, dokonywanej przed udzieleniem zezwolenia.
6. Zezwolenie na inwestycję (ang. development consent) jest decyzją właściwej władzy lub władz, na podstawie której wykonawca otrzymuje prawo do wykonania przedsięwzięcia. Pojęcie „zezwolenia na inwestycję” dotyczy decyzji wydawanej w jednym lub wielu etapach²¹.

Jeżeli postępowanie w sprawie zezwolenia na inwestycję jest postępowaniem wieloetapowym, w którym jedna z wydanych decyzji jest decyzją główną, a druga decyzją wykonawczą, nie mogąca wykraczać poza zakres ustaleń decyzji głównej, to właściwa władza ma w stosownych przypadkach obowiązek przeprowadzenia postępowania OOŚ także po wydaniu decyzji głównej. Chodzi o przypadki, w których oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko nie można określić na etapie decyzji głównej w sposób zadowalający²².

Ocena na etapie decyzji wykonawczej musi mieć charakter całościowy i dotyczyć wszystkich aspektów przedsięwzięcia, które nie zostały jeszcze poddane ocenie lub które wymagają ponownej oceny²³.

C.2. Kwalifikacja do oceny oddziaływania i ustalenie zakresu raportu

Screening

¹⁸ Dz. U. z 2007 r. Nr 173, poz. 1219, z późn. zm.

¹⁹ Tekst jedn. Dz. U. z 2000 r., Nr 98, poz. 1071, z późn. zm.

²⁰ Dz. U. Nr 257, poz. 2573, z późn. zm.

²¹ Sprawa C-290/03 Barker, ECR 2006/I-3949.

²² Sprawa C-508/03, Commission v United Kingdom, ECR 2006/I-3969.

²³ Sprawa C-290/03 Barker, ECR 2006/I-3949.

7. Screening (rozpoznanie, selekcja) jest pierwszym etapem procedury ustanowionej w art. 4 dyrektywy OOS w związku z jej Aneksami I, II i III. Etap ten ma na celu zakwalifikowanie przedsięwzięcia do przeprowadzenia OOS.
8. Dla przedsięwzięć wymienionych w Aneksie I dyrektywy OOS przeprowadzenie postępowania OOS jest obowiązkowe. Są to tzw. przedsięwzięcia z grupy I. Państwa członkowskie muszą zagwarantować, że regulacje krajowe przewidują obowiązek OOS dla wszelkich przedsięwzięć wymienionych w Aneksie I. To oznacza, że dla tych przedsięwzięć zawsze zachodzi konieczność przeprowadzenia postępowania OOS, a screening polega na stwierdzeniu przez organ, że dokumentacja wnioskowa faktycznie dotyczy przedsięwzięcia z I grupy.
9. Aneks II dyrektywy OOS określa rodzaje przedsięwzięć, dla których postępowanie OOS jest fakultatywne. Są to tzw. przedsięwzięcia z grupy II.

Dla przedsięwzięć z grupy II screening opiera się albo na badaniu indywidualnym albo na przyporządkowaniu przedsięwzięcia progom lub kryteriom ustalonym przez państwo członkowskie, albo na łącznym zastosowaniu obydwu procedur. W trakcie przeprowadzania badania indywidualnego lub ustalania wartości progowych bądź kryteriów, uwzględnić należy odpowiednie kryteria selekcji wymienione w Aneksie III dyrektywy OOS.

10. Kryteria selekcji z Aneksu III dyrektywy stanowią, że cechy przedsięwzięć muszą być rozpatrzone z uwzględnieniem m.in.: rozmiaru przedsięwzięcia, kumulacji z innymi przedsięwzięciami, wykorzystania zasobów naturalnych, wytwarzania odpadów, zanieczyszczeń i zagrożeń, ryzyka wypadku, czy użytych substancji i technologii. Środowiskowa wrażliwość obszarów geograficznych, które mogą być dotknięte skutkami spowodowanymi przez przedsięwzięcie, musi być rozpatrywana natomiast pod kątem m.in.: dotychczasowego przeznaczenia obszaru, zdolności do odtwarzania zasobów naturalnych na danym obszarze oraz absorpcji środowiska naturalnego.

Dokonując kwalifikacji kompetentne władze muszą zwrócić szczególną uwagę na: tereny podmokłe, strefy nadbrzeżne, góry i obszary leśne, rezerwy przyrody i parki, obszary chronione przez ustawodawstwo państw członkowskich, obszary wyznaczone przez państwa członkowskie zgodnie z dyrektywami Ptasią i Siedliskową, obszary, na których zostały już przekroczone normy jakościowe określone w ustawodawstwie wspólnotowym, obszary gęsto zaludnione, krajobrazy o znaczeniu historycznym, kulturalnym lub archeologicznym.

Biorąc pod uwagę cechy i lokalizację przedsięwzięć, potencjalne znaczące skutki ich realizacji muszą zostać ocenione z uwzględnieniem:

- 1) zakresu oddziaływania (obszar geograficzny i liczba mieszkańców, którzy znajdują się w zasięgu oddziaływania przedsięwzięcia),
- 2) transgranicznego charakteru oddziaływania,
- 3) ciężaru i kompleksowości oddziaływania,
- 4) prawdopodobieństwa wystąpienia oddziaływania,
- 5) czasu trwania,
- 6) częstotliwości i odwracalności oddziaływania.

Obowiązkowi OOS podlega jakakolwiek zmiana lub rozbudowa przedsięwzięć wymienionych w Aneksie I, gdy taka zmiana lub rozbudowa sama w sobie osiąga określone w nim progi. Zasadność OOS należy rozważyć także, przy wszelkich zmianach bądź rozbudowie już zatwierdzonych, zrealizowanych lub będących w trakcie realizacji przedsięwzięć z grupy I i II, które mogą mieć znaczące niekorzystne

oddziaływanie na środowisko naturalne (nie dotyczy to zmiany lub rozbudowy, o której mowa w zdaniu pierwszym).

Art. 4 ust. 4 dyrektywy OOS zobowiązuje państwa członkowskie do zapewnienia, że wynik screeningu udostępniony zostanie opinii publicznej.

Scoping

11. Scoping (ustalenie zakresu informacji na potrzeby postępowania OOS²⁴) uregulowany został w art. 5 ust. 2 – 4 dyrektywy OOS.

Wykonawca przedsięwzięcia jeszcze przed złożeniem wniosku o zezwolenie na inwestycję może wystąpić do właściwych władz o wydanie opinii na temat informacji, jakie mają być przez niego dostarczone. Przed wydaniem opinii właściwa władza konsultuje się z wykonawcą i organami ochrony środowiska. Fakt, że władze wydały opinię w sprawie zakresu raportu nie wyklucza możliwości późniejszego domagania się od wykonawcy dalszych informacji.

Państwa członkowskie mogą także żądać od właściwych władz wydania opinii w sprawie zakresu informacji, niezależnie od tego czy wystąpił o nią wykonawca.

12. Do podstawowych informacji przedstawianych przez wykonawcę należą:
- 1) opis przedsięwzięcia zawierający informacje o miejscu, projekcie i wielkości przedsięwzięcia,
 - 2) opis środków przewidzianych w celu uniknięcia, zmniejszenia i jeżeli to możliwe, naprawienia poważnych niekorzystnych skutków,
 - 3) dane wymagane do rozpoznania i oszacowania głównych skutków, które mogą być spowodowane w środowisku przez to przedsięwzięcie,
 - 4) zarys zasadniczych alternatywnych rozwiązań rozważanych przez wykonawcę, łącznie ze wskazaniem głównych powodów dokonanego przez niego wyboru.

Dokumentacja powinna zawierać również podsumowanie powyższych informacji w języku nietechnicznym.

C.3. Postępowanie w sprawie oceny właściwej

Zakres oceny i konsultacje z organami ochrony środowiska

13. Zakres OOS uregulowany został w art. 3, art. 5 ust. 3 oraz Aneksie IV, natomiast obowiązek konsultacji z organami ochrony środowiska w art. 6 ust. 1 dyrektywy OOS.
14. Ocena wpływu na środowisko powinna określać, opisywać i oceniać we właściwy sposób dla każdego indywidualnego przypadku bezpośrednie i pośrednie skutki przedsięwzięcia dla następujących elementów:
- 1) istot ludzkich, fauny i flory;
 - 2) gleby, wód, powietrza, klimatu i krajobrazu;
 - 3) dóbr materialnych i dziedzictwa kultury.

²⁴ W prawie polskim informacja ta określana jest mianem raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, zob. pkt. 42 Wytycznych.

Ocena określać ma również oddziaływania wzajemne pomiędzy powyższymi elementami.

Szczegółowy zakres informacji, do przedstawienia których zobowiązany jest wykonawca przedstawia się w sposób następujący:

- 1) Opis przedsięwzięcia obejmujący w szczególności:
 - opis cech fizycznych przedsięwzięcia i wymagań użytkowania terenu w czasie poszczególnych faz budowy i eksploatacji;
 - opis głównych cech procesów produkcyjnych, na przykład rodzaju i ilości używanych materiałów;
 - ocenę typu i ilości spodziewanych pozostałości i emisji (zanieczyszczeń wody, powietrza i gleby, hałasu, wibracji, światła, ciepła, promieniowania itp.) wynikających z funkcjonowania przedsięwzięcia.
 - 2) Zarys głównych alternatywnych rozwiązań rozpatrzonych przez wykonawcę, włącznie ze wskazaniem głównych powodów dokonanego przez niego wyboru, uwzględniającego skutki środowiskowe.
 - 3) Opis aspektów środowiska, na które może w znaczący sposób oddziaływać przedsięwzięcie, obejmujący w szczególności ludność, faunę, florę, glebę, wodę, powietrze, czynniki klimatyczne, dobra materialne, włącznie z dziedzictwem architektonicznym i archeologicznym, krajobraz oraz opis wzajemnego oddziaływania między tymi czynnikami.
 - 4) Opis²⁵ możliwych znaczących skutków środowiskowych przedsięwzięcia wynikających z istnienia inwestycji, korzystania z zasobów naturalnych, emisji zanieczyszczeń, tworzenia uciążliwości i unieszkodliwiania odpadów oraz informacja wykonawcy odnośnie metod prognozowania zastosowanych w celu oceny skutków wywieranych na środowisko.
 - 5) Opis środków przewidzianych w celu zapobiegania, zmniejszenia oraz tam gdzie to możliwe skompensowania znaczących, szkodliwych skutków wywieranych na środowisko.
 - 6) Nietechniczne podsumowanie powyższych informacji.
 - 7) Wskazanie trudności (niedostatków technicznych lub braku specjalistycznej wiedzy), które wykonawca napotkał przy opracowywaniu wymaganych informacji.
15. Państwa członkowskie zobowiązane są podjąć niezbędne środki, aby zapewnić władzom, których może dotyczyć przedsięwzięcie z powodu ich szczególnej odpowiedzialności w odniesieniu do środowiska, możliwość wyrażenia opinii na temat informacji dostarczonych przez wykonawcę i wniosku o zezwolenie na inwestycję. Władze te są tzw. organami współdziałającymi (opiniującymi, uzgadniającymi). Szczegółowe ramy regulujące te konsultacje ustanawiają państwa członkowskie.

Udział społeczny

16. Procedura udziału społecznego uregulowana została w art. 6 ust. 2 – 6 dyrektywy OOS.
17. „Spółeczność” oznacza jedną lub więcej osób fizycznych lub prawnych oraz, zgodnie z krajowym ustawodawstwem lub praktyką, ich stowarzyszenia, organizacje lub grupy. „Zainteresowana społeczność” oznacza społeczeństwo, które jest lub może być dotknięte skutkami przedsięwzięcia lub ma interes w procedurach podejmowania

²⁵ Opis ten powinien obejmować bezpośrednio i wszelkie pośrednie, wtórne, skumulowane, krótko-, średnio- i długookresowe, stałe i czasowe, pozytywne i negatywne skutki przedsięwzięcia.

decyzji dotyczących środowiska podlegających przepisom dyrektywy OOŚ. Organizacje pozarządowe działające na rzecz ochrony środowiska i spełniające wymagania przewidziane w prawie krajowym, uważa się za mające interes w powyższym zakresie.

18. Właściwe władze mają obowiązek informowania społeczności, o następujących kwestiach dotyczących procedur decyzyjnych:
- 1) wniosku o zezwolenie na inwestycję;
 - 2) fakcie, że przedsięwzięcie poddane jest procedurze OOŚ oraz, gdzie to stosowne, fakcie, że przeprowadzane jest postępowanie transgraniczne;
 - 3) danych o właściwych władzach odpowiedzialnych za podejmowanie decyzji, tych, od których można uzyskać istotne informacje oraz tych, do których mogą być przedkładane komentarze i zapytania;
 - 4) szczegółach harmonogramu dla przekazywania komentarzy lub zapytań;
 - 5) charakterze możliwych decyzji lub, jeśli istnieje - o projekcie decyzji;
 - 6) dostępności informacji w zakresie OOŚ;
 - 7) czasie i miejscu, w którym lub za pośrednictwem którego istotne informacje są udostępniane;
 - 8) szczegółach uzgodnień dotyczących udziału społeczeństwa.
19. Co się tyczy zainteresowanej społeczności, państwa członkowskie mają zapewnić, że w odpowiednich ramach czasowych udostępniane są następujące informacje:
- 1) wszelkie zebrane informacje w zakresie OOŚ;
 - 2) zgodnie z ustawodawstwem krajowym, główne sprawozdania i porady wydane właściwej władzy lub władzom w momencie, gdy zainteresowana społeczność jest informowana o sprawach wskazanych w pkt. 18 Wytucznych;
 - 3) informacje innych niż te określone pkt. 18 Wytucznych, które mają związek z decyzją oraz które mogą zostać udostępnione dopiero w późniejszym czasie.

Zainteresowana społeczność otrzymuje wczesne i skuteczne możliwości udziału w procedurach decyzyjnych dotyczących OOŚ, i w tym celu uprawniona jest do wyrażania komentarzy i opinii. Ta możliwość musi mieć miejsce, gdy wszystkie opcje są jeszcze otwarte dla właściwej władzy lub władz, zanim podjęta zostanie decyzja w sprawie wniosku o zezwolenie na inwestycję. Szczegółową regulację informowania społeczeństwa oraz konsultowania zainteresowanej społeczności pozostawia się państwom członkowskim.

Co istotne, państwa muszą przewidzieć rozsądne ramy czasowe dla różnych faz postępowania, dające wystarczającą ilość czasu dla poinformowania społeczeństwa oraz zainteresowanej społeczności, i umożliwiające skuteczne przygotowanie oraz uczestnictwo w podejmowaniu decyzji dotyczących środowiska.

Postępowanie transgraniczne

20. Postępowanie transgraniczne uregulowane zostało w art. 7 dyrektywy OOŚ.
21. Państwo członkowskie mające świadomość, że przedsięwzięcie realizowane na jego terytorium (tzw. państwo pochodzenia) może powodować znaczące skutki w środowisku naturalnym innego państwa członkowskiego (tzw. państwo narażone) lub na żądanie tego drugiego, przesyła państwu narażonemu jak najszybciej, nie później jednak niż w terminie poinformowania o postępowaniu OOŚ własnego społeczeństwa, m.in. opis przedsięwzięcia wraz z wszelkimi dostępnymi informacjami

o jego możliwym oddziaływaniu transgranicznym oraz informację o charakterze decyzji, która może być podjęta.

Państwo pochodzenia przyznaje państwu narażonemu rozsądny termin na wzięcie udziału w procedurach podejmowania decyzji. Jeżeli państwo narażone wyrazi wolę uczestnictwa w postępowaniu OOS, państwo pochodzenia przesyła mu - o ile do tej pory tego nie uczyniło - informacje, które podaje swojej społeczności oraz zainteresowanej społeczności. Państwa członkowskie w zakresie, w jakim ich to dotyczy, zapewniają również, że informacje te zostaną udostępnione w odpowiednim czasie władzom kompetentnym w sprawach ochrony środowiska oraz zainteresowanej społeczności państwa narażonego na oddziaływanie. Władze te, jak i zainteresowana społeczność, mają możliwość, przed wydaniem zezwolenia na inwestycję, przekazania swojej opinii w sprawie informacji dostarczonych właściwym władzom państwa pochodzenia.

22. Państwa członkowskie zobowiązane są przeprowadzić konsultacje dotyczące między innymi potencjalnych transgranicznych skutków przedsięwzięcia oraz środków przewidzianych w celu zmniejszenia lub wyeliminowania takich skutków, co ma nastąpić po ustaleniu odpowiednich ram czasowych konsultacji.

Wydanie zezwolenia na inwestycję oraz środki odwoławcze

23. Warunki wydania zezwolenia na inwestycję oraz możliwości kwestionowania legalności tego zezwolenia uregulowane zostały w art. 9 oraz 10a dyrektywy OOS.
24. W procedurze zezwolenia na inwestycję muszą zostać uwzględnione wyniki konsultacji z organami ochrony środowiska, zainteresowaną społecznością i państwem członkowskim narażonym na oddziaływanie.
25. Właściwa władza lub władze informują społeczeństwo o decyzji przyznającej lub odmawiającej wydania zezwolenia na inwestycję. Do publicznej wiadomości podaje się:
 - treść decyzji i związane z nią warunki,
 - główne przyczyny i rozważania, na których oparta jest decyzja, włączając informacje dotyczące udziału społeczeństwa,
 - w miarę potrzeby, opis podstawowych środków, jakie mają być podjęte w celu uniknięcia, ograniczenia i jeżeli jest to możliwe, skompensowania znaczących niekorzystnych skutków.

Informacje, o których mowa powyżej właściwa władza lub władze przekazują każdemu konsultowanemu państwu członkowskiemu. Z kolei konsultowane państwa członkowskie zapewniają, że informacje te zostaną udostępnione we właściwy sposób zainteresowanej społeczności, na jej własnym terytorium.

26. Państwa członkowskie zapewniają, że zgodnie z właściwym krajowym systemem prawnym, członkowie zainteresowanej społeczności mający wystarczający interes lub podnoszący naruszenie prawa, mają dostęp do procedury odwoławczej przed sądem lub innym niezależnym i bezstronnym organem, aby zakwestionować legalność decyzji, aktów lub zaniechań. Interes wszelkich organizacji pozarządowych działających na rzecz ochrony środowiska i spełniających wymagania przewidziane w prawie krajowym, uważa się za wystarczający w celu kwestionowania wskazanych naruszeń. Takie organizacje uważa się również za mające prawa dotknięte naruszeniem.

D. Ocena oddziaływania przedsięwzięć na obszary Natura 2000 w świetle prawa wspólnotowego

Ocena oddziaływania na wyznaczone obszary Natura 2000

27. Dyrektywa Siedliskowa postanowiła o utworzeniu spójnej europejskiej sieci ekologicznej specjalnych obszarów ochrony siedlisk (tzw. SOO), pod nazwą Natura 2000. Sieć ta, złożona z terenów, na których znajdują się typy siedlisk przyrodniczych wymienione w Załączniku I oraz siedliska gatunków wymienionych w Załączniku II, umożliwić ma zachowanie rzeczonych typów siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków we właściwym stanie ochrony w ich naturalnym zasięgu lub, w stosownych przypadkach, ich odtworzenie. Sieć Natura 2000 obejmuje także obszary specjalnej ochrony ptaków (tzw. OSO) sklasyfikowane przez państwa członkowskie zgodnie z regulacjami dyrektywy Ptasiej.
28. Procedura oceny oddziaływania na obszary Natura 2000 uregulowana została w art. 6 ust. 3 – 4 dyrektywy Siedliskowej (dalej: ocena siedliskowa).
29. Każdy plan lub przedsięwzięcie, które nie jest bezpośrednio związane lub konieczne do zarządzania obszarem Natura 2000, ale które może na niego w znaczący sposób oddziaływać, zarówno osobno, jak i w powiązaniu z innymi planami lub przedsięwzięciami, podlega właściwej ocenie pod kątem skutków dla danego obszaru z punktu widzenia celów ochrony obszaru. W świetle wniosków wynikających z oceny skutków dla obszaru kompetentne organy krajowe wyrażają zgodę na realizację planu lub przedsięwzięcia tylko po upewnieniu się, że nie wpłynie on niekorzystnie na integralność danego obszaru oraz stosownie po uzyskaniu opinii społeczeństwa.
30. Jeśli pomimo negatywnej oceny skutków dla danego obszaru oraz braku rozwiązań alternatywnych, plan lub przedsięwzięcie musi jednak zostać zrealizowane ze względu na konieczne wymogi nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogi o charakterze społecznym lub gospodarczym, państwo członkowskie powinno podjąć wszelkie środki kompensacyjne konieczne do zapewnienia ochrony całkowitej spójności Natury 2000. O podjętych środkach kompensacyjnych państwo członkowskie informuje KE.

Jeżeli dany obszar obejmuje typ siedliska przyrodniczego o znaczeniu priorytetowym i/lub jest zamieszkały przez gatunek o znaczeniu priorytetowym, jedyne względy, na które można się powołać, to względy odnoszące się do zdrowia ludzkiego lub bezpieczeństwa publicznego, korzystnych skutków o podstawowym znaczeniu dla środowiska albo odnoszące się do innych koniecznych wymogów nadrzędnego interesu publicznego po wyrażeniu opinii przez KE.

31. W świetle dyrektywy Siedliskowej reguły oceny siedliskowej mają zastosowanie do SOO od momentu przyjęcia przez KE listy obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty Europejskiej. Z kolei w stosunku do OSO, poczynając od daty implementacji dyrektywy Siedliskowej albo od daty klasyfikacji obszaru przez państwo członkowskie na mocy dyrektywy Ptasiej, jeżeli ta ostatnia data jest późniejsza.

Oceny oddziaływania na potencjalne/projektowane obszary Natura 2000

32. Jak zaznaczono jednak w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości (dalej: ETS) jeżeli potencjalne SOO nie byłyby odpowiednio chronione już od momentu umieszczenia na listach krajowych (czyli przed przyjęciem przez KE listy obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty Europejskiej), osiągnięcie celów ochrony siedlisk naturalnych dzikiej fauny i flory mogłoby być bardzo zagrożone²⁶. Taka sytuacja byłaby szczególnie poważna w przypadku narażenia siedlisk lub gatunków priorytetowych, dla których z uwagi na szczególną troskę, wczesna implementacja środków ochronnych byłaby właściwa, co jest zalecane w 5 ustępie preambuły dyrektywy Siedliskowej.

Odpowiedni reżim ochrony mający zastosowanie do obszarów, które znajdują się na krajowej liście przekazanej KE, zobowiązuje państwa członkowskie do nie zezwalania na ingerencje mogące powodować ryzyko poważnego naruszenia ekologicznych cech tych obszarów. Państwa członkowskie muszą, zgodnie z przepisami prawa krajowego, podjąć wszelkie niezbędne środki w celu zapobieżenia ingerencjom, które mogą powodować ryzyko poważnego naruszenia ekologicznych cech obszarów notyfikowanych KE na liście krajowej. Co do charakteru środków, które muszą podjąć państwa członkowskie, to mają to być przepisy które umożliwią realizację celów dyrektywy Siedliskowej czyli zachowanie spójnej sieci SOO w należyтым stanie ochrony²⁷.

33. Jak wskazano w pkt. 31 Wytycznych, reguły oceny siedliskowej (w tym przesłanki pozwalające na realizację przedsięwzięcia) znajdują zastosowanie w stosunku do OSO pod warunkiem, że obszar został formalnie zaklasyfikowany przez państwo członkowskie. Przed zaklasyfikowaniem OSO należy w stosunku do niego unikać powstawania zanieczyszczenia, pogorszenia warunków naturalnych siedlisk lub jakichkolwiek zakłóceń wpływających na ptactwo²⁸. Dlatego też tylko w wyjątkowych sytuacjach można zrealizować przedsięwzięcie mogące znacząco oddziaływać na niewyznaczony OSO. Może to nastąpić wyłącznie wówczas, gdy przemawiający za przedsięwzięciem interes jest nadrzędny w stosunku do interesu ekologicznego chronionego dyrektywą Ptasią²⁹. Uprawnienie państwa członkowskiego do naruszenia w sposób istotny obszarów, które powinny być zostać sklasyfikowane jako OSO w żadnym razie nie może być uzasadnione względami natury ekonomicznej i społecznej³⁰.

²⁶ Sprawa C-117/03 Società Italiana Dragaggi SpA and Others, ECR 2005/I-167.

²⁷ Sprawa C-244/05 Bund Naturschutz in Bayern and Others v Freistaat Bayern, ECR 2006/I-8445.

²⁸ Zob. art. 4 ust. 4 dyrektywy Ptasiej oraz sprawa C-355/90 Santoña Marshes, ECR 1993/I-4221.

²⁹ Sprawa C – 57/89 Commission v Germany, ECR 1991/I-883.

³⁰ Sprawa C - 186/06 Commission v Spain, ECR 2007/I-12093.

E. Ocena oddziaływania na środowisko przedsięwzięć w świetle prawa polskiego

E.1. Ocena oddziaływania na etapie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach

Obowiązek oceny oddziaływania, właściwość organów, wymogi wnioskowe

Obowiązek oceny oddziaływania

34. Postępowanie OOŚ przedsięwzięć uregulowane zostało w art. 59 - 120 UooŚ. Pojęcia używane w tych przepisach zdefiniowane zostały m.in. w art. 3 UooŚ.
35. OOŚ obejmuje w szczególności:
 - 1) weryfikację raportu OOŚ,
 - 2) uzyskanie wymaganych ustawą opinii i uzgodnień,
 - 3) zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu.

Brak powyższych elementów w postępowaniu świadczy o tym, iż OOŚ nie była prowadzona.

36. Przeprowadzenia OOŚ wymaga realizacja następujących planowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko:
 - 1) planowanego przedsięwzięcia mogącego zawsze znacząco oddziaływać na środowisko
Są to tzw. **przedsięwzięcia z grupy I**.
 - 2) planowanego przedsięwzięcia mogącego potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, jeżeli obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko został stwierdzony w drodze kwalifikacji.

Są to tzw. **przedsięwzięcia z grupy II**.

37. Rada Ministrów, uwzględniając możliwe oddziaływanie na środowisko przedsięwzięć oraz uwarunkowania wskazane w pkt. 51 Wytucznych, określi w drodze rozporządzenia rodzaje przedsięwzięć zaliczanych do grupy I i grupy II oraz przypadki, gdy zmiany dokonywane w obiektach są kwalifikowane jako przedsięwzięcia grupy I albo II. Do momentu wydania wskazanego rozporządzenia, w zakresie listy przedsięwzięć obowiązuje przejściowo dotychczasowe rozporządzenie OOŚ.
38. OOŚ przeprowadza się w pierwszej fazie uzyskiwania zezwolenia na inwestycję w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach³¹. Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach określa środowiskowe uwarunkowania realizacji przedsięwzięcia. Jest ona wydawana dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a więc dla przedsięwzięć z I i II grupy.

³¹ Możliwe jest również przeprowadzenie ponownej OOŚ w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji o pozwoleniu na budowę, decyzji o zatwierdzeniu projektu budowlanego, decyzji o pozwoleniu na wznowienie robót budowlanych oraz decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej (dalej: decyzje budowlane) [zob. pkt. 94 – 107 Wytucznych].

39. Wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach następuje przed uzyskaniem tzw. kolejnych decyzji inwestycyjnych:
- 1) decyzji o pozwoleniu na budowę, decyzji o zatwierdzeniu projektu budowlanego oraz decyzji o pozwoleniu na wznowienie robót budowlanych;
 - 2) decyzji o pozwoleniu na rozbiórkę obiektów jądrowych;
 - 3) decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (dalej: decyzja o wziąt);
 - 4) koncesji na poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż kopalin, na wydobywanie kopalin ze złóż, na bezzbiornikowe magazynowanie substancji oraz składowanie odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych, decyzji określającej szczegółowe warunki wydobywania kopaliny (dalej: decyzje górnicze);
 - 5) pozwolenia wodnoprawnego na wykonanie urządzeń wodnych;
 - 6) decyzji ustalającej warunki prowadzenia robót polegających na regulacji wód oraz budowie wałów przeciwpowodziowych, a także robót melioracyjnych, odwodnień budowlanych oraz innych robót ziemnych zmieniających stosunki wodne na terenach o szczególnych wartościach przyrodniczych, zwłaszcza na terenach, na których znajdują się skupienia roślinności o szczególnej wartości z punktu widzenia przyrodniczego, terenach o walorach krajobrazowych i ekologicznych, terenach masowych lęgów ptactwa, występowania skupień gatunków chronionych oraz tarlisk, zimowisk, przepławek i miejsc masowej migracji ryb i innych organizmów wodnych;
 - 7) decyzji o zatwierdzeniu projektu scalenia lub wymiany gruntów;
 - 8) decyzji o zmianie lasu na użytek rolny;
 - 9) decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej;
 - 10) decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej;
 - 11) decyzji o ustaleniu lokalizacji autostrady;
 - 12) decyzji o ustaleniu lokalizacji przedsięwzięć Euro 2012.
40. OOS, stanowiącą część postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, przeprowadza organ właściwy do wydania tej decyzji.

Właściwość organów

41. Organem właściwym do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest:
- 1) regionalny dyrektor ochrony środowiska (dalej: RDOŚ) – dla przedsięwzięć:
 - a) należących do grupy I, takich jak:
 - drogi,
 - linie kolejowe,
 - napowietrzne linie elektroenergetyczne,
 - instalacje do przesyłu ropy naftowej, produktów naftowych, substancji chemicznych lub gazu,
 - sztuczne zbiorniki wodne,
 - b) oraz dla przedsięwzięć z grupy I i II:
 - realizowanych na terenach zamkniętych³²,
 - realizowanych na obszarach morskich³³,

³² W przypadku przedsięwzięcia realizowanego w części na terenie zamkniętym dla całego przedsięwzięcia decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach wydaje RDOŚ.

³³ Właściwość miejscową RDOŚ ustala się w odniesieniu do obszaru morskiego wzdłuż wybrzeża na terenie danego województwa. W przypadku przedsięwzięcia realizowanego w części na obszarze morskim dla całego przedsięwzięcia decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach wydaje RDOŚ.

- polegającego na zmianie lasu, niestanowiącego własności Skarbu Państwa, na użytek rolny;
- 2) starosta – w przypadku scalania, wymiany lub podziału gruntów;
- 3) dyrektor regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych – w przypadku zmiany lasu, stanowiącego własność Skarbu Państwa, na użytek rolny;
- 4) wójt, burmistrz, prezydent miasta – dla pozostałych przedsięwzięć.

Jeżeli przedsięwzięcie, dla którego do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach właściwy jest wójt, burmistrz, prezydent miasta jest realizowane przez gminę, organem właściwym do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest wójt, burmistrz, prezydent miasta, na którego obszarze właściwości przedsięwzięcie jest realizowane.

W przypadku przedsięwzięcia wykraczającego poza obszar jednej gminy decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach wydaje wójt, burmistrz, prezydent miasta, na którego obszarze właściwości znajduje się największa część terenu, na którym ma być realizowane to przedsięwzięcie, w porozumieniu z zainteresowanymi wójtami, burmistrzami, prezydentami miast.

W przypadku przedsięwzięcia wykraczającego poza obszar jednego województwa, dla którego organem właściwym do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest RDOŚ, decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach wydaje ten RDOŚ, na obszarze właściwości którego znajduje się największa część terenu, na którym ma być realizowane to przedsięwzięcie. Decyzja jest wydawana w porozumieniu z regionalnymi dyrektorami ochrony środowiska, na obszarze właściwości których położona jest pozostała część przedsięwzięcia.

Wymogi wnioskowe

42. Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach wydawana jest na wniosek. Powinien on spełniać wymogi formalne pisma określone w przepisach K.p.a. Ponadto do wniosku należy dołączyć:
- 1) w przypadku przedsięwzięć z grupy I - raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko (dalej: raport OOS), a jeżeli wnioskodawca wystąpił o określenie zakresu raportu - kartę informacyjną przedsięwzięcia (dalej: KIP³⁴);
 - 2) w przypadku przedsięwzięć z grupy II - KIP;
 - 3) poświadczoną przez właściwy organ kopię mapy ewidencyjnej obejmującej przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie, oraz obszar, na który to przedsięwzięcie będzie oddziaływać;
 - 4) w przypadku przedsięwzięć wymagających uzyskania decyzji górniczych³⁵, prowadzonych w granicach przestrzeni niestanowiącej części składowej nieruchomości gruntowej, zamiast kopii mapy ewidencyjnej - mapę sytuacyjno-wysokościową sporządzoną w skali umożliwiającej szczegółowe przedstawienie przebiegu granic terenu, którego dotyczy wniosek, oraz obejmującą obszar, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie;
 - 5) dla przedsięwzięć, dla których organem prowadzącym postępowanie jest RDOŚ - wypis i wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, jeżeli plan ten został uchwalony, albo informację o jego braku³⁶;

³⁴ Na temat karty informacyjnej przedsięwzięcia zob. pkt. 46 Wytucznych.

³⁵ Chodzi o: koncesję na poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż kopalni, na wydobywanie kopalni ze złóż, na bezzbiornikowe magazynowanie substancji oraz składowanie odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych oraz decyzję określającą szczegółowe warunki wydobywania kopaliny.

³⁶ Nie dotyczy to wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla drogi publicznej, dla linii kolejowej o znaczeniu państwowym, dla przedsięwzięć Euro 2012 oraz dla przedsięwzięć

- 6) wypis z ewidencji gruntów obejmujący przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie oraz obejmujący obszar, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie.

Raport OOŚ i KIP przedkłada się w trzech egzemplarzach, wraz z ich zapisem w formie elektronicznej na informatycznych nośnikach danych.

Kwalifikacja do postępowania OOŚ i ustalenie zakresu raportu

43. Ten etap postępowania regulują przepisy art. 63- 65 oraz art. 68-70 Uooś.

Przedsięwzięcia z grupy I

44. Obowiązek przeprowadzenia OOŚ dla planowanego przedsięwzięcia z grupy I wynika z mocy ustawy.
45. Składając wniosek o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia z grupy I, zamiast raportu OOŚ wnioskodawca może złożyć KIP wraz z wnioskiem o określenie zakresu raportu.
46. KIP to dokument zawierający podstawowe informacje o planowanym przedsięwzięciu, w szczególności dane o:
 - 1) rodzaju, skali i usytuowaniu przedsięwzięcia,
 - 2) powierzchni zajmowanej nieruchomości, a także obiektu budowlanego oraz dotychczasowym sposobie ich wykorzystywania i pokryciu nieruchomości szatą roślinną,
 - 3) rodzaju technologii
 - 4) ewentualnych wariantach przedsięwzięcia,
 - 5) przewidywanej ilości wykorzystywanej wody, surowców, materiałów, paliw oraz energii,
 - 6) rozwiązaniach chroniących środowisko,
 - 7) rodzajach i przewidywanej ilości wprowadzanych do środowiska substancji lub energii przy zastosowaniu rozwiązań chroniących środowisko,
 - 8) możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
 - 9) obszarach podlegających ochronie na podstawie UoP³⁷, znajdujących się w zasięgu znaczącego oddziaływania przedsięwzięcia.

Oprócz tych danych, KIP może zawierać jeszcze inne wiadomości o planowanym przedsięwzięciu.

47. Określenie zakresu raportu OOŚ dla przedsięwzięć grupy I jest obowiązkowe, jeżeli przedsięwzięcie może transgranicznie oddziaływać na środowisko.
48. Właściwy organ określa zakres raportu OOŚ w drodze postanowienia, uwzględniając stan współczesnej wiedzy i metod badań oraz istniejące możliwości techniczne i dostępność danych. Określając zakres raportu, organ może – kierując się usytuowaniem, charakterem i skalą oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko:

wymagających koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż kopalin

³⁷ Chodzi o: parki narodowe, rezerваты, parki krajobrazowe, obszary Natura 2000, obszary chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo- krajobrazowe, strefy ochrony zwierząt i stanowisk roślin lub grzybów, stanowiska dokumentacyjne.

- 1) odstąpić od części wymagań co do zawartości raportu OOŚ³⁸ - nie dotyczy to dróg publicznych oraz linii kolejowych z grupy I;
 - 2) wskazać:
 - a) rodzaje wariantów alternatywnych wymagających zbadania,
 - b) rodzaje oddziaływań oraz elementy środowiska wymagające szczegółowej analizy,
 - c) zakres i metody badań.
49. Postanowienie o określeniu zakresu raportu, wydaje się po zasięgnięciu opinii RDOŚ oraz w stosownych przypadkach³⁹ organu Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Organem Państwowej Inspekcji Sanitarnej właściwym do wydania opinii jest:

- 1) państwowy wojewódzki inspektor sanitarny (dalej: PWIS) dla:
 - a) zaliczonych do grupy I przedsięwzięć:
 - dróg,
 - linii kolejowych,
 - napowietrznych linii elektroenergetycznych,
 - instalacji do przesyłu ropy naftowej, produktów naftowych, substancji chemicznych lub gazu;
 - sztucznych zbiorników wodnych;
 - b) pozostałych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w zakresie higieny radiacyjnej⁴⁰.
 - 2) państwowy powiatowy inspektor sanitarny lub państwowy graniczny inspektor sanitarny (dalej: PPIS/PGIS) - w odniesieniu do pozostałych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
 - 3) właściwy organ Wojskowej Inspekcji Sanitarnej w odniesieniu do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko realizowanych na terenach podległych Ministrowi Obrony Narodowej,
 - 4) właściwy organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w odniesieniu do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko realizowanych na terenach jednostek organizacyjnych podległych i nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych.
50. W celu uzyskania opinii o zakresie raportu OOŚ, organ prowadzący postępowanie w sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przedkłada organom opiniodawczym wnioski o wydanie decyzji wraz z KIP. Opinie wydaje się w terminie 14 dni od dnia otrzymania tych dokumentów⁴¹.

Organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wydaje postanowienie o określeniu zakresu raportu OOŚ oraz postanowienie o zawieszeniu postępowania w sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach do czasu

³⁸ Chodzi o: opis przewidywanych skutków dla środowiska w przypadku niepodejmowania przedsięwzięcia; przedstawienie zagadnień w formie graficznej; analizę możliwych konfliktów społecznych związanych z planowanym przedsięwzięciem; przedstawienie propozycji monitoringu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na etapie jego budowy i eksploatacji lub użytkowania.

³⁹ W przypadku przedsięwzięć wymagających następujących decyzji: pozwolenie na budowę, decyzja o zatwierdzeniu projektu budowlanego, decyzja o pozwoleniu na wznowienie robót budowlanych, decyzja o pozwoleniu na rozbiórkę obiektów jądrowych, decyzja o wzięciu, decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzja o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej, decyzja o ustaleniu lokalizacji autostrady, decyzja o ustaleniu lokalizacji przedsięwzięć Euro 2012.

⁴⁰ Dotyczy to zarówno przedsięwzięć z I, jak i II grupy.

⁴¹ Niewydanie przez właściwe organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej opinii w terminie traktuje się jako brak zastrzeżeń. Zasada ta dotyczy wszystkich opinii, w sprawach których kompetentna jest Państwowa Inspekcja Sanitarna zarówno w przypadku OOŚ na etapie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jak i decyzji budowlanych.

przedłożenia przez wnioskodawcę raportu OOS. Postanowienie wydaje się w terminie 30 dni od dnia wszczęcia postępowania w sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Zarówno do wydania opinii, jak i postanowienia stosuje się przepisy art. 35 § 5 i art. 36 K.p.a. Oznacza to po pierwsze, że do terminów na wydanie opinii nie wlicza się okresów przewidzianych w przepisach prawa dla dokonania określonych czynności, okresów zawieszenia postępowania oraz okresów opóźnień spowodowanych z winy strony albo z przyczyn niezależnych od organu (art. 35 §5 K.p.a.). Ponadto o każdym wypadku niezakończono sprawy w terminie organ obowiązany jest zawiadomić strony podając przyczyny zwłoki i wskazując nowy termin zakończenia sprawy; ten sam obowiązek ciąży na organie także w przypadku zwłoki w zakończeniu sprawy z przyczyn niezależnych od organu (art. 36 K.p.a.).

Przedsięwzięcia z grupy II

51. Obowiązek przeprowadzenia OOS dla planowanego przedsięwzięcia z grupy II stwierdza, w drodze postanowienia, organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, uwzględniając łącznie aspekty wskazane nie jak dotychczas w rozporządzeniu OOS, lecz w Uoos. Są to:
 - 1) rodzaj i charakterystyka przedsięwzięcia, z uwzględnieniem:
 - a) skali przedsięwzięcia i wielkości zajmowanego terenu oraz ich wzajemnych proporcji,
 - b) powiązań z innymi przedsięwzięciami, w szczególności kumulowania się oddziaływań przedsięwzięć znajdujących się na obszarze, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie,
 - c) wykorzystywania zasobów naturalnych,
 - d) emisji i występowania innych uciążliwości,
 - e) ryzyka wystąpienia poważnej awarii, przy uwzględnieniu używanych substancji i stosowanych technologii;
 - 2) usytuowanie przedsięwzięcia, z uwzględnieniem możliwego zagrożenia dla środowiska, w szczególności przy istniejącym użytkowaniu terenu, zdolności samooczyszczania się środowiska i odnawiania się zasobów naturalnych, walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz uwarunkowań miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego - uwzględniające:
 - a) obszary wodno-błotne oraz inne obszary o płytkim zaleganiu wód podziemnych,
 - b) obszary wybrzeży,
 - c) obszary górskie lub leśne,
 - d) obszary objęte ochroną, w tym strefy ochronne ujęć wód i obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych,
 - e) obszary wymagające specjalnej ochrony ze względu na występowanie gatunków roślin i zwierząt lub ich siedlisk lub siedlisk przyrodniczych objętych ochroną, w tym obszary Natura 2000 oraz pozostałe formy ochrony przyrody,
 - f) obszary, na których standardy jakości środowiska zostały przekroczone,
 - g) obszary o krajobrazie mającym znaczenie historyczne, kulturowe lub archeologiczne,
 - h) gęstość zaludnienia,
 - i) obszary przylegające do jezior,
 - j) uzdrowiska i obszary ochrony uzdrowiskowej;
 - 3) rodzaj i skala możliwego oddziaływania rozważanego w odniesieniu do uwarunkowań wymienionych w pkt. 1 i 2, wynikające z:
 - a) zasięgu oddziaływania - obszaru geograficznego i liczby ludności, na którą przedsięwzięcie może oddziaływać,

- b) transgranicznego charakteru oddziaływania przedsięwzięcia na poszczególne elementy przyrodnicze,
 - c) wielkości i złożoności oddziaływania, z uwzględnieniem obciążenia istniejącej infrastruktury technicznej,
 - d) prawdopodobieństwa oddziaływania,
 - e) czasu trwania, częstotliwości i odwracalności oddziaływania.
52. Obowiązek przeprowadzenia OoŚ stwierdza się obligatoryjnie, jeżeli możliwość realizacji przedsięwzięcia z grupy II jest uzależniona od ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania w rozumieniu przepisów UPoś⁴².
53. Postanowienie w sprawie obowiązku lub braku obowiązku przeprowadzenia OoŚ wydaje się po zasięgnięciu opinii organów wskazanych w pkt. 49 Wytucznych⁴³. Organy te wydają opinię co do potrzeby przeprowadzenia OoŚ przy uwzględnieniu uwarunkowań wskazanych w pkt. 51 Wytucznych.
54. Jeżeli organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach stwierdzi potrzebę przeprowadzenia OoŚ, wydaje postanowienie o obowiązku jej przeprowadzenia. W postanowieniu tym organ określa również zakres raportu OoŚ. Ustalenie zakresu raportu odbywa się jak dla przedsięwzięć z grupy I, w sposób opisany w pkt. 46, 48 - 50 Wytucznych.
- Postanowienie wydaje się również, jeżeli organ nie stwierdzi potrzeby przeprowadzenia OoŚ. Uzasadnienie postanowienia o braku obowiązku przeprowadzenia postępowania OoŚ, jak i postanowienia o obowiązku przeprowadzenia takiego postępowania, niezależnie od wymagań wynikających z przepisów K.p.a. powinny zawierać informacje o uwarunkowaniach wskazanych w pkt. 51 Wytucznych.
55. Zażalenie przysługuje jedynie na postanowienie stwierdzające obowiązek przeprowadzenia OoŚ i określające zakres raportu.

Postępowanie w sprawie oceny właściwej

Zakres oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko

56. Zagadnienie to regulowane jest przez przepisy art. 62 i art. 66-67 Uoos.
57. W ramach OoŚ określa się, analizuje oraz ocenia:
- 1) bezpośredni i pośredni wpływ danego przedsięwzięcia na:
 - a) środowisko oraz zdrowie i warunki życia ludzi,
 - b) dobra materialne,
 - c) zabytki,
 - d) wzajemne oddziaływanie między wyżej wymienionymi elementami,
 - e) dostępność do złóż kopalin;

⁴² Zgodnie z art. 135 ust. 1 UPoś. konieczność utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania istnieje, gdy mimo zastosowania dostępnych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych nie mogą być dotrzymane standardy jakości środowiska poza terenem zakładu lub innego obiektu. Obszar ograniczonego użytkowania może być ustanowiony wyłącznie dla oczyszczalni ścieków, składowiska odpadów komunalnych, kompostowni, trasy komunikacyjnej, lotniska, linii i stacji elektroenergetycznej oraz instalacji radiokomunikacyjnej, radionawigacyjnej i radiolokacyjnej.

⁴³ W odniesieniu do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyłączeniem przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000, starostowie wykonują zadania RDOŚ, w zakresie dotyczącym opinii w sprawie potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko w terminie roku od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy tj. do dnia 16 listopada 2009 r.

- 2) możliwości oraz sposoby zapobiegania i zmniejszania negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko;
 - 3) wymagany zakres monitoringu.
58. W celu umożliwienia organowi dokonania właściwej OOS, raport OOS powinien co do zasady zawierać:
- 1) opis planowanego przedsięwzięcia, a w szczególności jego charakterystykę, warunki użytkowania terenu w fazie budowy, eksploatacji lub użytkowania, główne cechy charakterystyczne procesów produkcyjnych, a także przewidywane rodzaje i ilości zanieczyszczeń wynikające z funkcjonowania planowanego przedsięwzięcia;
 - 2) opis elementów przyrodniczych środowiska objętych zakresem przewidywanego oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko⁴⁴;
 - 3) opis istniejących w sąsiedztwie lub w bezpośrednim zasięgu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia zabytków chronionych na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
 - 4) opis przewidywanych skutków dla środowiska w przypadku niepodejmowania przedsięwzięcia;
 - 5) opis analizowanych wariantów i ich przewidywanego oddziaływania na środowisko⁴⁵, w tym wariantu proponowanego przez wnioskodawcę, racjonalnego wariantu alternatywnego oraz wariantu najkorzystniejszego dla środowiska, z uzasadnieniem ich wyboru;
 - 6) określenie możliwego transgranicznego oddziaływania na środowisko;
 - 7) uzasadnienie proponowanego przez wnioskodawcę wariantu, ze wskazaniem jego oddziaływania na środowisko⁴⁶;
 - 8) opis metod prognozowania zastosowanych przez wnioskodawcę oraz opis przewidywanych znaczących oddziaływań planowanego przedsięwzięcia na środowisko⁴⁷;
 - 9) opis przewidywanych działań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko;
 - 10) dla dróg będących przedsięwzięciami z grupy I określenie założeń do ratowniczych badań zidentyfikowanych zabytków znajdujących się na obszarze planowanego przedsięwzięcia, odkrywanych w trakcie robót budowlanych, programu zabezpieczenia istniejących zabytków przed negatywnym oddziaływaniem planowanego przedsięwzięcia oraz ochrony krajobrazu kulturowego, a także analizę i ocenę możliwych zagrożeń i szkód dla zabytków, w szczególności zabytków archeologicznych, w sąsiedztwie lub w bezpośrednim zasięgu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia;
 - 11) jeżeli planowane przedsięwzięcie jest związane z użyciem instalacji, porównanie proponowanej technologii z technologią spełniającą wymagania art. 143 UPoś⁴⁸, a w przypadku instalacji objętej obowiązkiem uzyskania pozwolenia zintegrowanego – z najlepszą dostępną techniką;

⁴⁴ W tym objętych ochroną na podstawie UoP.

⁴⁵ Również w przypadku poważnej awarii przemysłowej.

⁴⁶ W szczególności na ludzi, rośliny, zwierzęta, grzyby i siedliska przyrodnicze, wodę i powietrze, powierzchnię ziemi, z uwzględnieniem ruchów masowych ziemi, klimat i krajobraz, dobra materialne, zabytki i krajobraz kulturowy, objęte istniejącą dokumentacją, w szczególności rejestrem lub ewidencją zabytków, wzajemne oddziaływanie między tymi elementami.

⁴⁷ Obejmujący bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótko-, średnio- i długoterminowe, stałe i chwilowe oddziaływania na środowisko, wynikające z istnienia przedsięwzięcia, wykorzystywania zasobów środowiska, emisji.

⁴⁸ Chodzi o technologię spełniającą wymagania, przy których ustalaniu uwzględnia się m.in. stosowanie substancji o małym potencjale zagrożeń, efektywne wytwarzanie oraz wykorzystanie energii, zapewnienie racjonalnego zużycia wody i innych surowców oraz materiałów i paliw, stosowanie technologii bezodpadowych i małodopadowych oraz możliwość odzysku powstających odpadów, rodzaj, zasięg oraz wielkość emisji, wykorzystywanie porównywalnych procesów i metod, które zostały skutecznie zastosowane w skali przemysłowej, postęp naukowo-techniczny.

- 12) wskazanie, czy dla planowanego przedsięwzięcia jest konieczne ustanowienie obszaru ograniczonego użytkowania oraz określenie granic takiego obszaru, wraz z poświadczoną przez właściwy organ kopią mapy ewidencyjnej z zaznaczonym przebiegiem granic obszaru, ograniczeń w zakresie przeznaczenia terenu, wymagań technicznych dotyczących obiektów budowlanych i sposobów korzystania z nich (nie dotyczy to przedsięwzięć polegających na budowie drogi krajowej);
 - 13) przedstawienie zagadnień w formie graficznej i kartograficznej w skali odpowiadającej przedmiotowi i szczegółowości analizowanych w raporcie zagadnień oraz umożliwiającej kompleksowe przedstawienie przeprowadzonych analiz oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko;
 - 14) analizę możliwych konfliktów społecznych związanych z planowanym przedsięwzięciem;
 - 15) przedstawienie propozycji monitoringu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na etapie jego budowy i eksploatacji lub użytkowania;
 - 16) wskazanie trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy, jakie napotkano, opracowując raport OOS, streszczenie w języku niespecjalistycznym informacji zawartych w raporcie OOS, w odniesieniu do każdego elementu raportu OOS, nazwisko osoby lub osób sporządzających raport OOS, źródła informacji stanowiące podstawę do sporządzenia raportu OOS.
59. Jeżeli w ramach OOS przedsięwzięć zaliczanych do I i II grupy przeprowadzana jest ocena oddziaływania na obszar Natura 2000, to oprócz wymagań co do zawartości raportu wymienionych w pkt. 58 Wytucznych, w raporcie OOS przy:
- dokonywaniu analizy, opisu i wyboru wariantów realizacji przedsięwzięcia,
 - dokonywaniu opisu przewidywanych znaczących oddziaływań oraz zastosowanych przez wnioskodawcę metod prognozowania,
 - dokonywaniu opisu przewidywanych działań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko,
 - przedstawianiu propozycji monitoringu oddziaływania przedsięwzięcia na etapie jego budowy i eksploatacji lub funkcjonowania;
- powinny zostać uwzględnione cele, przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru.
60. W razie stwierdzenia możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko, zawarte w raporcie OOS informacje powinny uwzględniać określenie oddziaływania planowanego przedsięwzięcia poza terytorium Polski.
61. Raport OOS powinien uwzględniać oddziaływanie przedsięwzięcia na etapach jego realizacji, eksploatacji lub użytkowania oraz likwidacji.

Konsultacje z organami ochrony środowiska i zdrowia publicznego

62. Przeprowadzanie uzgodnień decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach unormowane jest w art. 77 – 78 Uooś.
63. Jeżeli przeprowadzana jest OOS to przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach organ właściwy do jej wydania uzgadnia warunki realizacji

przedsięwzięcia z RDOŚ⁴⁹ oraz w stosownych wypadkach zasięga opinii odpowiedniego organu Państwowej Inspekcji Sanitarnej⁵⁰.

Do określenia właściwości organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej zastosowanie ma pkt. 49 Wytucznych.

64. Organ prowadzący postępowanie w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach występując o uzgodnienie lub opinię przedkłada wniosek o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, raport OOŚ oraz wypis i wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, jeżeli plan ten został uchwalony, albo informację o jego braku⁵¹. Ustawa nie przewiduje obowiązku przekazania projektu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.
65. RDOŚ w postanowieniu uzgadniającym:
- 1) uzgadnia realizację przedsięwzięcia oraz określa warunki tej realizacji;
 - 2) przedstawia stanowisko, w którym stwierdza konieczność przeprowadzenia OOŚ oraz postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji budowlanych.

Uzgodnienie wiąże organ wydający decyzję główną.

66. Konieczność przeprowadzenia OOŚ w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji budowlanych może być stwierdzona, jeżeli:
- 1) dane na temat przedsięwzięcia lub elementów przyrodniczych środowiska objętych zakresem przewidywanego oddziaływania przedsięwzięcia na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach nie pozwalają wystarczająco ocenić jego oddziaływania na środowisko;
 - 2) ze względu na rodzaj i charakterystykę przedsięwzięcia oraz jego powiązania z innymi przedsięwzięciami istnieje możliwość kumulowania się oddziaływań przedsięwzięć znajdujących się na obszarze, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie;
 - 3) istnieje możliwość oddziaływania przedsięwzięcia na obszary wymagające specjalnej ochrony ze względu na występowanie gatunków roślin i zwierząt lub ich siedlisk lub siedlisk przyrodniczych objętych ochroną, w tym obszary Natura 2000 oraz pozostałe formy ochrony przyrody.
67. Uzgodnienia oraz opinie wydaje się w terminie 30 dni od dnia otrzymania dokumentów przez właściwe organy⁵². Odpowiednie zastosowanie mają tutaj art. 35 §5 oraz art. 36 K.p.a [zob. pkt. 50 Wytucznych].

⁴⁹ Starostowie wykonują zadania RDOŚ, w zakresie dotyczącym uzgadniania warunków realizacji przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, w terminie jednego roku od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy tj. do dnia 16 listopada 2009 r. (z wyłączeniem przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na obszary Natura 2000). Ponieważ przejściowy przepis art. 156 Uooś nie jest jasny co do tego czy starostowie uzgadniają warunki realizacji przedsięwzięć wyłącznie z grupy II czy też zarówno z grupy I jak i II, w załączniku IV Wytucznych przedstawiono szczegółowe uzasadnienie przyjętej interpretacji.

⁵⁰ Chodzi przedsięwzięcia w przypadku których wymagane jest: pozwolenie na budowę, decyzja o zatwierdzeniu projektu budowlanego, decyzja o pozwoleniu na wznowienie robót budowlanych, decyzja o pozwoleniu na rozbiórkę obiektów jądrowych, decyzja o wzięciu, decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzja o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej, decyzja o ustaleniu lokalizacji autostrady, decyzję o ustaleniu lokalizacji przedsięwzięć Euro 2012.

⁵¹ Obowiązek przedłożenia wypisu i wyrysu z planu nie dotyczy uzgodnień i opinii dla drogi publicznej, dla linii kolejowej o znaczeniu państwowym, dla przedsięwzięć Euro 2012 oraz dla przedsięwzięć wymagających koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż kopalin.

⁵² Brak opinii w tym terminie uznaje się za brak zastrzeżeń.

Udział społeczny

68. Udział społeczny w postępowaniu w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach uregulowany został w art. 5, art. 79, art. 29-33 oraz art. 44 Uooś.
69. Przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach organ właściwy do jej wydania zapewnia możliwość udziału społeczeństwa w postępowaniu, w ramach którego przeprowadzana jest OoŚ. Przeprowadzenie OoŚ jest nierozzerwalnie związane ze sporządzeniem raportu OoŚ, dlatego można powiedzieć, że udział społeczeństwa możliwy jest tylko w postępowaniu, w którym sporządzany jest raport OoŚ.
70. Organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przed wydaniem i zmianą decyzji w postępowaniu, w którym sporządzany jest raport OoŚ, podaje do publicznej wiadomości informacje o:
- 1) przystąpieniu do przeprowadzenia OoŚ;
 - 2) wszczęciu postępowania;
 - 3) przedmiocie decyzji, która ma być wydana w sprawie;
 - 4) organie właściwym do wydania decyzji oraz organach właściwych do wydania opinii i dokonania uzgodnień;
 - 5) możliwościach zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy i miejscu, gdzie jest ona wyłożona do wglądu⁵³ oraz możliwości składania uwag i wniosków;
 - 6) sposobie i miejscu składania uwag i wniosków, wskazując jednocześnie 21-dniowy termin ich składania;
 - 7) organie właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków;
 - 8) terminie i miejscu rozprawy administracyjnej otwartej dla społeczeństwa, jeżeli ma być przeprowadzona⁵⁴;
 - 9) postępowaniu w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli jest prowadzone.
71. Podanie do publicznej wiadomości następuje łącznie poprzez udostępnienie informacji na stronie Biuletynu Informacji Publicznej organu właściwego w sprawie, ogłoszenie w sposób zwyczajowo przyjęty, w siedzibie organu właściwego w sprawie oraz ogłoszenie przez obwieszczenie w sposób zwyczajowo przyjęty w miejscu planowanego przedsięwzięcia. W przypadku, gdy siedziba organu właściwego w sprawie mieści się na terenie innej gminy niż gmina właściwa miejscowo ze względu na przedmiot postępowania, podanie informacji do publicznej wiadomości następuje także przez ogłoszenie w prasie lub w sposób zwyczajowo przyjęty w miejscowości lub miejscowościach właściwych ze względu na przedmiot postępowania.
- Jeżeli liczba stron w postępowaniu przekracza 20, strony mogą być zawiadamiane o decyzjach i innych czynnościach organów poprzez obwieszczenie lub inny zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości sposób.
72. W postępowaniu z udziałem społeczeństwa uwagi i wnioski mogą być wnoszone w formie pisemnej, ustnie do protokołu, a także za pomocą środków komunikacji elektronicznej, bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym. Jeżeli zostały one złożone po upływie 21-dniowego terminu wskazanego w ogłoszeniu, pozostawia się je bez rozpoznania. Jeżeli natomiast zostały złożone w terminie, to powinny zostać rozpatrzone przez organ prowadzący postępowanie.

⁵³ Do niezbędnej dokumentacji sprawy należy wniosek o wydanie decyzji wraz z wymaganymi załącznikami, wymagane przepisami postanowienia organu właściwego do wydania decyzji oraz stanowiska innych organów, jeżeli są dostępne w tym terminie.

⁵⁴ Przeprowadzenie takiej rozprawy nie jest obowiązkowe.

73. W Uooś, w stosunku do poprzedniego stanu prawnego, rozszerzone zostały uprawnienia organizacji ekologicznych. Organizacje ekologiczne, które powołując się na swoje cele statutowe, zgłoszą chęć uczestniczenia w określonym postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa, uczestniczą w nim na prawach strony⁵⁵, bez dodatkowej konieczności składania uwag i wniosków.

Prawo wniesienia odwołania od decyzji wydanej w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa służy organizacji ekologicznej nawet jeżeli nie brała ona udziału w tym postępowaniu przed organem pierwszej instancji, o ile jest to uzasadnione celami statutowymi tej organizacji. Wniesienie odwołania jest równoznaczne ze zgłoszeniem chęci uczestniczenia w postępowaniu. W postępowaniu odwoławczym organizacja ekologiczna uczestniczy na prawach strony. Na postanowienie o odmowie dopuszczenia do udziału w postępowaniu organizacji ekologicznej służy zażalenie.

74. W odniesieniu do przedsięwzięć realizowanych na terenach zamkniętych organ prowadzący postępowanie może w drodze postanowienia wyłączyć stosowanie przepisów o udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji, jeżeli ich zastosowanie mogłoby mieć niekorzystny wpływ na cele obronności i bezpieczeństwa państwa.

Postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko

75. Postępowanie transgraniczne uregulowane zostało w art. 104-112 Uooś.

Przepisy Uooś mają zastosowanie do postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania prowadzonego z udziałem państw członkowskich UE oraz, jeżeli umowa międzynarodowa tak stanowi, z udziałem państw niebędących członkami UE.

76. W przypadku, gdy Polska jest państwem pochodzenia, postępowanie transgraniczne przeprowadza się:

- 1) w razie stwierdzenia możliwości znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, pochodzącego z terytorium Polski na skutek:
 - a) realizacji przedsięwzięć objętych decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach,
 - b) realizacji przedsięwzięć objętych decyzjami budowlanymi, jeżeli w ramach postępowania w sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach nie była przeprowadzona OOŚ,
 - c) w przypadku uchylecia, zmiany oraz stwierdzenia nieważności wskazanych wyżej decyzji;
- 2) na wniosek innego państwa, na którego terytorium może oddziaływać przedsięwzięcie (państwa narażonego).

77. Co się tyczy etapu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, to jeżeli organ właściwy do wydania tej decyzji stwierdzi możliwość znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanego przedsięwzięcia, w terminie 14 dni od dnia otrzymania wniosku o wydanie decyzji, wydaje postanowienie o przeprowadzeniu postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko. W postanowieniu tym organ ustala zakres dokumentacji niezbędnej do

⁵⁵ Nie stosuje się przepisu art. 31 §4 k.p.a., przewidującego zawiadamianie organizacji społecznych przez organ administracji, w przypadku gdy wszczynając postępowanie w sprawie organ uzna, że organizacja ze względu na swoje cele statutowe może być zainteresowana udziałem w postępowaniu i przemawia za tym interes społeczny.

przeprowadzenia postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania oraz obowiązek sporządzenia tej dokumentacji przez wnioskodawcę w języku państwa narażonego.

78. Do dokumentacji niezbędnej do przeprowadzenia postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko, o której mowa w pkt. 77 Wytycznych należą:
- 1) KIP⁵⁶,
 - 2) wniosek o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,
 - 3) jeżeli zostało wydane – postanowienie o obowiązku przeprowadzenia OOŚ i określeniu zakresu raportu OOŚ dla przedsięwzięć z II grupy, wraz z opiniami odpowiednich organów co do konieczności prowadzenia takiej oceny i co do określenia zakresu raportu OOŚ,
 - 4) część raportu OOŚ, która umożliwi państwu narażonemu ocenę możliwego znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko.
79. Na postanowienie o przeprowadzeniu postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania przysługuje zażalenie; w przypadku braku potrzeby prowadzenia postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko nie wydaje się odrębnego postanowienia.
80. Po wydaniu postanowienia, organ przeprowadzający OOŚ niezwłocznie informuje Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (dalej: GDOŚ) o możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanego przedsięwzięcia i przekazuje mu:
- a) KIP,
 - b) wniosek o wydanie decyzji, której wydania postępowanie dotyczy,
 - c) jeżeli zostało wydane - postanowienie o obowiązku OOŚ i określeniu zakresu raportu OOŚ dla przedsięwzięć z II grupy, wraz z opiniami odpowiednich organów co do konieczności prowadzenia OOŚ oraz określenia zakresu raportu OOŚ,
 - d) raport OOŚ.

Po uzyskaniu opisanych informacji GDOŚ niezwłocznie powiadamia państwo narażone o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko planowanego przedsięwzięcia. W powiadomieniu informuje o decyzji, która ma być dla tego przedsięwzięcia wydana, o organie właściwym do jej wydania oraz proponuje termin na odpowiedź, czy państwo narażone na oddziaływanie jest zainteresowane uczestnictwem w postępowaniu w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko. Do powiadomienia GDOŚ załącza KIP.

Jeżeli państwo narażone powiadomi, że jest zainteresowane uczestnictwem w postępowaniu w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko uwagi i wnioski państwa narażonego dotyczące KIP rozpatruje się przy wydawaniu postanowień o obowiązku przeprowadzenia OOŚ i określeniu zakresu raportu OOŚ dla przedsięwzięć z II grupy lub postanowień o określeniu zakresu raportu OOŚ dla przedsięwzięć z I grupy⁵⁷. GDOŚ w porozumieniu z organem przeprowadzającym OOŚ, uzgadnia również z państwem narażonym terminy etapów postępowania. Przy uzgadnianiu terminów bierze się pod uwagę konieczność zapewnienia możliwości udziału w postępowaniu właściwych organów oraz społeczeństwa państwa narażonego. GDOŚ przekazuje państwu narażonemu wniosek o wydanie decyzji, postanowienie o obowiązku OOŚ i określeniu zakresu raportu OOŚ dla przedsięwzięć

⁵⁶ Co do wymogów formalnych karty zob. pkt. 46 wytycznych.

⁵⁷ Jeżeli te postanowienia nie zostały jeszcze wydane.

z II grupy, wraz z opiniami odpowiednich organów co do konieczności prowadzenia takiej oceny i określenia zakresu raportu (jeżeli zostały wydane) oraz raport OOŚ.

81. Przeprowadzane z państwem narażonym konsultacje dotyczą środków eliminowania lub ograniczania transgranicznego oddziaływania na środowisko. Prowadzi je organ przeprowadzający OOŚ, za pośrednictwem GDOŚ. GDOŚ uczestniczy w tych konsultacjach i może przejąć ich prowadzenie, jeżeli z uwagi na wagę lub złożoność sprawy uzna to za celowe. W tej sytuacji organ przeprowadzający OOŚ staje się uczestnikiem postępowania.
82. Uwagi i wnioski złożone przez państwo uczestniczące w postępowaniu w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko, w tym wyniki konsultacji, rozpatruje się i uwzględnia przy wydawaniu decyzji.

Wydanie decyzji

83. Przesłanki wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz jej składniki uregulowane zostały w art. 80-86 Uooś. Przepisy dotyczące OOŚ mają odpowiednie zastosowanie do zmiany decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.
84. Jeżeli w postępowaniu w sprawie wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach była przeprowadzona OOŚ, to wydając decyzję organ bierze pod uwagę i wskazuje w uzasadnieniu sposób, w jaki zostały uwzględnione:
 - uzgodnienia i opinie właściwych organów,
 - ustalenia zawarte w raporcie OOŚ,
 - wyniki postępowania z udziałem społeczeństwa oraz wyniki postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone

Wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach nie może nastąpić przed zakończeniem postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko.

85. W decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, wydawanej po przeprowadzeniu OOŚ, właściwy organ:
 - 1) określa:
 - rodzaj i miejsce realizacji przedsięwzięcia,
 - warunki wykorzystywania terenu w fazie realizacji i eksploatacji lub użytkowania przedsięwzięcia⁵⁸,
 - wymagania dotyczące ochrony środowiska konieczne do uwzględnienia w dokumentacji wymaganej do wydania kolejnych decyzji inwestycyjnych, w tym w szczególności w projekcie budowlanym,
 - w odniesieniu do przedsięwzięć zaliczanych do zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii - wymogi w zakresie przeciwdziałania skutkom awarii,
 - środki eliminowania lub ograniczania transgranicznego oddziaływania na środowisko⁵⁹.

⁵⁸ Ze szczególnym uwzględnieniem konieczności ochrony cennych wartości przyrodniczych, zasobów naturalnych i zabytków oraz ograniczenia uciążliwości dla terenów sąsiednich.

⁵⁹ Jeżeli było prowadzone postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko.

- 2) stwierdza konieczność wykonania kompensacji przyrodniczej lub nakłada obowiązek zapobiegania, ograniczania oraz monitorowania oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko – gdy potrzeba taka wynika z OOŚ;
 - 3) stwierdza konieczność utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania - gdy z OOŚ wynika taka potrzeba;
 - 4) przedstawia stanowisko o konieczności przeprowadzenia ponownej OOŚ, wraz z uzasadnieniem tego stanowiska;
 - 5) może nałożyć na wnioskodawcę obowiązek przedstawienia analizy porealizacyjnej, określając jej zakres i termin przedstawienia⁶⁰.
86. Organ może odmówić uzgodnienia środowiskowych uwarunkowań, jeżeli:
- 1) lokalizacja przedsięwzięcia jest niezgodna z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (wymóg zgodności nie dotyczy decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wydawanej dla drogi publicznej, dla linii kolejowej o znaczeniu państwowym, dla przedsięwzięć Euro 2012 oraz dla przedsięwzięć wymagających koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż kopalin),
 - 2) z OOŚ wynika zasadność realizacji przedsięwzięcia w wariantcie innym, niż proponowany przez wnioskodawcę, a wnioskodawca nie wyraził zgody na wskazanie w decyzji wariantu dopuszczonego do realizacji przez organ [patrz pkt. 147 Wytycznych]
 - 3) z OOŚ wynika, że przedsięwzięcie może znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000 i nie zachodzą przesłanki wydania zezwolenia na realizację takiego przedsięwzięcia, wskazane w pkt. 121 Wytycznych.
87. W przypadku, gdy została przeprowadzona OOŚ, uzasadnienie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, niezależnie od wymagań wynikających z przepisów K.p.a. powinno zawierać:
- 1) informacje o przeprowadzonym postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę, i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa,
 - 2) informacje, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione:
 - ustalenia zawarte w raporcie OOŚ,
 - uzgodnienia RDOŚ⁶¹ oraz opinie organu Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
 - wyniki postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone,
 - 3) uzasadnienie stanowiska w sprawie konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji budowlanych.
88. W przypadku, gdy w postępowaniu nie została przeprowadzona OOŚ, w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach organ stwierdza brak potrzeby przeprowadzenia

⁶⁰ Dokonuje się w niej porównania ustaleń zawartych w raporcie OOŚ i w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (w szczególności ustaleń dotyczących przewidywanego charakteru i zakresu oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz planowanych działań zapobiegawczych) z rzeczywistym oddziaływaniem przedsięwzięcia na środowisko i działaniami podjętymi dla jego ograniczenia. Jeżeli z analizy wynika konieczność ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania, do analizy powinna zostać załączona poświadczona przez właściwy organ kopia mapy ewidencyjnej z zaznaczonym przebiegiem granic obszaru, na którym jest konieczne utworzenie obszaru ograniczonego użytkowania.

⁶¹ Przejściowo uzgodnienia starosty dla przedsięwzięć z II grupy (nie dotyczy przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000).

OOŚ. W takim przypadku uzasadnienie decyzji, oprócz wymagań przewidzianych przepisami K.p.a., powinno zawierać informacje o uwarunkowaniach uwzględnionych przy stwierdzeniu braku potrzeby przeprowadzania OOŚ.

89. Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach wiąże organy wydające kolejne decyzje inwestycyjne. Dołącza się ją do wniosku o wydanie tych decyzji, przy czym złożenie wniosku powinno nastąpić w terminie 4 lat od dnia, w którym decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach stała się ostateczna. Termin ten można przedłużyć o 2 lata, jeżeli realizacja planowanego przedsięwzięcia przebiega etapowo, a warunki określone w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach nie zmieniły się.

Co istotne, we wskazanym wyżej okresie dla jednego przedsięwzięcia wydaje się jedną decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach również w sytuacji, gdy dla tego przedsięwzięcia wymagane jest uzyskanie więcej niż jednej z kolejnych decyzji inwestycyjnych lub gdy wnioskodawca uzyskuje odrębnie kolejne decyzje inwestycyjne dla poszczególnych etapów realizacji tego przedsięwzięcia.

90. Załącznikiem do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest charakterystyka przedsięwzięcia oraz w przypadku, gdy nie przeprowadzono OOŚ - KIP.
91. Niezależnie od tego, czy OOŚ została przeprowadzona, organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach podaje do publicznej wiadomości informacje o wydanej decyzji i o możliwościach zapoznania się z jej treścią oraz z dokumentacją sprawy.

W przypadku, gdy postępowanie OOŚ było prowadzone, do publicznej wiadomości podaje się także informacje o wydaniu i o możliwościach zapoznania się z uzgodnieniem dokonany z RDOŚ oraz opinią właściwego organu Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Sama decyzja zostaje bez zbędnej zwłoki przekazana przez GDOŚ państwu uczestniczącemu w postępowaniu w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko.

92. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w zakresie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub w zakresie orzeczeń Samorządowych Kolegiów Odwoławczych (dalej: SKO) dotyczących tej materii, GDOŚ kieruje wystąpienie, którego treścią może być w szczególności wnioski o stwierdzenie nieważności decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub orzeczenia SKO. W takim wypadku, w sprawie o stwierdzenie nieważności decyzji lub orzeczenia SKO, GDOŚ przysługują prawa strony w postępowaniu administracyjnym i postępowaniu przed sądem administracyjnym.
93. Stronom lub podmiotom uczestniczącym w postępowaniu na prawach strony służą środki zaskarżenia wydanych rozstrzygnięć, przewidziane w przepisach K.p.a. Ponadto organizacji ekologicznej służy skarga do sądu administracyjnego na decyzje wydane w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa⁶², także w przypadku, gdy nie brała ona udziału w określonym postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa. Musi to być jednak uzasadnione celami statutowymi tej organizacji.

⁶² Czyli w takim, w którym został sporządzony raport OOŚ.

E.2. Postępowanie OOŚ na etapie decyzji budowlanych

94. Postępowanie to uregulowane zostało przepisami art. 67 oraz 88-95 Uooś.

Kwalifikacja do postępowania

95. OOŚ w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji budowlanych przeprowadza się:
- 1) na wniosek podmiotu planującego podjęcie realizacji przedsięwzięcia, złożony do organu właściwego do wydania decyzji budowlanej;
 - 2) jeżeli konieczność przeprowadzenia OOŚ została stwierdzona przez organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach;
 - 3) jeżeli organ właściwy do wydania decyzji budowlanej stwierdzi, że we wniosku o wydanie decyzji zostały dokonane zmiany w stosunku do wymagań określonych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach – w tym wypadku organ postanowieniem stwierdza obowiązek sporządzenia raportu OOŚ, jednocześnie określając zakres tego raportu.
96. W przypadku złożenia przez podmiot planujący realizację przedsięwzięcia wniosku o przeprowadzenie OOŚ w ramach postępowania w sprawie decyzji budowlanej, przedkłada on wraz z wnioskiem o przeprowadzenie OOŚ, raport OOŚ. Przepisy dotyczące możliwości ustalenia przez organ zakresu raportu OOŚ stosuje się odpowiednio⁶³.

Ocena właściwa

97. OOŚ na etapie postępowań w sprawie decyzji budowlanych przeprowadza RDOŚ⁶⁴. Organ właściwy do wydania decyzji budowlanej postanowieniem zawiesza postępowanie w sprawie jej wydania, do czasu zakończenia prowadzenia OOŚ przez RDOŚ.
98. Raport sporządzany w ramach OOŚ stanowiącej część postępowania w sprawie wydania decyzji budowlanych powinien:
- 1) zawierać informacje określone ze szczegółowością i dokładnością odpowiednio do posiadanych danych wynikających z projektu budowlanego i innych informacji uzyskanych po wydaniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz kolejnych decyzji inwestycyjnych, jeżeli były już dla danego przedsięwzięcia wydane;
 - 2) określać stopień i sposób uwzględnienia wymagań dotyczących ochrony środowiska, zawartych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz kolejnych decyzjach inwestycyjnych, jeżeli były już dla danego przedsięwzięcia wydane.
99. Raport OOŚ przedkłada się w trzech egzemplarzach, wraz z ich zapisem w formie elektronicznej na informatycznych nośnikach danych.

⁶³ Zob. pkt. 46, 48-50 Wytucznych.

⁶⁴ Jak już wskazano starostowie wykonują zadania RDOŚ, w zakresie dotyczącym uzgadniania warunków realizacji przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, w terminie roku od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy. Brak jest podstaw, ażeby przyjąć, iż reguła ta nie dotyczy również etapu ponownej oceny z czego wynikałaby kompetencja starosty do przeprowadzenia OOŚ dla przedsięwzięć z grupy II (w ramach postanowienia uzgadnia się bowiem warunki realizacji przedsięwzięć – zob. art. 90 ust.1 Uooś). Należy uznać, iż nie dotyczy to jednak przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na obszary Natura 2000.

Po jego otrzymaniu organ właściwy do wydania decyzji budowlanych występuje do RDOŚ z wnioskiem o uzgodnienie warunków realizacji przedsięwzięcia.

Wraz z wnioskiem o uzgodnienie organ przedkłada:

- wniosek o wydanie decyzji budowlanej,
- decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach oraz
- raport OOŚ.

Przed wydaniem postanowienia uzgadniającego, RDOŚ występuje do organu właściwego do wydania decyzji budowlanych o zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa oraz do właściwego organu Państwowej Inspekcji Sanitarnej o wydanie opinii⁶⁵.

100. Organem właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków zgłoszonych w związku z udziałem społeczeństwa, prowadzonym w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji budowlanych jest RDOŚ, natomiast organem prowadzącym postępowanie z udziałem społeczeństwa jest organ właściwy do wydania decyzji budowlanej. Z tego względu na tym ostatnim ciąży obowiązek przekazania regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska uwag i wniosków zgłoszonych przez społeczeństwo, a także protokołu z rozprawy administracyjnej otwartej dla społeczeństwa, jeżeli była ona przeprowadzona. Poza tym przebieg tego postępowania jest analogiczny do przebiegu postępowania z udziałem społeczeństwa prowadzonego w postępowaniu w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, zastosowanie będą więc miały pkt. 68 - 72 Wytycznych. Również udział organizacji ekologicznych kształtuje się podobnie jak w pkt. 73 Wytycznych, przy czym, w wypadku przystąpienia do postępowania, organizacje ekologiczne stają się stronami postępowania w sprawie wydania decyzji budowlanych. Ustawa nie przewiduje jednak uprawnienia dla organu właściwego do wydania decyzji budowlanej do wyłączenia możliwości udziału społecznego w przypadku przedsięwzięć realizowanych na terenach zamkniętych.

101. Jak wskazano w pkt. 76 Wytycznych w przypadku gdy Polska jest państwem pochodzenia przeprowadza się postępowanie transgraniczne m.in. :

- 1) przy realizacji przedsięwzięć objętych decyzjami budowlanymi, jeżeli w ramach postępowania w sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach nie była przeprowadzona OOŚ,
- 2) na wniosek innego państwa, na którego terytorium może oddziaływać przedsięwzięcie (państwa narażonego).

Co do przypadku z pkt. 1) należy wskazać iż Uooś nie jest precyzyjna. Z przepisu tego można by wyprowadzić wniosek (wnioskowanie *a contrario*), iż jeżeli w ramach postępowania w sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach była przeprowadzona OOŚ to na etapie decyzji budowlanych postępowanie transgraniczne nie jest już prowadzone. Taki wniosek stoi jednak w sprzeczności z możliwą treścią uzasadnienia decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach w którym organ przedstawia m.in. uzasadnienie stanowiska w sprawie konieczności przeprowadzenia postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji budowlanych [zob. pkt. 87 Wytycznych]. Mając na uwadze cele regulacji⁶⁶, jak również uregulowania

⁶⁵ Co do właściwości organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej zob. pkt. 49 wytycznych. Termin na wydanie opinii w OOŚ prowadzonej w ramach postępowania w sprawie decyzji budowlanej wynosi 30 dni.

⁶⁶ Na str. 26 uzasadnienia do Uooś autorzy projektu wskazują, że „Zmiany dotyczące postępowania

wspólnotowe (zob. w tym zakresie pkt. 20 Wytycznych) wskazać należy, przeprowadzenie transgranicznego postępowania w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji budowlanej będzie konieczne gdy:

- organ właściwy w sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach stwierdzi taką potrzebę;
- potrzeba ta została stwierdzona po raz pierwszy na etapie decyzji budowlanej lub państwo narażone wystąpiło na tym etapie ze stosownym wnioskiem.

Co więcej, ustawa niejasno określiła organ kompetentny do przeprowadzenia transgranicznego OOS bowiem ma to być „organ właściwy do wydania decyzji budowlanej przeprowadzający postępowanie OOS” podczas gdy organem przeprowadzającym postępowanie OOS na etapie decyzji budowlanych jest RDOŚ działający jako organ uzgadniający⁶⁷.

Z uwagi na praktyczne uwarunkowania należy uznać, iż organem prowadzącym postępowanie transgraniczne będzie RDOŚ.

Odnosnie procedury postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko zob. pkt. 75 – 82 Wytycznych.

Wydanie decyzji

102. Po przeprowadzeniu OOS RDOŚ wydaje postanowienie w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia. Uzasadnienie tego postanowienia zawiera:
 - 1) informacje o przeprowadzonym postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa;
 - 2) informacje, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione:
 - a) ustalenia zawarte w raporcie OOS,
 - b) ustalenia zawarte w opinii organu Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
 - c) wyniki postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli było przeprowadzone

Pomimo iż Uoos stwierdza, że wydanie decyzji budowlanych nie może nastąpić przed zakończeniem postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko należy uznać, iż wskazane postępowanie musi zakończyć się przed wydaniem postanowienia RDOŚ. W innym przypadku RDOŚ nie byłby w stanie uwzględnić wyników postępowania transgranicznego, a to on jest kompetentny w sprawie zakończenia postępowania OOS i określenia warunków realizacji przedsięwzięcia.

103. RDOŚ wydaje postanowienie uzgadniające w terminie 45 dni od dnia przekazania mu niezbędnych dokumentów.

transgranicznego odnosnie do przedsięwzięć są w znacznej mierze konsekwencją uwzględnienia zarzutów odnosnie nieprawidłowej transpozycji art. 7 i art. 8 (w części zawierającej odesłanie do art. 7) dyrektywy 85/337/EWG, podniesionych wobec Polski przez Komisję Europejską. Przede wszystkim, w konsekwencji wprowadzenia powtórnej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, nałożono obowiązek przeprowadzenia także powtórnej procedury w kontekście transgranicznym.”

⁶⁷ Przejściowo organem tym jest starosta dla przedsięwzięć z grupy II (nie dotyczy przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na obszary Natura 2000).

Przepisy art. 35 §5 i art. 36 K.p.a. stosuje się odpowiednio. W tym zakresie zob. pkt. 50 Wytucznych.

Postanowienie uzgadniające wiąże organ właściwy do wydania decyzji budowlanych, przy czym od postanowienia tego nie przysługuje zażalenie. Właściwy organ wydając decyzje budowlane uwzględnia warunki realizacji przedsięwzięcia określone w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz w postanowieniu RDOŚ. Sposób wzięcia pod uwagę i uwzględnienia tych warunków powinien zostać wyraźnie wskazany w uzasadnieniu decyzji budowlanej.

104. W decyzjach budowlanych właściwy organ może:
- 1) nałożyć na wnioskodawcę obowiązki dotyczące:
 - a) zapobiegania, ograniczania oraz monitorowania oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a także wykonania kompensacji przyrodniczej;
 - b) przeciwdziałania skutkom awarii przemysłowych, w odniesieniu do przedsięwzięć zaliczanych do zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnych awarii;
 - c) ograniczania transgranicznego oddziaływania na środowisko w odniesieniu do przedsięwzięć, dla których przeprowadzono postępowanie dotyczące transgranicznego oddziaływania na środowisko;
 - 2) nałożyć na wnioskodawcę obowiązek przedstawienia analizy porealizacyjnej⁶⁸, określając jej zakres i termin przedstawienia;
 - 3) stwierdzić konieczność utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania, jeżeli konieczność ta nie została stwierdzona w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach;
 - 4) zmienić wymagania dotyczące ochrony środowiska konieczne do uwzględnienia w projekcie budowlanym, jeżeli potrzeba zmiany została stwierdzona w ramach OOS,

Organ zobowiązany jest stwierdzić konieczność wykonania kompensacji przyrodniczej lub nałożyć wymogi w zakresie zapobiegania, ograniczania, monitorowania oddziaływania przedsięwzięcia – jeżeli potrzeba nałożenia tych obowiązków wynika z OOS.

105. Podobnie, jak przy decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, organ właściwy do wydania decyzji budowlanej odmawia zgody na realizację przedsięwzięcia, jeżeli z OOS wynika, że przedsięwzięcie może znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000 i nie zachodzą przesłanki wydania zezwolenia na realizację takiego przedsięwzięcia wskazane w pkt. 121 Wytucznych.
106. W uzasadnieniu decyzji budowlanych właściwy organ przedstawia sposób wzięcia pod uwagę i uwzględnienia warunków z decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz postanowienia RDOŚ.
107. Organ właściwy do wydania decyzji budowlanych, zaliczanych do I lub II grupy przedsięwzięć, podaje do publicznej wiadomości informacje o wydanej decyzji i o

⁶⁸ W analizie porealizacyjnej dokonuje się porównania ustaleń zawartych w raporcie OOS i decyzjach budowlanych w szczególności ustaleń dotyczących przewidywanego charakteru i zakresu oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz planowanych działań zapobiegawczych z rzeczywistym oddziaływaniem przedsięwzięcia na środowisko i działaniami podjętymi dla jego ograniczenia. Jeżeli z analizy porealizacyjnej wynika, że dla przedsięwzięcia jest konieczne ustanowienie obszaru ograniczonego użytkowania, do analizy powinna być załączona, poświadczona przez właściwy organ, kopia mapy ewidencyjnej z zaznaczonym przebiegiem granic obszaru, na którym jest konieczne utworzenie obszaru ograniczonego użytkowania.

możliwościach zapoznania się z dokumentacją sprawy, w tym z uzgodnieniem RDOŚ i opinią organu Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

F. Ocena oddziaływania przedsięwzięć na obszary Natura 2000 w świetle prawa polskiego

108. Problematyka oceny oddziaływania przedsięwzięć na obszary Natura 2000 uregulowana jest w przepisach art. 59- 112 Uooś oraz art. 33 – 36 UoP. Podstawowe pojęcia związane z obszarami Natura 2000 zostały z kolei zdefiniowane w art. 3 Uooś oraz w art. 5 i 25 UoP.

Kwalifikacja do postępowania i ocena właściwa

Przedsięwzięcia z grupy I lub II

109. W przypadku przedsięwzięć z grupy I lub II ocenę oddziaływania na obszar Natura 2000 przeprowadza się w ramach postępowania w sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przedsięwzięcia oraz w sprawie decyzji budowlanych.

Przedsięwzięcia z grupy III

110. Przed rozpoczęciem realizacji przedsięwzięcia, innego niż mogące znacząco oddziaływać na środowisko [z grupy I lub II], które nie jest bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynika z tej ochrony, organ wydający decyzję zezwalającą na realizację tego przedsięwzięcia jest obowiązany do rozważenia przed jej wydaniem, czy planowane przedsięwzięcie może potencjalnie znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000. Są to tzw. przedsięwzięcia z III grupy. Przez ocenę oddziaływania przedsięwzięcia z grupy III na obszar Natura 2000 rozumie się OOS ograniczoną do badania oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000.

111. Do decyzji, o których w pkt. 110 Wytucznych, należą w szczególności:

- 1) decyzje inwestycyjne, o których mowa pkt. 39 Wytucznych;
- 2) decyzje górnicze inne niż należące do kolejnych decyzji inwestycyjnych przed których uzyskaniem wymagana jest decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach;
- 3) pozwolenia wodnoprawne inne niż na wykonywanie urządzeń wodnych;
- 4) zezwolenie na usunięcie drzew lub krzewów;
- 5) pozwolenie na wznoszenie i wykorzystywanie sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń w polskich obszarach morskich.

Wymienienie decyzji, przed wydaniem których organ musi rozważyć możliwość potencjalnego znaczącego oddziaływania na obszar Natura 2000 nie ma charakteru wyczerpującego.

112. Jeżeli organ po rozważeniu uzna, że przedsięwzięcie może potencjalnie znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000, nakłada na wnioskodawcę w drodze postanowienia, obowiązek przedłożenia właściwemu miejscowo RDOŚ:

- 1) wniosku o wydanie decyzji, której postępowanie dotyczy;
- 2) KIP;

- 3) poświadczonej przez właściwy organ kopii mapy ewidencyjnej, obejmującej przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie oraz obszar, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie;
- 4) w przypadku przedsięwzięć wymagających wydania decyzji górniczych, zamiast kopii mapy ewidencyjnej - mapy sytuacyjno-wysokościowej, sporządzonej w skali umożliwiającej szczegółowe przedstawienie przebiegu granic terenu, którego dotyczy wnioski, oraz obejmującej obszar, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie;
- 5) wypisu i wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, jeżeli plan ten został uchwalony, albo informacji o jego braku⁶⁹.

Po otrzymaniu tych dokumentów RDOŚ, bada czy przedsięwzięcie może znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000⁷⁰. W badaniu tym organ uwzględnia łącznie uwarunkowania wskazane w pkt. 51 Wytycznych, w szczególności odnosząc je do integralności i spójności obszarów Natura 2000⁷¹ oraz biorąc pod uwagę skumulowane oddziaływanie przedsięwzięcia z innymi przedsięwzięciami.

113. Jeżeli RDOŚ uzna, że przedsięwzięcie może znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000, wydaje postanowienie o obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000.

W postanowieniu tym organ zobowiązuje wnioskodawcę do przedłożenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 i określa zakres tego raportu.

Do określenia zakresu raportu zastosowanie ma pkt. 48 i 58 Wytycznych, z tym że zakres ten powinien być ograniczony do określenia oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000. Raport przedkładany jest w dwóch egzemplarzach wraz z ich zapisem w formie elektronicznej na informatycznych nośnikach danych.

Uzasadnienie postanowienia o obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na obszar Natura 2000, niezależnie od wymagań wynikających z przepisów K.p.a. powinno zawierać informację o uwarunkowaniach wskazanych w pkt. 51 Wytycznych.

114. Jeżeli RDOŚ, po przeanalizowaniu dokumentacji wskazanej w pkt. 112 Wytycznych uzna, że przedsięwzięcie nie będzie znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000, wydaje postanowienie o braku potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na ten obszar.

115. Postanowienia w przedmiocie obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na obszar Natura 2000 wydaje się w terminie 14 dni od dnia otrzymania dokumentacji wskazanej w pkt. 112 Wytycznych.

Do obliczania terminów na wydanie postanowienia odpowiednie zastosowanie mają przepisy art. 35 § 5 i art. 36 K.p.a. (zob. pkt. 50 Wytycznych).

Do postanowienia o braku potrzeby przeprowadzania oceny oddziaływania na obszar Natura 2000 nie stosuje się przepisów art. 106 § 3 K.p.a., zgodnie z którym organ, do

⁶⁹ Nie dotyczy to przedsięwzięcia polegającego na realizacji drogi publicznej, linii kolejowej o znaczeniu państwowym, przedsięwzięć Euro 2012, przedsięwzięć wymagających koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż kopalin oraz bezbiornikowego magazynowania substancji w górotworze.

⁷⁰ Organ bada, czy przedsięwzięcie może w ogóle znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000. To, czy znaczące oddziaływanie będzie oddziaływaniem negatywnym ustalone zostanie w toku postępowania.

⁷¹ Odnośnie pojęcia integralności i spójności obszarów Natura 2000 zob. pkt. 154 Wytycznych.

którego zwrócono się o zajęcie stanowiska obowiązany jest przedstawić je niezwłocznie, jednak nie później niż w terminie 14 dni od dnia doręczenia mu żądania, chyba że przepis prawa przewiduje inny termin. Do postanowienia tego nie stosuje się też przepisów art. 106 § 5 K.p.a. dotyczących możliwości wniesienia zażalenia na postanowienie⁷², a także przepisu art. 106 § 6 K.p.a. określającego obowiązki organu w przypadku przekroczenia terminu wydania stanowiska oraz przyznającego stronie prawo do wniesienia skargi na bezczynność organu (niezałatwienie sprawy w terminie).

Uzasadnienie postanowienia stwierdzającego obowiązek przeprowadzenia oceny, niezależnie od wymagań wynikających z K.p.a., powinno zawierać informacje o uwarunkowaniach, o których mowa w pkt. 51 Wytocznych.

116. Ocena oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 dla przedsięwzięć z grupy III, przeprowadza RDOŚ.
117. Przed wydaniem postanowienia uzgadniającego RDOŚ przekazuje organowi prowadzącemu postępowanie główne raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 i występuje do niego o zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa.
118. Organem właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków zgłoszonych w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa, prowadzonym w ramach postępowania jest RDOŚ, natomiast organem prowadzącym postępowanie z udziałem społeczeństwa jest organ właściwy do wydania decyzji głównej. Z tego względu na tym ostatnim ciąży obowiązek przekazania RDOŚ uwag i wniosków zgłoszonych przez społeczeństwo, a także protokołu z rozprawy administracyjnej otwartej dla społeczeństwa, jeżeli była ona przeprowadzona. Poza tym przebieg tego postępowania jest analogiczny do postępowania wymagającego udziału społeczeństwa prowadzonego w postępowaniu w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, zastosowanie będą więc miały pkt. 68 – 72 wytycznych. Również udział organizacji ekologicznych kształtuje się analogicznie jak w pkt. 73 wytycznych. Ustawa nie przewiduje jednak uprawnienia dla organu właściwego do wydania decyzji głównej do wyłączenia możliwości udziału społecznego w przypadku przedsięwzięć realizowanych na terenach zamkniętych.

Wydanie zezwolenia na inwestycję

Zasady dopuszczalności realizacji przedsięwzięć

119. Co do zasady podejmowanie działań mogących osobno lub w połączeniu z innymi działaniami znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000 jest zabronione⁷³.
120. Znaczące negatywne oddziaływania to oddziaływania wpływające na cele obszaru Natura 2000, w szczególności mogące pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których został wyznaczony obszar Natura 2000, wpływając negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar

⁷² Zażalenie przysługuje wyłącznie na postanowienie o obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na obszar Natura 2000.

⁷³ Zakaz ten ma odpowiednie zastosowanie do obszarów wpisanych na listę krajową.

Natura 2000, lub pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

121. Działanie mogące znacząco negatywnie oddziaływać na cele obszaru Natura 2000 lub obszary znajdujące się na liście krajowej może zostać zrealizowane wyłącznie, jeżeli spełnione są jednocześnie wszystkie poniższe przesłanki:
- 1) brak jest rozwiązań alternatywnych,
 - 2) przemawiają za tym konieczne wymogi nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogi o charakterze społecznym lub gospodarczym,
 - 3) zostanie zapewnione wykonanie kompensacji przyrodniczej niezbędnej do zapewnienia spójności i właściwego funkcjonowania sieci obszarów Natura 2000.

W przypadku, gdy znaczące negatywne oddziaływanie dotyczy siedlisk i gatunków priorytetowych⁷⁴ wymogi udzielenia zezwolenia na inwestycję są znacznie ostrzejsze. Zezwolenie może zostać tutaj wydane wyłącznie w celu:

- 1) ochrony zdrowia i życia ludzi;
 - 2) zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego;
 - 3) uzyskania korzystnych następstw o pierwszorzędym znaczeniu dla środowiska przyrodniczego, wynikającym z koniecznych wymogów nadrzędnego interesu publicznego, po uzyskaniu opinii KE.
122. Zezwolenie na realizację działania mogącego znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000 wydaje właściwy miejscowo RDOŚ, a na obszarach morskich – dyrektor urzędu morskiego. W przypadku działań przewidzianych do realizacji w ramach planowanych przedsięwzięć, zezwolenie to jest zastąpione decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach lub uzgodnieniem z RDOŚ w postępowaniu w sprawie wydania decyzji budowlanych dla przedsięwzięć z grupy I i II oraz decyzji dla przedsięwzięć z grupy III.
123. W każdym z powyższych wypadków, w rozstrzygnięciu zawierającym zezwolenie na realizację przedsięwzięcia należy – w porozumieniu z zarządcą terenu – ustalić zakres, miejsce, termin i sposób wykonania kompensacji, stosowanie do skali i rodzaju negatywnego oddziaływania na cele obszaru Natura 2000 oraz zobowiązać do jej wykonania nie później, niż w terminie rozpoczęcia działań powodujących negatywne oddziaływanie.

Koszty kompensacji przyrodniczej ponosi podmiot realizujący plan lub przedsięwzięcie, natomiast za utrzymanie siedlisk przyrodniczych, siedlisk roślin i zwierząt, utworzonych w ramach kompensacji przyrodniczej, jak również za monitorowanie ich stanu, odpowiada sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na terenie którego została wykonana kompensacja, a jeżeli teren ten znajduje się poza obszarem Natura 2000 – RDOŚ.

O ustalonym zakresie kompensacji przyrodniczej oraz o wykonanej kompensacji RDOŚ lub dyrektor urzędu morskiego informuje GDOŚ, w terminie 30 dni odpowiednio od wydania zezwolenia na realizację działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000 lub od dnia zakończenia realizacji działań kompensacyjnych. Z kolei GDOŚ składa te informacje Ministrowi Środowiska.

⁷⁴ Siedliskiem przyrodniczym o znaczeniu priorytetowym jest siedlisko przyrodnicze zagrożone zanikiem na terytorium państw członkowskich UE, za którego ochronę Wspólnota ponosi szczególną odpowiedzialność z powodu wielkości jego naturalnego zasięgu mieszczącego się na terytorium tych państw. Gatunek o znaczeniu priorytetowym to gatunek zagrożony, w odniesieniu do którego Wspólnota ponosi szczególną odpowiedzialność z powodu wielkości jego naturalnego zasięgu mieszczącego się na terytorium państw członkowskich UE.

Minister Środowiska informuje KE o ustalonym zakresie kompensacji przyrodniczej jeszcze przed jej wdrożeniem oraz przed realizacją przedsięwzięcia.

Procedura dla przedsięwzięć z grupy III

124. Po przeprowadzeniu oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000, RDOŚ wydaje postanowienie w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia w zakresie oddziaływania na obszar Natura 2000. RDOŚ uzgadnia warunki realizacji przedsięwzięcia, jeżeli:
- 1) z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 wynika, że przedsięwzięcie nie będzie znacząco negatywnie oddziaływać na ten obszar;
 - 2) z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 wynika, że przedsięwzięcie może znacząco negatywnie oddziaływać na ten obszar, ale zachodzą przesłanki udzielenia zezwolenia na realizację takiego przedsięwzięcia określone w pkt. 121 Wytycznych.
125. Jeżeli z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 wynika, że przedsięwzięcie może znacząco negatywnie oddziaływać na ten obszar, a nie zachodzą przesłanki udzielenia zezwolenia na realizację takiego przedsięwzięcia wskazane w pkt. 121 Wytycznych, RDOŚ odmawia uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia.
126. Postanowienie w sprawie uzgodnienia realizacji przedsięwzięcia RDOŚ wydaje w terminie 45 dni od dnia otrzymania raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na obszar Natura 2000.
- Do wydania postanowienia uzgadniającego odpowiednie zastosowanie mają przepisy art. 35 § 5 oraz art. 36 K.p.a. (zob. pkt. 50 Wytycznych). Nie stosuje się tutaj przepisów art. 106 § 3, 5 i 6 K.p.a. (zob. pkt. 115 Wytycznych).
127. Uzasadnienie postanowienia uzgadniającego, niezależnie od wymagań wynikających z K.p.a. powinno zawierać także:
- 1) informacje o przeprowadzonym postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa oraz o sposobie i zakresie uwzględnienia uwag i wniosków zgłoszonych w tym postępowaniu,
 - 2) informacje o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione ustalenia zawarte w raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na obszar Natura 2000.
128. Postanowienie uzgadniające wiąże organ właściwy do wydania decyzji w postępowaniu głównym.
129. W decyzji głównej wymaganej przed rozpoczęciem realizacji przedsięwzięcia z grupy III uwzględnia się warunki realizacji przedsięwzięcia określone w uzgodnieniu RDOŚ. Ponadto w decyzji głównej organ:
- 1) może nałożyć na wnioskodawcę obowiązki dotyczące ograniczania transgranicznego oddziaływania na środowisko w odniesieniu do przedsięwzięć, dla których przeprowadzono postępowanie dotyczące transgranicznego oddziaływania na środowisko⁷⁵;
 - 2) może w przypadku decyzji o pozwoleniu na budowę, o zatwierdzeniu projektu budowlanego oraz o pozwoleniu na wznowienie robót budowlanych - nałożyć na

⁷⁵ Ustawa nie przewiduje jednak podstawy prawnej do przeprowadzenia takiego postępowania w przypadku przedsięwzięć z grupy III.

wnioskodawcę obowiązek przedstawienia analizy porealizacyjnej, określając jej zakres i termin przedstawienia⁷⁶;

- 3) stwierdza konieczność wykonania kompensacji przyrodniczej lub nakłada obowiązek zapobiegania, ograniczania oraz monitorowania oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko – jeżeli konieczność taka wynika z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000.

W uzasadnieniu decyzji należy wskazać, w jaki sposób warunki realizacji przedsięwzięcia określone w uzgodnieniu RDOŚ zostały wzięte pod uwagę i uwzględnione.

130. Jeżeli z OOS wynika, że przedsięwzięcie może znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000, organ właściwy do wydania decyzji w postępowaniu głównym odmawia zgody na realizację przedsięwzięcia, chyba że zachodzą przesłanki udzielenia zezwolenia na jego realizację wskazane w pkt. 121 Wytocznych.

G. Zalecenia związane z realizacją projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej

G.1. Kluczowe uwarunkowania prawidłowości przeprowadzenia oceny oddziaływania

Zasady pierwszeństwa prawa wspólnotowego i wykładni prowspólnotowej

131. Jako podstawowy wymóg, który beneficjenci muszą uwzględnić w związku z finansowaniem przedsięwzięć ze środków pochodzących z budżetu Wspólnoty Europejskiej należy wskazać przeprowadzenie postępowania OOS przez właściwe organy z uwzględnieniem zasady pierwszeństwa prawa wspólnotowego oraz z uwzględnieniem obowiązku prowspólnotowej wykładni przepisów prawa krajowego.

Zasada pierwszeństwa prawa wspólnotowego wobec prawa krajowego obejmuje wszystkie wiążące źródła prawa wspólnotowego w tym dyrektywy⁷⁷. Zasada pierwszeństwa rozciąga się również na wszystkie przepisy prawa krajowego, niezależnie od ich hierarchii w krajowym systemie źródeł prawa. Przedmiotowa zasada znajduje zastosowanie nie tylko wobec krajowych przepisów o charakterze legislacyjnym, ale także aktów o charakterze administracyjnym⁷⁸ w tym decyzji administracyjnych⁷⁹. Obowiązek zapewnienia zgodności z zasadą pierwszeństwa prawa wspólnotowego dotyczy zaś m.in. sądów oraz organów administracyjnych, w tym organów samorządu terytorialnego.⁸⁰

⁷⁶ W analizie porealizacyjnej, dokonuje się porównania ustaleń zawartych w raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko i w decyzji głównej (w szczególności ustaleń dotyczących przewidywanego charakteru i zakresu oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 oraz planowanych działań zapobiegawczych) z rzeczywistym oddziaływaniem przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 i działaniami podjętymi dla jego ograniczenia.

⁷⁷ por. sprawa 158/80 Rewe v. Hauptzollamt Kiel, ECR 1981/1805.

⁷⁸ por. sprawa C - 106/77 Simmenthal, ECR 1978/629.

⁷⁹ por. sprawa C - 224/97 Ciola, ECR 1999/I-2517.

⁸⁰ por. sprawa 103/88 Fratelli, ECR 1989/1839.

132. Z zasadą pierwszeństwa prawa wspólnotowego wiąże się tzw. obowiązek prowspólnotowej wykładni prawa krajowego. Obowiązek ten ma zapewnić prawu wspólnotowemu należyłą skuteczność i z tego powodu jest traktowany bardzo szeroko. Podobnie jak w przypadku zasady pierwszeństwa stosowania do zasady prowspólnotowej wykładni powinny się stosować „tak dalece jak to możliwe” zarówno sądy jak i organy administracji⁸¹. Obowiązek wykładni prowspólnotowej można uznać za łagodniejszą formę niwelowania różnic pomiędzy prawem krajowym i wspólnotowym – różnic, które nie kwalifikują się do kategorii „kolizji”. Tak więc dopiero jeżeli norma krajowa nie da się właściwie stosować, nawet przy wykorzystaniu wykładni prowspólnotowej, wówczas konieczna będzie odmowa zastosowania.

Aprobując w kwestii związania zasadą pierwszeństwa prawa wspólnotowego krajowych organów prowadzących postępowanie OOS wypowiedział się Wojewódzki Sąd Administracyjny (WSA) w Warszawie w wyroku z dnia 23.11.2005 r.⁸² Zasady pierwszeństwa prawa wspólnotowego oraz prowspólnotowej wykładni przepisów prawa krajowego znalazły również akceptację w wyrokach sądów administracyjnych, które zapadały w innych dziedzinach prawa administracyjnego⁸³.

Screening

133. W zakresie kwalifikowania do postępowania OOS przedsięwzięć z grupy II zaleca się:

- 1) rzetelne przygotowanie KIP oraz rzetelne przeprowadzenie procedury screeningu. Za bardzo istotną kwestię na etapie rozpoznania uznaje się nieograniczenie go do aspektu skali/rozmiaru przedsięwzięcia, gdyż tak samo istotne są jego charakter i lokalizacja oraz postać odbiorcy/ów oddziaływania. Nawet mniejsze przedsięwzięcia mogą mieć znaczące oddziaływania na środowisko, jeżeli zlokalizowane są na obszarach, gdzie czynniki środowiskowe takie jak fauna i flora, gleba, woda, klimat, dziedzictwo kulturalne, są wrażliwe nawet na nieznaczne zmiany. Podobnie, przedsięwzięcie może znacząco oddziaływać w sytuacji, gdy niezależnie od jego wielkości, istnieje ryzyko, że ze względu na swoją naturę spowoduje ono istotne lub nieodwracalne zmiany w tych czynnikach⁸⁴. W powyższych sytuacjach, ażeby wydać prawidłowe rozstrzygnięcie właściwy organ może potrzebować dokumentacji w postaci raportu OOS.
- 2) odnoszenie się przez właściwy organ w uzasadnieniu do postanowienia w sprawie kwalifikacji do wszystkich niezbędnych kryteriów określonych w art. 63 ust. 1 Uoos. Jeżeli kompetentny organ krajowy uzna, że cechy charakterystyczne przedsięwzięcia nie rodzą obowiązku przeprowadzenia OOS, to rozstrzygnięcie w tym zakresie musi posiadać wszelkie informacje, które umożliwią stwierdzenie, że zostało podjęte na podstawie należytego rozpoznania⁸⁵.
- 3) unikanie dzielenia przedsięwzięć. Chodzi tu o praktyki, w ramach których dojdzie do dzielenia przedsięwzięć na dwie lub więcej części, tak aby każda z nich nie wymagała kwalifikacji i w efekcie całe przedsięwzięcie również jej uniknęło. Należy wskazać, iż w świetle art. 3 pkt. 13 Uoos - „przedsięwzięcia powiązane

⁸¹ zob. sprawy 103/88 oraz C-224/97.

⁸² VII SA/Wa 462/05, LEX nr 198879

⁸³ Przykładowo można tu się odwołać do wyroków: WSA w Białymstoku z dnia 7.02.2007 r. (I SA/Bk 411/06, LEX nr 232427), WSA w Olsztynie z dnia 13.09.2007 r. (I SA/OI 271/07, Lex nr 300065) i WSA w Warszawie z dnia 11.04.2008 r. (III SA/Wa 263/08, Lex nr 365285).

⁸⁴ Zob. sprawa C- 392/96 Commission v Ireland, ECR 1999/I-5901.

⁸⁵ Sprawa C-87/02 Commission v Italy, ECR 2004/I-5975.

technologicznie kwalifikuje się jako jedno przedsięwzięcie, także jeżeli są one realizowane przez różne podmioty”. Z kolei zgodnie z art. 63 ust. 1 Uooś obowiązek przeprowadzenia OoŚ dla planowanego przedsięwzięcia mogącego potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko stwierdza, w drodze postanowienia, organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, uwzględniając m.in. rodzaj i charakterystykę przedsięwzięcia, z uwzględnieniem powiązań z innymi przedsięwzięciami, w szczególności kumulowania się oddziaływań przedsięwzięć znajdujących się na obszarze, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie.

- 4) rozważenie potrzeby przeprowadzenia oceny na etapie decyzji budowlanej pomimo, iż w trakcie screeningu na etapie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach nie stwierdzono obowiązku sporządzenia raportu OoŚ.

Raport OoŚ

134. W zakresie zawartości raportu OoŚ zaleca się:

- 1) sporządzenie rzetelnego i wyczerpującego materiału dowodowego. Jednym z ustawowo wskazanych elementów OoŚ jest weryfikacja przez właściwe organy raportu OoŚ. Raport OoŚ powinien być przez organy analizowany pod kątem dobrych praktyk ocen środowiskowych oraz biorąc pod uwagę jego kompletność w świetle wymogów legislacji wspólnotowej oraz krajowej.

Co się tyczy analizy pod kątem dobrych praktyk przegląd dokumentacji sprowadza się do tzw. „testu potrójnego A” (z ang. “triple A-test”), czyli:

- testu trafności (“appropriateness”) - objęcie zakresem raportu kluczowych zagadnień i oddziaływań,
- testu adekwatności (“adequacy”) analizy oddziaływań, oraz
- testu stosowalności (“actionability”) - czy raport dostarcza informacji niezbędnej dla procesu decyzyjnego.

- 2) występowanie, w miarę potrzeby⁸⁶, z zapytaniem o zakres raportu OoŚ w trybie art. 69 ust. 1 Uooś - w szczególności tam, gdzie realizacja przedsięwzięcia może wiązać się ze znaczącym oddziaływaniem na obszary cenne przyrodniczo (dotyczy to I grupy przedsięwzięć). Należy pamiętać, że właściwe rozstrzygnięcie sprawy może wiązać się z obowiązkiem przeprowadzenia inwentaryzacji przyrodniczej, której zakres właściwy organ określi w stosownym postanowieniu (dotyczy to wszystkich grup przedsięwzięć). Inwentaryzacja przyrodnicza ma na celu spis gatunków roślin i zwierząt oraz siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmiot ochrony. Zebranie kompletnych wyników, pozwalających na ocenę stanu lokalnych zasobów cennych gatunków i siedlisk przyrodniczych, powinno być przeprowadzone w sezonach wegetacyjnych zgodnych z wymaganiami ekologicznymi poszczególnych grup zwierząt, roślin i siedlisk przyrodniczych, tj. podczas całego roku kalendarzowego. W związku z powyższym należy uznać, iż orzeczenie przez organ, w uzasadnionych przypadkach, obowiązku w zakresie obserwacji terenowych prowadzonych w okresie co najmniej jednego roku może być konieczne, ponieważ ma na celu zebranie kompletnego materiału dowodowego pozwalającego na rozstrzygnięcie sprawy co do istoty w rozumieniu art. 104 § 2 K.p.a. Tego typu okoliczność należy uwzględnić w procesie planowania realizacji przedsięwzięcia.
- 3) uwzględnienie całościowego wpływu przedsięwzięcia na środowisko. Po pierwsze w przypadku przedsięwzięć powiązanych technologicznie niedopuszczalne jest

⁸⁶ Uwaga! W przypadku możliwości wystąpienia oddziaływania transgranicznego wniesienie takiego zapytania jest obligatoryjne

„dzielenie” ich na części i sporządzanie częściowych raportów OOŚ dla poszczególnych elementów przedsięwzięcia [zob. art. 3 pkt. 13 Uooś]. Po drugie ocena oddziaływań skumulowanych powinna dotyczyć wpływów związanych z narastającymi zmianami w parametrach środowiskowych, wynikającymi z zsumowania wpływów powodowanych przez byłe, istniejące lub dające się przewidzieć działania. Tak więc oddziaływania skumulowane to suma wszystkich wpływów dotyczących w sposób całościowy określonego odbiorcę oddziaływania. Informacje o istniejących lub planowanych przedsięwzięciach, które należy poddać ocenie w ramach analizy oddziaływań skumulowanych mogą zostać udostępnione inwestorowi w trybie art. 8 Uooś⁸⁷.

135. Co do relacji pomiędzy raportem OOŚ na etapie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a raportem na etapie decyzji budowlanych zaleca się, aby wariantowanie lokalizacyjne było obligatoryjne jedynie na etapie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, natomiast na etapie ponownej OOŚ powinno mieć miejsce już tylko wariantowanie techniczne, technologiczne i organizacyjne. Ponadto, jeżeli organ stwierdza konieczność ponownej OOŚ, aspekty przedsięwzięcia, które mogą zostać lepiej ocenione i rozstrzygnięte na etapie oceny powtórnej powinno się do tej oceny pozostawić [zob. na ten temat pkt. 148 Wytucznych]. Rozstrzygnięcie, co należy rozważyć wnikliwiej na etapie ponownej OOŚ, pozostaje w kompetencji organu administracji, a nie inwestora.

Konsultacje z organami ochrony środowiska i zdrowia publicznego

136. Uooś nie przewiduje obowiązku przekazania do uzgodnienia/zaopiniowania projektu decyzji. Należy uznać, że organ uzgadnia/opiniuje środowiskowe uwarunkowania realizacji przedsięwzięcia, a nie decyzję. Organy współdziałające przedstawiają stanowisko w trybie art. 106 K.p.a. Zgodnie z art. 106 § 1 K.p.a. *„Jeżeli przepis prawa uzależnia wydanie decyzji od zajęcia stanowiska przez inny organ (wyrażenia opinii lub zgody albo wyrażenia stanowiska w innej formie), decyzję wydaje się po zajęciu stanowiska przez ten organ.”* W swym stanowisku organy uzgadniające/opiniujące określają m.in. wymagania ochrony środowiska oraz ochrony zdrowia, od których uzależniona jest możliwość realizacji przedsięwzięcia⁸⁸.
137. Co do charakteru prawnego uzgodnienia, to w doktrynie prawa i postępowania administracyjnego oraz w orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego (NSA) uznaje się, że treść stanowiska wyrażona w tej właśnie formie wiąże organ prowadzący postępowanie główne (w przeciwieństwie do opinii)⁸⁹. Współdziałanie polega bowiem w tym przypadku na konieczności osiągnięcia konsensu w rozstrzyganej sprawie. Brak konsensu uniemożliwia pozytywne rozpatrzenie sprawy.
138. Formą prawną, w której organ uzgadniający/opiniujący zajmuje stanowisko w sprawie, jest postanowienie. Na ocenę prawidłowości wydanej opinii nie może rzutować brak oznaczenia jako „postanowienie” w nagłówku pisma, jeżeli zachowane są wszystkie wymogi, o których mowa w art. 124 § 1 Kpa.

⁸⁷ Zgodnie z tym przepisem organy administracji są obowiązane do udostępniania każdemu informacji o środowisku i jego ochronie, znajdujących się w ich posiadaniu lub które są do nich przeznaczone.

⁸⁸ WSA w Warszawie podkreślił: „Uzgodnienia dokonuje organ nie tylko w granicach swej właściwości, ale także swoich kompetencji.”, wyrok z dnia 1 marca 2005 r., IV SA/Wa 982/04, LEX Nr 176122.

⁸⁹ Zob. wyrok NSA z dnia 12.02.1985 r., II SA 1811/84, ONSA 1985, Nr 1, poz. 7, LEX Nr 11430, wyrok NSA z dnia 13.10.1997 r., II SA 203/97, ONSA 1998, Nr 4, poz. 120, LEX Nr 32495.

Udział społeczny

139. W zakresie udziału społecznego zaleca się:
- 1) aby beneficjenci jeszcze przed złożeniem wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach rozpoznali zasięg zainteresowanej społeczności, rozpoczęli dyskusje i udzielili informacji dotyczących celów planowanego przedsięwzięcia⁹⁰,
 - 2) aby organy uwzględniały potrzebę podania do publicznej wiadomości informacji o istotnej zmianie w materiale dowodowym sprawy (wskutek uzupełnienia raportu OOŚ) oraz związaną z tym potrzebę wyznaczenia nowego terminu na złożenie uwag i wniosków⁹¹.
140. W przypadku, gdy przeprowadzono rozprawę administracyjną otwartą dla społeczeństwa, jej przebieg powinien być udokumentowany w formie protokołu z rozprawy. W celu ograniczenia potencjalnych konfliktów społecznych, zaleca się właściwym organom przeprowadzenie rozprawy administracyjnej w każdym przypadku dla przedsięwzięć, które ze względu na swoją skalę lub charakter oddziaływania mogą powodować uzasadnione obawy lub protesty zainteresowanej społeczności.
141. Jeżeli organ prowadzący postępowanie w sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wyłączył możliwość udziału społecznego, w przypadku przedsięwzięć realizowanych na terenach zamkniętych, należy przedstawić postanowienie uzasadniające, iż zapewnienie udziału społecznego mogłoby mieć niekorzystny wpływ na cele obronności i bezpieczeństwa państwa. Jak już wskazano, ustawa nie przewiduje jednak analogicznego uprawnienia dla organu właściwego do wydania decyzji budowlanych oraz decyzji kończących postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na obszar Natura 2000 (w przypadku przedsięwzięć z grupy III).

Postępowanie transgraniczne

142. W zakresie postępowania transgranicznego zaleca się organom prowadzącym postępowanie:
- 1) podejmowanie nieformalnych negocjacji na wczesnym etapie procedury, pozwalających na zapobieżenie sytuacjom spornym. Istotne jest ustanowienie skutecznych kanałów informacyjnych pomiędzy społecznością państwa narażonego, a organami strony pochodzenia. Państwa powinny szczegółowo określać, w jaki sposób społeczność ta będzie informowana oraz w jakiej formie zostaną przekazane uwagi i wnioski przez nią złożone. Jest to tym bardziej uzasadnione, ze względu na fakt, że odmienne praktyki udziału społecznego najprawdopodobniej skomplikują proces konsultacji.
 - 2) stosowanie przy identyfikacji oddziaływania kryteriów Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym⁹² [dalej: Konwencja z Espoo].

Konwencja z Espoo w art. 1 pkt. (viii) definiuje oddziaływania transgraniczne jako: „*jakiegokolwiek oddziaływanie, nie mające wyłącznie charakteru globalnego, na terenie*

⁹⁰ Zgodnie z art. 6 ust. 5 konwencji z Aarhus.

⁹¹ Art. 6 ust. 4 dyrektywy OOŚ wymaga zagwarantowania rozsądnych ram czasowych dla różnych faz postępowania, dających wystarczającą ilość czasu dla poinformowania społeczeństwa oraz zainteresowanej społeczności, i umożliwiających skuteczne przygotowanie oraz uczestnictwo w podejmowaniu decyzji dotyczących środowiska.

⁹² Konwencja z dnia 25 lutego 1991 r. o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, Dz. U. Nr 96, poz. 1110.

podlegającym jurysdykcji strony, spowodowane planowaną działalnością, której fizyczna przyczyna jest w całości lub częściowo położona na terenie podlegającym jurysdykcji innej strony”. W świetle Załącznika III Konwencji z Espoo właściwe organy rozpatrując planowane rodzaje działalności, mogą rozważyć, czy działalność danego rodzaju może mieć znaczące szkodliwe oddziaływanie transgraniczne, w szczególności biorąc pod uwagę określone kryteria pomocnicze. Pierwszym z kryteriów jest rozmiar proponowanej działalności. W świetle kryterium „lokalizacji” ocenia się natomiast, czy planowana działalność jest zlokalizowana na obszarze lub w pobliżu obszaru o szczególnej wrażliwości lub o szczególnym znaczeniu dla środowiska, takim jak obszary wodno-błotne podlegające Konwencji Ramsarskiej⁹³, parki narodowe, rezerwy przyrody, tereny będące miejscem szczególnego naukowego zainteresowania lub tereny ważne z punktu widzenia archeologii, kultury lub historii. Kryterium to odnosi się również do sytuacji, gdy planowana działalność zlokalizowana jest w miejscu, w którym właściwości działalności mogłyby mieć znaczący wpływ na ludność. Ostatnim kryterium jest tzw. kryterium „narażenia” weryfikujące czy planowana działalność wykazuje szczególnie złożone i potencjalnie szkodliwe skutki, w tym powodujące poważne oddziaływania na ludzi lub na cenne gatunki i organizmy, zagrażające istnieniu lub potencjalnemu użytkowaniu narażonego obszaru oraz powodujące dodatkowe obciążenia, które przekraczają graniczną wytrzymałość środowiska.

143. W orzecznictwie ETS podkreśla się, że odległość realizowanego przedsięwzięcia od granicy państwa nie ma w powyższym kontekście zasadniczego znaczenia, a obowiązki wynikające z art. 7 dyrektywy OOS [zob. pkt 20 – 22 Wytocznych] nie ograniczają się jedynie do regionów graniczących z innymi państwami⁹⁴. W szczególności należy wziąć pod uwagę możliwość oddziaływania szlakiem powietrznym lub wodnym.

Wydanie decyzji

144. W zakresie wydawania zgody na realizację przedsięwzięcia zaleca się organom prowadzącym postępowanie rzetelne uwzględnienie rezultatów konsultacji z organami ochrony środowiska i zdrowia publicznego, zainteresowaną społecznością oraz państwem narażonym.
145. Co się tyczy dokumentacji udziału społecznego beneficjenci powinni wnioskować, aby właściwie sformułowane uzasadnienie postanowienia/decyzji zawierało w odpowiednich wypadkach następujące informacje⁹⁵:
- kiedy i w jaki sposób podano do publicznej wiadomości informacje, o których mowa w pkt 70 Wytocznych,
 - czy istniała możliwość zapoznania się z ww. dokumentacją w siedzibie organu prowadzącego postępowanie (należy podać jego nazwę oraz adres) bądź w inny sposób (np. za pośrednictwem strony internetowej),
 - jaki był okres/y przewidziany na składanie uwag i wniosków, z podaniem daty/dat początkowej i końcowej (Uoos przewiduje 21-dniowy termin⁹⁶),

⁹³ Konwencja z dnia 2 lutego 1971 r. o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe zwłaszcza jako środowisko życia ptactwa wodnego, Dz. U. z 1978, Nr 7, poz. 24 ze zm.

⁹⁴ Zob. sprawa C-133/94 Commission v Belgium, ECR 1996/I-2323.

⁹⁵ Jeżeli informacje o udziale społeczeństwa są w sposób niewystarczający odzwierciedlone w uzasadnieniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, właściwa instytucja przyznająca dofinansowanie na realizację projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej może wezwać beneficjenta do złożenia oświadczenia o sposobie przeprowadzenia konsultacji społecznych w toku postępowania OOS oraz przedłożenia dokumentów potwierdzających przeprowadzenia takich konsultacji (np. obwieszczenia, zawiadomienia).

⁹⁶ Patrz pkt. 139 Wytocznych.

- czy wpłynęły w przewidzianym terminie uwagi i wnioski. Jeżeli wpłynęły, należy wszystkie dokładnie wymienić (można w grupach, gdy większa ilość wniosków dotyczyła jednego zagadnienia); jeżeli żadne uwagi nie zostały zgłoszone, to należy wskazać na ten fakt,
 - w jaki sposób organ rozpatrzył zgłoszone uwagi i wnioski tj. które z nich uwzględnił i w jakim zakresie, a których nie uwzględnił i dlaczego. Każdy rodzaj rozstrzygnięcia dotyczącego uwag i wniosków należy umotywować.
146. W celu zapewnienia realizacji przez właściwe organy administracji publicznej wskazanych obowiązków, beneficjenci mogą powoływać się na następujące przepisy prawa:
- 1) art. 9 zd. 1 K.p.a. stanowiący, że organy administracji publicznej są zobowiązane do należytego i wyczerpującego informowania stron o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania administracyjnego;
 - 2) art. 107 § 3 K.p.a. stanowiący, iż uzasadnienie faktyczne decyzji powinno w szczególności zawierać wskazanie faktów, które organ uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, oraz przyczyn, z powodu których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, natomiast uzasadnienie prawne – wyjaśnienie podstawy prawnej decyzji, z przytoczeniem przepisów prawa;
 - 3) art. 85 ust. 2 pkt. 1 Uooś, stanowiący, że uzasadnienie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, w przypadku gdy została przeprowadzona OOŚ, niezależnie od wymagań wynikających z przepisów K.p.a. powinno zawierać elementy opisane w pkt. 87 Wytucznych.
 - 4) art. 91 ust. 2 Uooś, zgodnie z którym postanowienie uzgadniające wydawane przez RDOŚ w wyniku ponownej OOŚ dla decyzji budowlanych powinno zawierać elementy opisane w pkt. 102 Wytucznych.
 - 5) art. 95 ust. 2 Uooś, stanowiący, iż uzasadnienie decyzji budowlanej powinno zawierać informację o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i uwzględnione warunki realizacji przedsięwzięcia określone w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz w postanowieniu RDOŚ.
 - 6) art. 99 ust.1 Uooś, stanowiący iż postanowienie RDOŚ uzgadniające decyzję, w przypadku której prowadzona była ocena oddziaływania na obszar Natura 2000 powinno zawierać elementy opisane w pkt. 127 Wytucznych.
147. Zgodnie z art. 81 ust. 1 Uooś *„Jeżeli z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika zasadność realizacji przedsięwzięcia w wariantcie innym niż proponowany przez wnioskodawcę, organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, za zgodą wnioskodawcy, wskazuje w decyzji wariant dopuszczony do realizacji lub, w razie braku zgody wnioskodawcy, odmawia zgody na realizację przedsięwzięcia”*. Zwrot *„Jeżeli z postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko wynika zasadność realizacji przedsięwzięcia w wariantcie innym niż proponowany”* rodzi konieczność ustalenia przez organ wariantu innego, niż proponowany, ale przy współdziałaniu z organami współdziałającymi. To samo dotyczy uwzględnienia uwag i wniosków składanych w ramach udziału społecznego, ponieważ jest to również integralny etap postępowania OOŚ. Organ nie może wskazać wariantu nie rozpatrywanego przez inwestora, bo w poprzedzających etapach postępowania nie był w ogóle przedmiotem oceny. Jeżeli organ wskaże z kolei na wariant inny niż proponowany, ale który był już przedmiotem oceny, to w uzasadnionych przypadkach, należy podkreślić, że w raporcie OOŚ przedłożonym przez inwestora najszerzej charakteryzowany był wariant przez niego wybrany. Organ musi zatem w obu powyższych sytuacjach wezwać wnioskodawcę do uzupełnienia dokumentacji, o ile jest to konieczne dla prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy, a

następnie ponownie przeprowadzić postępowanie z zachowaniem sekwencji wymaganych etapów i uwzględnieniem zasad obowiązujących w poszczególnych jego stadiach. Jeżeli wszystkie analizowane warianty były scharakteryzowane w sposób wyczerpujący dla celów OOS, to w takiej sytuacji, organ może od razu skorzysta z regulacji zawartej w art. 81 ust. 1 Uooś.

148. W zakresie obowiązków dotyczących ochrony środowiska decyzja administracyjna musi odpowiadać wymaganiom art. 104 § 2 K.p.a. Stosownie do tego przepisu decyzja administracyjna musi rozstrzygać sprawę co do istoty w całości. Powinna ona szczegółowo określać indywidualną sytuację prawną strony przez nałożenie na nią konkretnych obowiązków, których sposób wykonania należy określić w osnowie decyzji bądź w jej uzasadnieniu. Decyzja administracyjna nakładająca na stronę postępowania obowiązek określonego zachowania powinna obowiązek ten wyrazić precyzyjnie, bez niedomówień i możliwości różnej interpretacji. Tylko tak ukształtowana decyzja może przesądzić o sposobie załatwienia sprawy⁹⁷. Prawidłowa forma decyzji wymaga zatem konkretnych zapisów posługujących się wskaźnikami, parametrami, opisami fizycznych warunków realizacji przedsięwzięcia. UWAGA: Należy jednak pamiętać, iż organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach może zdecydować o pozostawieniu określonych praw lub obowiązków do ponownej oceny, gdyż wówczas mogą one zostać przedstawione w sposób bardziej precyzyjny. Tego typu stanowisko należy jednak w sposób właściwy uzasadnić.

149. UWAGA: Uooś w art. 88 ust. 1 pkt. 2 stanowi, że jeżeli organ właściwy do wydania decyzji budowlanej stwierdzi, że we wniosku o wydanie tej decyzji zostały dokonane zmiany w stosunku do wymagań określonych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przeprowadza on ponowną ocenę. Z drugiej jednak strony ustawa w art. 86 przewiduje ogólną zasadę, w świetle której decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach ma być wiążąca dla decyzji budowlanych. Należy zatem uznać, że możliwość dokonania zmiany we wniosku o wydanie decyzji budowlanej w stosunku do wymagań określonych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest sytuacją wyjątkową. Możliwość odejścia od ustaleń z decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach powinna być zatem traktowana w sposób zawężający⁹⁸. Biorąc pod uwagę orzecznictwo ETS powinna obowiązywać zasada, że decyzja wykonawcza (w tym przypadku decyzja budowlana) nie powinna wykraczać poza zakres ustaleń decyzji zasadniczej (w tym przypadku decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach)⁹⁹, lecz co do zasady ją uszczegóławiać. Wprowadzanie przez inwestora (beneficjenta) nieuzasadnionych zmian w dokumentacji technicznej, w szczególności w projekcie budowlanym, może prowadzić do orzeczenia przez RDOŚ na etapie ponownej OOS wymagań korygujących w powyższym zakresie¹⁰⁰, a tym samym spowodować opóźnienia w harmonogramie realizacji przedsięwzięcia.

Postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na obszar Natura 2000

Zakres ochrony potencjalnych i projektowanych SOO i OSO

150. Wyznaczenie SOO następuje, w uzgodnieniu z KE, docelowo w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw środowiska. W pierwszej kolejności

⁹⁷ Zob. wyrok NSA z dnia 1VI.1995 r., ONSA 1996, Nr 3, poz. 119. Lex Nr 25057.

⁹⁸ Na temat obowiązku zawężającej interpretacji wyjątków zob. wyrok NSA z 12 czerwca 1992 r., SA/Po 596/96, Glosa 1995, nr 3, str. 9.

⁹⁹ Sprawa C-290/03 *Barker*, ECR 2006/I-3949.

¹⁰⁰ Na podstawie 93 ust. 2 pkt. 4 Uooś.

państwo członkowskie przekazuje KE listę projektowanych obszarów siedliskowych, które następnie podlegają zatwierdzeniu (w formie decyzji) przez KE¹⁰¹ jako obszary o znaczeniu wspólnotowym.

Z kolei OSO wyznaczane są w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw środowiska, a następnie ich lista jest przekazywana do KE. Obszary ptasie zostały wyznaczone rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000¹⁰².

Dotychczasowa propozycja obszarów siedliskowych jest uznawana przez KE za niewystarczającą. Wobec powyższego trwają obecnie pilne prace nad uzupełnieniem sieci Natura 2000 w Polsce.

151. Co się tyczy SOO przekazanych KE na liście krajowej to podlegają one ochronie na podstawie orzecznictwa ETS. Jak już wskazano odpowiedni reżim ochrony mający zastosowanie do obszarów, które znajdują się na krajowej liście przekazanej KE, zobowiązuje państwa członkowskie do nie zezwalania na ingerencje mogące powodować ryzyko poważnego naruszenia ekologicznych cech tych obszarów. Państwa członkowskie muszą, zgodnie z przepisami prawa krajowego, podjąć wszelkie niezbędne środki w celu zapobieżenia ingerencjom, które mogą powodować ryzyko poważnego naruszenia ekologicznych cech obszarów notyfikowanych KE na liście krajowej. Co do charakteru środków, które muszą podjąć państwa członkowskie, to mają to być przepisy, które umożliwią realizację celów dyrektywy Siedliskowej czyli zachowanie spójnej sieci SOO w należyтым stanie ochrony¹⁰³. Praktyczną konsekwencją orzeczeń ETS jest obowiązek przeprowadzenia oceny zgodnej z metodologią art. 6 ust. 3 i 4 dyrektywy Siedliskowej, bowiem w inny sposób cele ochrony dyrektywy nie mogą zostać osiągnięte. Takie zdanie wyraziła również Komisja Europejska w opinii w sprawie portu lotniczego Karlsruhe/Baden Baden¹⁰⁴. W omawianym projekcie KE stwierdziła, że przeprowadzając dla dotkniętych terenów badanie w rozumieniu art. 6 ust. 3 i 4 dyrektywy siedliskowej, władze niemieckie postąpiły właściwie.

Zasadę o której mowa powyżej należy stosować w drodze analogii do SOO z shadow list¹⁰⁵.

152. Co się tyczy potencjalnych OSO, to podlegają one ochronie na podstawie art. 4 ust. 4 dyrektywy Ptasiej. Jak już wskazano przed zaklasyfikowaniem OSO należy w stosunku do niego unikać powstawania zanieczyszczenia, pogorszenia warunków naturalnych siedlisk lub jakichkolwiek zakłóceń wpływających na ptactwo¹⁰⁶. Dlatego też tylko w wyjątkowych sytuacjach można zrealizować przedsięwzięcie mogące znacząco oddziaływać na nie wyznaczony OSO. Może to nastąpić wyłącznie wówczas, gdy przemawiający za przedsięwzięciem interes jest nadrzędny w stosunku do interesu ekologicznego chronionego dyrektywą Ptasia¹⁰⁷. Uprawnienie państwa członkowskiego do naruszenia w sposób istotny obszarów, które powinny być zostać

¹⁰¹ Do chwili obecnej, KE zatwierdziła projektowane obszary siedliskowe przekazane przez Polskę w 2004 r. i w styczniu 2006 r. (Decyzja KE z 13.11.2007 r. oraz Decyzja KE z 25.01.2008 r.). Po zatwierdzeniu, obszary te uzyskały status obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (patrz też przyp. 39)

¹⁰² Dz. U. Nr 229, poz. 2313, z późn. zm.

¹⁰³ Sprawa C-244/05 Bund Naturschutz in Bayern and Others v Freistaat Bayern, ECR 2006/I-8445.

¹⁰⁴ Zob. opinia Komisji Europejskiej z dnia 6 czerwca 2005 r., Baden Baden C(2005)1641.

¹⁰⁵ W związku z orzeczeniami w sprawach C-371/98 First Corporate Shipping, ECR 2000/I-9235 oraz C-355/90 Commission v Spain "Santoña Marshes", ECR 1993/I-4221

¹⁰⁶ Sprawa C-355/90 Santoña Marshes, ECR 1993/I-4221.

¹⁰⁷ Sprawa C – 57/89 Commission v Germany, ECR 1991/I-883.

sklasyfikowane jako OSO w żadnym razie nie może być uzasadnione względami natury ekonomicznej i społecznej¹⁰⁸.

153. Pomimo iż realizacja przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na potencjalne i projektowane obszary Natura 2000 jest możliwa na zasadach określonych w pkt. 151 i 152 Wytycznych, należy wskazać iż w odniesieniu do przedsięwzięć finansowanych ze środków Unii Europejskiej, po negocjacjach z KE, Polska umieściła w każdym z Programów Operacyjnych na lata 2007-2013 następującą klauzulę:

„Projekty współfinansowane w ramach programu operacyjnego będą w pełni zgodne z postanowieniami dyrektywy OOS, siedliskowej i ptasiej. W fazie wyboru projektów zostaną zastosowane odpowiednie kryteria kwalifikacyjne celem zagwarantowania, że projekty spełniają wymagania nakreślone przez powyżej wymienione dyrektywy. Współfinansowanie projektów, które negatywnie oddziałują na potencjalne obszary Natura 2000 (tzn. te obszary, które w opinii Komisji Europejskiej powinny zostać wyznaczone do 1 maja 2004 roku, ale nie zostały wyznaczone przez Polskę), nie będzie dozwolone.”

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego podejmować będzie jednak starania, aby przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na potencjalne i projektowane OSO i SOO mogły liczyć na współfinansowanie projektów realizowanych na zasadach wskazanych w pkt. 151 i 152 Wytycznych.

Postępowanie w zakresie oceny przedsięwzięcia na obszar Natura 2000

154. W zakresie oceny oddziaływania przedsięwzięć na obszary Natura 2000 zaleca się, aby:

- 1) pierwszoplanowym celem oceny było poszukiwanie wariantu przedsięwzięcia, który nie wpływa negatywnie na obszar Natura 2000. UWAGA! Ocena oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 powinna uwzględniać także analizę skumulowanych efektów tej inwestycji z innymi istniejącymi i planowanymi przedsięwzięciami, które mogą mieć znaczenie dla celu ochrony danego obszaru Natura 2000.
- 2) ocena uwzględniała wszelkie elementy przyczyniające się do integralności obszaru Natura 2000 i ogólnej spójności sieci Natura 2000, w tym:
 - powiązania strukturalne i uwarunkowania funkcjonalne siedlisk i gatunków, dla których wyznaczono obszar Natura 2000;
 - wielkość i zasięg występowania siedlisk i populacji gatunków;
 - rolę obszaru względem regionu biogeograficznego i spójności sieci Natura 2000.

Pojęcie integralności odnosi się do obszaru Natura 2000. W art. 5 pkt. 1d UoP definiowane jest jako „spójność czynników strukturalnych i funkcjonalnych warunkujących zrównoważone trwanie populacji gatunków i siedlisk przyrodniczych dla których zaprojektowano lub wyznaczono dany obszar Natura 2000”. Zgodnie z orzecznictwem Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości¹⁰⁹ (dalej: ETS) pojęcie to należy jednak interpretować bardzo szeroko. W ocenie integralności obszaru uwzględnia się **komplet cech, czynników i procesów związanych z danym obszarem, które mogą mieć wpływ na cele jego ochrony**. W szczególności są to:

- powierzchnia obszaru,

¹⁰⁸ Sprawa C - 186/06 Commission v Spain, ECR 2007/I-12093.

¹⁰⁹ Zob. sprawy C-355/90 Santoña Marshes, C-127/02 Waddenzee, ECR.2004/I-7405, C-209/02 Commission v Austria, ECR.2004/I-1211, C-209/04 Lauteracher Ried, ECR 2006/I-2755. Interpretację definicji integralności opracował A. Kepel (Państwowa Rada Ochrony Przyrody)

- obecność istotnych gatunków i siedlisk przyrodniczych (zarówno chronionych, jak i mających dla tych chronionych znaczenie) oraz stan ich zachowania i ochrony,
- obecność i dostępność istotnych elementów siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, np. żerowisk, schronień, tras wędrówek,
- warunki ekologiczne, w tym parametry fizyczne i chemiczne – np. stosunki wodne,
- wszelkie funkcjonalne połączenia i związki istniejące na danym obszarze i ich dynamika,
- wszelkie procesy zachodzące lub przewidywane na tym obszarze,
- stopień jednolitości (braku fragmentacji) siedlisk,
- obecność i natężenie czynników i oddziaływań szkodliwych (np. powodujących niepokojenie zwierząt), z uwzględnieniem podatności celów ochrony na te zagrożenia.

Pojęcie integralności nie dotyczy więc jedynie „spójności” tych czynników, ale i ich obecności, natężenia, współoddziaływania itp., pod warunkiem, że mają wpływ na cele ochrony.

Z kolei pojęcie ogólnej spójności odnosi się do sieci obszarów Natura 2000, w tym także do korytarzy ekologicznych warunkujących ciągłość przestrzenną tego systemu. Interpretowane jest jako kompletność zasobów przyrodniczych w sieci i zachowanie powiązań funkcjonalnych pomiędzy poszczególnymi elementami sieci, czyli obszarami Natura 2000, na poziomie regionu biogeograficznego w danym kraju, gwarantujących utrzymanie we właściwym stanie ochrony **wszystkich chronionych w jej ramach** siedlisk przyrodniczych oraz gatunków **w całym ich naturalnym zasięgu**. W ocenie spójności uwzględnia się: kryteria reprezentatywności i liczebności, występowanie względem zasięgu, fragmentację przestrzeni, ocenę właściwego stanu ochrony na podstawie krajowego monitoringu przyrodniczego. W odniesieniu do poszczególnych obszarów, oceniając wpływ na spójność sieci Natura 2000 bierze się pod uwagę znaczenie, jakie ma dany obszar dla zachowania spójności sieci w stosunku do gatunków i siedlisk, które są na nim chronione.

- 3) analizy potencjalnego bezpośredniego lub pośredniego wpływu realizacji przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 nie ograniczać wyłącznie do tych zamierzeń inwestycyjnych, które znajdują się w granicach obszaru Natura 2000, ale również znajdujących się poza tym obszarem, ale mogących na niego oddziaływać¹¹⁰.

W celu dokonywania prawidłowej oceny oddziaływania na obszar Natura 2000 zaleca się wykorzystywanie wyjaśnień zawartych w odpowiednich wytycznych wspólnotowych.¹¹¹

155. Jeżeli na terenie, na którym realizowane jest przedsięwzięcie, dla którego została wydana decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach lub kolejne decyzje inwestycyjne, może znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000

¹¹⁰ Zob. sprawa C-98/03 Commission v Germany, ECR 2006/I-53.

¹¹¹ Ocena planów i przedsięwzięć znacząco oddziałujących na obszary Natura 2000. Wytyczne metodyczne dotyczące przepisów artykułu 6 ust. 3 i 4 dyrektywy siedliskowej 92/43/EWG; Zarządzanie obszarami Natura 2000. Postanowienia artykułu 6 dyrektywy „siedliskowej” 92/43/EWG; Wytyczne z 2007 r. dotyczące art. 6. 4 Dyrektywy Siedliskowej dotyczące pojęć: rozwiązania alternatywne, konieczne wymogi nadrzędnego interesu publicznego, działania kompensacyjne, ogólna spójność, opinia komisji. Dokumenty są dostępne pod adresem: http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/guidance_en.htm lub na stronie internetowej Ministerstwa Środowiska pod adresem: <http://natura2000.mos.gov.pl/natura2000/pl/dokumenty/n3/wytyczne.html>

wyznaczony już po dniu wydania decyzji, beneficjent powinien złożyć, w terminie roku od dnia wyznaczenia tego obszaru, wniosek o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach w zakresie oddziaływania na obszar Natura 2000 (art. 72 ust. 7 Uooś). Przepisy Uooś o wydawaniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach stosuje się wówczas odpowiednio. Po pierwsze, wymóg powyższy należy odnosić również do SOO umieszczonych na liście krajowej. Po drugie przepis art. 72 ust. 7 Uooś należy interpretować w sposób funkcjonalny i stosować go również w przypadku przedsięwzięć, które mogą znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000, ale są realizowane poza jego granicami. Jeżeli na podstawie przeprowadzonego postępowania OOŚ, stwierdzony zostanie w sposób obiektywny brak znaczącego negatywnego wpływu realizowanego przedsięwzięcia na obszary Natura 2000, przedsięwzięcie może być dalej realizowane. Jeżeli w toku w/w. postępowania zostanie jednak wykazany znaczący negatywny wpływ przedsięwzięcia na wyznaczony OSO lub SOO przedsięwzięcie może być realizowane jedynie przy spełnieniu przesłanek, o których mowa w pkt. 121 Wytucznych.

Należy podkreślić, iż jeżeli działania na obszarze Natura 2000¹¹², mogące **znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000**, zostały podjęte bez uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub postanowienia RDOŚ, wydanego po przeprowadzeniu OOŚ, RDOŚ (dyrektor urzędu morskigo) nakazuje ich natychmiastowe wstrzymanie i podjęcie w wyznaczonym terminie niezbędnych czynności w celu przywrócenia poprzedniego stanu danego obszaru, jego części lub chronionych na nim gatunków (co wynika z przesłanek art. 37 ust. 1 UoP). Nakaz taki jest wydawany również w przypadku, gdy działania na obszarze Natura 2000 zostały podjęte niezgodnie z ustaleniami planu zadań ochronnych lub planu ochrony.

Ustalenie granic obszarów Natura 2000

156. Istotnym problemem przy przeprowadzaniu procedury oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszary Natura 2000 może być brak dokładnych opisów granic według działek ewidencyjnych tych obszarów, w wyniku czego gminy nie są w stanie nanieść wskazanych granic do dokumentów planistycznych (m.in. do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego).

Do czasu opracowania zadań ochronnych/planów ochrony obszarów Natura 2000, w których znajdują się szczegółowe opisy granic, w przypadku wątpliwości związanych z przebiegiem granicy obszaru Natura 2000 oraz dokładnym ustaleniem wpływu inwestycji na ten obszar, beneficjent bądź potencjalny beneficjent powinien zwrócić się o wyjaśnienie do RDOŚ, który na podstawie posiadanych informacji pomoże ustalić, czy inwestycja będzie mogła znacząco oddziaływać na gatunki i siedliska chronione na obszarze Natura 2000).

Służby RDOŚ powinny być w posiadaniu materiałów w większych skalach, różnego rodzaju inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczych oraz innych dokumentacji, które razem z obecnymi opracowaniami kartograficznymi przekazanymi do KE i posiadaną wiedzą oraz wynikami postępowania w sprawie OOŚ pozwolą ustalić, czy dane przedsięwzięcie może znacząco oddziaływać na stan obszaru Natura 2000 i/lub sieci Natura 2000.

Ponadto obowiązkiem wnioskodawcy jest przedstawienie zagadnień w formie kartograficznej w skali odpowiadającej przedmiotowi i szczegółowości analizowanych

¹¹² Wyznaczonym, projektowanym lub potencjalnym – umieszczonym zarówno na liście krajowej, jak i na shadow list.

w raporcie OOS zagadnień oraz umożliwiającej kompleksowe przedstawienie przeprowadzonych analiz oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Pozostałe zalecenia związane z realizacją projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej

157. Ponadto:

- 1) Zaleca się beneficjentom umieszczenie we wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, w ramach opisu przedsięwzięcia, informacji, że wnioskodawca ubiega się o dofinansowanie przedsięwzięcia ze środków Unii Europejskiej w ramach właściwego Programu Operacyjnego (brak takiej informacji nie powoduje jednak negatywnych skutków dla potencjalnego beneficjenta).
- 2) Ze względu na określone ramy czasowe przeznaczone na przygotowanie i realizację projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, niezwykle istotne jest, by właściwe organy administracji publicznej prowadziły postępowanie OOS wnikliwie i szybko (art. 12 § 1 Kpa).
- 3) Załatwienie całej sprawy, jak również poszczególnych czynności administracyjnych, powinno nastąpić bez zbędnej zwłoki (art. 35 §1 Kpa). W szczególności, bez zbędnej zwłoki właściwy organ powinien wystąpić do wnioskodawcy o uzupełnienie dokumentacji we wskazanym zakresie.
- 4) Uwzględniając specyfikę ocen oddziaływania na środowisko można, co do zasady, postępowania OOS zakwalifikować jako sprawy szczególnie skomplikowane, co umożliwi organowi wydłużenie terminu na załatwienie sprawy do dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania (art. 35 § 3 Kpa), nie wliczając terminów określonych na uzyskanie stanowisk odpowiednich organów administracji oraz okresów niezbędnych do sporządzenia przez wnioskodawcę właściwej dokumentacji dowodowej (np. w przypadku wymaganej inwentaryzacji przyrodniczej).

Zagrożenia wynikające z nieprawidłowego przeprowadzenia postępowania OOS

158. Prawidłowe przeprowadzenie postępowania OOS przez właściwy organ ma na celu zminimalizowanie zagrożeń w realizacji projektu wynikających z możliwości:
- zaskarżenia decyzji przez strony postępowania i opóźnienia przygotowania przedsięwzięcia;
 - niedoszacowania kosztów, które beneficjent będzie musiał ponieść w związku z wdrażaniem rozwiązań minimalizujących lub kompensujących oddziaływanie przedsięwzięcia na środowisko;
 - zakwalifikowania niezidentyfikowanego w postępowaniu OOS negatywnego oddziaływania jako szkody w środowisku w rozumieniu ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie¹¹³;
 - odrzucenia przez KE wniosku o dofinansowanie dla „dużego” projektu w rozumieniu art. 39 rozporządzenia nr 1083/2006;
 - odmowy przyznania dofinansowania przez właściwą instytucję albo wstrzymania finansowania projektu i obowiązku zwrotu środków.

¹¹³ Dz. U. Nr 75, poz. 493

G.2. Zalecenia dla okresu przejściowego

Ponowna OOS

159. Do spraw wszczętych na podstawie przepisów UPoś, przed dniem wejścia w życie Uooś, a niezakończonych decyzją ostateczną stosuje się przepisy dotychczasowe. Od tej zasady ustawa przewiduje wyjątek polegający na możliwości złożenia wniosku o przeprowadzenie OOS na etapie trwającego (niezakończonego decyzją ostateczną) postępowania w sprawie decyzji budowlanych. W przypadku złożenia wskazanego wniosku podmiot planujący podjęcie realizacji przedsięwzięcia może albo wystąpić o ustalenie zakresu raportu OOS, albo przedłożyć raport OOS wraz z wnioskiem o przeprowadzenie OOS. Organ wydaje postanowienie o zawieszeniu postępowania w sprawie wydania decyzji budowlanej do czasu zakończenia postępowania OOS. W toku postępowania stosuje się przepisy Uooś o ponownym przeprowadzeniu OOS [zob. pkt. 94 - 107 Wytucznych].

Powyższy tryb postępowania dotyczy zarówno przedsięwzięć z I jak i II grupy.

160. W przypadku przedsięwzięć, dla których inwestor występuje z wnioskiem o decyzje budowlane po 15 listopada 2008 r. istnieje analogiczna możliwość ponownego przeprowadzenia OOS.

161. Rozważając decyzję o złożeniu wniosku o ponowną OOS inwestor powinien wziąć pod uwagę w szczególności następujące okoliczności:

- 1) posiadane na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dane na temat przedsięwzięcia lub elementów przyrodniczych środowiska objętych zakresem przewidywanego oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko nie pozwalały wystarczająco ocenić jego oddziaływania na środowisko [a co za tym idzie decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach nie rozstrzygnęła sprawy co do istoty w sposób precyzyjny];
- 2) istnienie, ze względu na rodzaj i charakterystykę przedsięwzięcia oraz jego powiązania z innymi przedsięwzięciami, możliwości kumulowania się oddziaływań przedsięwzięć znajdujących się na obszarze, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie;
- 3) istnienie możliwości oddziaływania przedsięwzięcia na obszary wymagające specjalnej ochrony ze względu na występowanie gatunków roślin i zwierząt lub ich siedlisk lub siedlisk przyrodniczych objętych ochroną, w tym obszary Natura 2000 oraz pozostałe formy ochrony przyrody.

Screening

162. Dotychczasowe rozporządzenie OOS zachowuje moc do czasu wejścia w życie nowych przepisów wykonawczych jednak nie dłużej niż przez 24 miesiące od dnia wejścia w życie ustawy OOS. Do czasu wydania nowych przepisów:

- 1) za przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko uważa się określone w dotychczasowych przepisach przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, wymagające sporządzenia raportu OOS;
- 2) za przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko uważa się określone w dotychczasowych przepisach przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, dla których obowiązek sporządzenia raportu OOS może być stwierdzony.

Należy jednak zwrócić uwagę, iż przy kwalifikacji do postępowania OOŚ przedsięwzięć z grupy II należy stosować obecnie kryteria określone już w Uooś, które jako przepisy rangi ustawowej mają pierwszeństwo przed kryteriami z obowiązującego przejściowo rozporządzenia OOŚ.

163. W związku tymczasowym brakiem nowego rozporządzenia OOS w pełni transponującego Aneks II dyrektywy OOŚ zaleca się przeprowadzenie procedury screeningu w przypadku planowanych przedsięwzięć, które nie znajdują się w krajowym rozporządzeniu OOŚ lub nie zostały wystarczająco doprecyzowane. Do przedsięwzięć takich należą w szczególności:

- regulacje rzek i przebudowa urządzeń przeciwpowodziowych.

Definicja prac kanalizacyjnych i przeciwpowodziowych została doprecyzowana w orzeczeniu ETS w sprawie C-72/95 *Aannemersbedrijf P.K. Kraaijeveld BV e.a. v. Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland (Dutch Dykes)*¹¹⁴. Z tekstu dyrektywy OOŚ wynika, że ma ona szeroki zakres i cele. Już to stwierdzenie wystarczyło Trybunałowi do interpretacji definicji prac kanalizacyjnych i przeciwpowodziowych jako obejmujących wszystkie prace zatrzymujące wodę i zapobiegające powodziom. ETS podkreślił jednocześnie, że jedynym kryterium, które należy stosować przy kwalifikacji do postępowania OOŚ jest znaczenie oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. W świetle Aneksu II dyrektywy OOŚ, oceny oddziaływania na środowisko mogą wymagać wszelkie zmiany bądź rozbudowy już zatwierdzonych, zrealizowanych lub będących w trakcie realizacji przedsięwzięć wymienionych w Aneksie I lub II, mogących znacząco niekorzystnie oddziaływać na środowisko naturalne (chodzi o zmiany lub rozbudowy niezawarte w Aneksie I).

- przedsięwzięcia inwestycyjne na obszarach miejskich (urban development projects). Obecnie nie ma wyraźnych podstaw prawnych do przeprowadzania screeningu dla części planowanych inwestycji, które można byłoby zaliczyć do przedsięwzięć na obszarach miejskich (np. szpitale, teatry, filharmonie, budynki uniwersyteckie). Do czasu wejścia w życie nowych przepisów wykonawczych – dla planowanych przedsięwzięć, które mogłyby wpisywać się w pojęcie „urban development project” zaleca się:

- kwalifikowanie do postępowania bezpośrednio na podstawie prawa wspólnotowego. Oznacza to, że beneficjent powinien zdobyć informacje, czy przedsięwzięcie może potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko pomimo, iż nie zostało wymienione w rozporządzeniu OOŚ. Jeżeli w świetle posiadanych informacji oddziaływanie jest prawdopodobne, powinien wystąpić z wnioskiem o: wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz o stwierdzenie w postanowieniu obowiązku lub braku obowiązku przeprowadzenia OOŚ¹¹⁵.
- kwalifikowanie obiektów – np. jako zespołów urządzeń publicznych zaspokajających potrzeby socjalne, oświatowe i kulturalne ludności (infrastruktura związana z realizacją usług z zakresu usług socjalnych, oświatowych i kulturalnych itp.; urządzenia, które stanowią materialną podstawę przekazu ww. usług) – „zespołów zabudowy usługowej wraz z towarzyszącą infrastrukturą”. Zgodnie bowiem z zapisem § 3 ust. 1 pkt 52 obecnie obowiązującego rozporządzenia OOŚ do przedsięwzięć z tzw. II grupy (podlegających screeningowi) należą:

¹¹⁴ ECR 1996/I- 5403

¹¹⁵ Postanowienie powinno zostać wydane na podstawie art. 2 ust. 1 w związku z 4 ust. 2 dyrektywy OOŚ.

„zespoły zabudowy:

- a) przemysłowej na terenie o powierzchni nie mniejszej niż 1 ha,
- b) **usługowej** na terenie o powierzchni nie mniejszej niż 2 ha, centra handlowe i usługowe o powierzchni nie mniejszej niż 1 ha lub o powierzchni użytkowej nie mniejszej niż 1 ha, **wraz z towarzyszącą infrastrukturą**”.

Określony w przytoczonym paragrafie próg 2 ha winien być traktowany jako pomocniczy, a nie jako przesądzający o konieczności przeprowadzenia screeningu, bądź braku takiej potrzeby.

164. Do czasu wejścia w życie nowego rozporządzenia OoŚ zaleca się także przeprowadzenie, w uzasadnionych sytuacjach, procedury screeningu w przypadku planowanych inwestycji, które znajdują się poniżej progów (lub w inny sposób nie spełniają kryteriów) określonych w obowiązującym rozporządzeniu OoŚ¹¹⁶. Oznacza to, że beneficjent powinien zdobyć informacje, czy przedsięwzięcie może potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko pomimo, iż nie spełnia kryteriów ilościowych przewidzianych rozporządzeniem OoŚ. Jeżeli w świetle posiadanych informacji oddziaływanie jest prawdopodobne, powinien wystąpić z wnioskiem o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i stwierdzenie w postanowieniu obowiązku lub braku obowiązku sporządzenia raportu OoŚ¹¹⁷. Postanowienie powinno zostać wydane na podstawie art. 2 ust. 1 w związku z 4 ust. 2 dyrektywy OoŚ. W uzasadnieniu takiego postanowienia należy zaznaczyć, że pomimo, iż art. 4 ust. 2 dyrektywy OoŚ przyznaje państwom członkowskim swobodę odnośnie ustalenia konkretnych typów przedsięwzięć, które będą przedmiotem oceny oraz kryteriów lub wartości progowych znajdujących zastosowanie w tym zakresie, to granice tej swobody wyznaczone są przez art. 2 ust. 1 dyrektywy OoŚ. Przepis ten stanowi, że przedsięwzięcia, które ze względu m.in. na swój charakter, rozmiar lub lokalizację mogą mieć znaczące skutki dla środowiska, poddawane są stosownej ocenie. Pomimo, że wybór podejścia progowego, badania indywidualnego lub metody związanej, pozostaje w gestii państwa członkowskiego, to jeżeli państwo decyduje się na podejście progowe, wyznaczone wartości nie mogą pozwalać na wykluczanie z obowiązku oceny całych kategorii przedsięwzięć¹¹⁸.

Zgłoszenia budowy

165. W związku z niezgodnością systemu zgłoszeń z dyrektywą OoŚ, w Wytycznych z 03.06.2008 r. zalecono wstrzymanie dokonywania zgłoszeń planowanych inwestycji do czasu wejścia w życie Uooś. Dla przedsięwzięć, dla których dokonano już zgłoszenia, zalecono wstrzymanie rozpoczęcia ich realizacji do czasu wejścia w życie nowych przepisów, które umożliwią beneficjentowi wystąpienie z wnioskiem o pozwolenia na budowę. Uooś w art. 140 dokonała zmiany ustawy Prawo budowlane, wprowadzając do tej ustawy „nowy” przepis - art. 29 ust. 3 nakazujący, aby zawsze uzyskiwać pozwolenie na budowę w przypadku przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko oraz przedsięwzięcia mogącego znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000, które nie jest bezpośrednio związane z ochroną

¹¹⁶ Pod warunkiem, że rozporządzenie to w sposób właściwy ureguje problem kwalifikacji przedsięwzięć podprogowych.

¹¹⁷ Zaleceń zawartych w pkt 164 Wytycznych nie należy jednak stosować w odniesieniu do przedsięwzięć wymienionych w rozporządzeniu OoŚ i opierających się o progi ilościowe, jeżeli dane przedsięwzięcie nie zostało wymienione w I lub II aneksie do dyrektywy OoŚ. W takim przypadku, należy uznać próg ilościowy, zastosowany przez polskiego prawodawcę, za rozstrzygający o kwalifikacji przedsięwzięcia.

¹¹⁸ Sprawa C-133/94 Commission v Belgium, ECR 1996/I-2323 oraz C - 431/92 Grosskrotzenburg, ECR 1995/I-2189.

tego obszaru lub nie wynika z tej ochrony¹¹⁹. W ramach postępowania w sprawie pozwolenia na budowę (analogicznie zezwolenia na realizację inwestycji drogowej), w uzasadnionych przypadkach, zaleca się beneficjentom rozważenie konieczności wystąpienia z wnioskiem o przeprowadzenie ponownej OOS.

166. W przypadku przedsięwzięć podlegających zgłoszeniu, których realizacja została zakończona przed dniem wejścia w życie Wytycznych z 03.06.2008 r.¹²⁰, a których zgłoszenie poprzedziło uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach spełniającej wszystkie wymogi dyrektyw OOS, Ptasiej i Siedliskowej, możliwe jest ubieganie się o dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej. Należy jednak podkreślić, że jest to przypadek wyjątkowy, ponieważ istniała formalna niezgodność instrumentu zgłoszenia z definicją zezwolenia na inwestycję w rozumieniu dyrektywy OOS. W przypadku powyżej opisanego wyjątku, zrealizowanie przedsięwzięcia na podstawie zgłoszenia budowy (po przeprowadzeniu postępowania OOS spełniającego wszystkie wymogi dyrektywy OOS, Ptasiej i Siedliskowej) nie stanowi podstawy do odrzucenia wniosku o dofinansowanie przez właściwe instytucje odpowiedzialne za weryfikację takiego wniosku.

Jednocześnie należy podkreślić, że dla przedsięwzięć, dla których, w ramach prowadzonego przed 15 listopada 2008 r. postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, właściwy organ wydał postanowienia o braku konieczności sporządzenia raportu OOS, a następnie stanowisko takie potwierdził w wydanej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, nie ma przeszkód, by przedsięwzięcie realizować na podstawie zgłoszenia budowy¹²¹.

Decyzje wydane z naruszeniem prawa WE

167. ETS wypowiedział się w przedmiocie obowiązku wszczęcia nadzwyczajnych trybów postępowania (stwierdzenie nieważności, uchylenie, zmiana decyzji) w stosunku do ostatecznych decyzji administracyjnych sprzecznych z prawem wspólnotowym. W orzeczeniu w sprawach połączonych i-21 Germany GmbH oraz Arcor AG & Co. KG¹²², Trybunał zaznaczył, że wobec braku stosownych uregulowań wspólnotowych, właściwymi przepisami postępowania służącymi ochronie prawa wspólnotowego, są wewnętrzne przepisy tych państw (czyli przepisy o postępowaniu administracyjnym) Przepisy te nie mogą być mniej korzystne od uregulowań dotyczących podobnych sytuacji zaistniałych pod prawem wewnętrznym (zasada równoważności) i nie czynią one praktycznie niemożliwym lub nadmiernie trudnym wykonywania praw wynikających ze wspólnotowego porządku prawnego (zasada skuteczności)¹²³.
168. W pierwszej kolejności, jeżeli chodzi o zasadę skuteczności, to wymaga ona, by normy dotyczące postępowania w sprawie decyzji administracyjnej, wydanej na podstawie przepisów krajowych niezgodnych z dyrektywą, nie czyniły niemożliwym lub nadmiernie trudnym wykonywania praw wynikających z tej dyrektywy. Co zaś się tyczy zasady równoważności, to wymaga ona, by całość uregulowań dotyczących zaradczego środka prawnego, znajdowała zastosowanie jednakowo do środków

¹¹⁹ A zatem dla przedsięwzięć I, II i III grupy.

¹²⁰ Tj. do dnia 30 czerwca 2008 r.

¹²¹ Nie występuje w takim przypadku niezgodność z dyrektywą OOS, ponieważ nie będzie realizowane przedsięwzięcie mogące znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu tej dyrektywy.

¹²² Sprawy C - 392/04 oraz C - 422/04, ECR 2006/I-8559.

¹²³ Por. sprawy C - 78/98 Preston i.in., ECR/I-3201, par. 31 oraz C-201/02 Delena Wells, ECR/I-723, par. 67.

prawnych odnoszących się do naruszenia prawa wspólnotowego oraz tych dotyczących naruszenia prawa krajowego.

W efekcie należy uznać, iż jeśli krajowe uregulowania przewidują obowiązek uchylenia aktu administracyjnego sprzecznego z prawem krajowym, nawet jeśli stał się on ostateczny, w sytuacji gdy utrzymywanie go w mocy jest „zwyczajnie nie do zaakceptowania”, ten sam obowiązek uchylenia powinien istnieć w takich samych okolicznościach w odniesieniu do aktu administracyjnego niezgodnego z prawem wspólnotowym. Aby móc ocenić, czy niezgodność prawa krajowego z przepisami dyrektywy stanowi wystarczającą podstawę do wszczęcia nadzwyczajnego trybu postępowania, należy wziąć pod uwagę cele tej dyrektywy.

169. Tytułem przykładu, podstawę prawną do stwierdzenia nieważności decyzji wydanych z istotnym naruszeniem prawa WE będzie stanowił zatem art. 156 §1 pkt 2 K.p.a., który stanowi, iż organ administracji publicznej stwierdza nieważność decyzji wydanej z rażącym naruszeniem prawa¹²⁴. Stosując się do orzecnictwa ETS należy uznać, iż jeśli krajowe uregulowania przewidują obowiązek stwierdzenia nieważności aktu administracyjnego sprzecznego z prawem wewnętrznym, nawet jeśli stał się on ostateczny, w sytuacji gdy utrzymywanie go w mocy jest „zwyczajnie nie do zaakceptowania” (rażące naruszenie prawa), ten sam obowiązek uchylenia powinien istnieć w takich samych okolicznościach w odniesieniu do aktu administracyjnego niezgodnego z prawem wspólnotowym.

G.3. Zalecenia w zakresie kontroli dla instytucji funduszowych

Test osoby postronnej

170. Przez „podejście merytoryczne” należy rozumieć sposób badania przedsięwzięcia z uwzględnieniem jego faktycznych cech – czyli przypuszczalnego rzeczywistego oddziaływania na środowisko. Przy zastosowaniu tego podejścia np. niedostateczne uzasadnienie odstąpienia od raportu OOS może nie być uznane za uchybienie istotne, o ile uda się wykazać, że odstąpienie to było merytorycznie uzasadnione, tj. faktyczne cechy przedsięwzięcia wskazują, że istotnie jego wpływ na środowisko jest w oczywisty sposób niewielki.
171. Przez „podejście formalistyczne” (formalne) należy rozumieć sposób badania przedsięwzięcia, w którym zwraca się uwagę na ścisłe wypełnienie wszystkich wymagań formalnych (proceduralnych), bez rozważania faktycznych cech przedsięwzięcia. Przy zastosowaniu tego podejścia wskazywane wyżej niedostateczne uzasadnienie odstąpienia od raportu OOS zawsze będzie uznane za uchybienie istotne (zgodnie z zasadą: „czego nie ma w uzasadnieniu, tego organ nie analizował”). Przy stosowaniu tego podejścia nie rozważa się, czy odstąpienie to było merytorycznie uzasadnione. Zakłada się bowiem, że skoro organ w prowadzonym postępowaniu tego nie udowodnił, to nie można uznać, że kwestię tę prawidłowo rozważył, a zatem, że przeprowadził prawidłowo procedurę od strony formalnej.

¹²⁴ Por. wyrok NSA z dnia 11.V.1994 r., III SA 1705/93, Wspólnota 1994, nr 42, s. 16: *„Z rażącym naruszeniem prawa nie można utożsamiać każdego naruszenia prawa. Naruszenie prawa ma cechę rażącego, gdy decyzja nim dotknięta wywołuje skutki prawa nie dające się pogodzić z wymaganiami praworządności, którą należy chronić nawet kosztem obalenia ostatecznej decyzji. Nie chodzi więc o spór o wykładnię prawa, lecz o działanie wbrew nakazowi lub zakazowi ustanowionemu w prawie. Innymi słowy, o rażącym naruszeniu prawa można mówić wyłącznie w sytuacji, gdy proste zestawienie treści decyzji z treścią przepisu prowadzi do wniosku, że pozostają one ze sobą w jawnej sprzeczności”*. Utrzymywanie decyzji sprzecznych z przepisami prawa jest oczywiście nie do zaakceptowania.

172. Z podejściem formalistycznym związany jest tzw. „*test osoby postronnej*” polegający na sprawdzeniu, czy racjonalna osoba postronna, nie uczestnicząca przy przygotowaniu projektu, ani nie biorąca udziału w postępowaniu administracyjnym w przedmiocie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla projektu, na podstawie uzasadnienia zawartego w odpowiednich dokumentach, jest w stanie uzyskać informacje odnośnie powodów, dla których w ten, a nie inny sposób rozstrzygnięto sprawę.
173. Ze względu na charakter badania projektu wykonywanego przez instytucje odpowiedzialne za weryfikację wniosku o dofinansowanie (praca wyłącznie na dokumentach dostarczonych przez beneficjentów) zastosowanie może mieć jedynie podejście formalistyczne, przy zastosowaniu testu osoby postronnej. Test osoby postronnej umożliwi instytucji odpowiedzialnej za weryfikację wniosku o dofinansowanie uprzednie sprawdzenie, czy procedury dotyczące OOS będą mogły zostać uznane za przejrzyste przez krajowe organy kontrolne lub Komisję Europejską.
174. Instytucja odpowiedzialna za weryfikację wniosku o dofinansowanie nie ma prawa do kwestionowania prawidłowości rozstrzygnięć merytorycznych zapadłych w sprawach administracyjnych prowadzonych przez kompetentne organy administracji publicznej (np. co do zgody bądź odmowy realizacji przedsięwzięcia w określonym wariancie, co do szczegółowych warunków środowiskowych wskazanych do wykonania beneficjentowi), może jedynie odmówić przyznania dofinansowania, jeżeli stwierdzi występowanie nie dających się usunąć uchybień co do wymogów proceduralnych wynikających z dyrektywy OOS.

H. Dokumentowanie postępowania OOS na potrzeby wniosku o dofinansowanie

175. Beneficjenci są zobowiązani do dołączenia do wniosku o dofinansowanie dla projektu wymagającego przeprowadzenia postępowania OOS¹²⁵ (*załącznik Ia* oraz *Ib* Wytucznych) wymaganej dokumentacji z postępowania OOS¹²⁶. Dokumenty powinny być przekazywane w postaci kserokopii potwierdzonych za zgodność z oryginałem przez osoby (organy) uprawnione do reprezentowania danej jednostki organizacyjnej.
176. W przypadku, gdy projekt o charakterze infrastrukturalnym nie został wymieniony w Aneksie I albo II dyrektywy OOS (tj. uznano go za przedsięwzięcie nie mogące znacząco oddziaływać na środowisko), bądź nie wpływa znacząco na obszar Natura 2000, załącznik Ia należy wypełnić w ograniczonym zakresie (patrz: pkt 25 Instrukcji). W takiej sytuacji konieczne będzie także wypełnienie załącznika Ib.
177. Gdy przedmiotem projektu ubiegającego się o dofinansowanie jest inwestycja o charakterze nieinfrastrukturalnym (np. zakup sprzętu, urządzeń, taboru) albo tzw. projekt „miękki” (np. szkolenia, kampania edukacyjna), załącznik Ia również należy wypełnić w ograniczonym zakresie (patrz: pkt 26 Instrukcji), jednakże wypełnienie załącznika Ib nie będzie w tym wypadku konieczne.

¹²⁵ Należącego do I, II lub III grupy

¹²⁶ Przedstawione wymogi w zakresie dokumentowania postępowania OOS nie mają wpływu na aktualność Wytucznych z 3.06.2008 r. w zakresie przedsięwzięć realizowanych w trybie przepisów obowiązujących do dnia 15.11.2008 r.

178. Dokumentacja OOŚ powinna zostać przekazana wraz z decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach, z postanowieniem uzgadniającym decyzję budowlaną (albo z tą decyzją) jeżeli wnioskodawca już je uzyskał, lub z postanowieniem uzgadniającym decyzję (albo z tą decyzją), w przypadku której prowadzi się postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na obszar Natura 2000 (w przypadku przedsięwzięć z grupy III).
179. W przypadku przedsięwzięć z grupy I lub II umowy z beneficjentami podpisywane będą w przypadku zakończenia postępowania OOŚ na etapie decyzji budowlanych (od momentu wydania postanowienia przez RDOŚ) albo po zakończeniu OOŚ na etapie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach¹²⁷:
- warunkowo w przypadkach, gdy w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach stwierdzono potrzebę ponownej oceny.
 - bezwarunkowo w przypadkach, gdy w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach nie stwierdzono potrzeby ponownej oceny.
- W przypadku przedsięwzięć z grupy III umowy z beneficjentami podpisywane będą od momentu wydania postanowienia przez RDOŚ kończącego postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na obszar Natura 2000.

Dokumentacja niezbędna dla wniosku o dofinansowanie obejmuje (pkt. 175 – 180):¹²⁸

180. w zakresie wyników kwalifikacji do postępowania OOŚ:

- 1) Etap decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach:
 - a) postanowienie w przedmiocie obowiązku przeprowadzenia OOŚ (i ustalenia jego zakresu) lub braku takiego obowiązku, wraz z opiniami starosty¹²⁹/RDOŚ i organu Państwowej Inspekcji Sanitarnej - dotyczy przedsięwzięć z grupy II;
 - b) w przypadku zapytania o zakres raportu – postanowienie wraz z opiniami RDOŚ i organu Państwowej Inspekcji Sanitarnej – dotyczy przedsięwzięć z grupy I.
- 2) Etap decyzji budowlanych:
 - a) stanowisko starosty¹³⁰/RDOŚ w przedmiocie konieczności przeprowadzenia powtórnej OOŚ. Stanowisko to przedstawiane jest w postanowieniu uzgadniającym decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach. Stanowisko to powielane jest następnie w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach;
 - b) postanowienie organu właściwego do wydania decyzji budowlanych stwierdzające zmiany we wniosku o decyzję budowlaną względem decyzji środowiskowej i nakładające obowiązek ponownej OOŚ;
 - c) wniosek inwestora o przeprowadzenie ponownego postępowania OOŚ oraz w przypadku zapytania o zakres raportu – postanowienie wraz z opiniami RDOŚ i organu Państwowej Inspekcji Sanitarnej.
- 3) Etap decyzji, w przypadku których prowadzi się postępowanie w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięć na obszar Natura 2000 (grupa III)
 - a) postanowienie RDOŚ w przedmiocie obowiązku lub braku obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na obszary Natura 2000.

¹²⁷ Od momentu ustatecznienia się decyzji.

¹²⁸ W zależności od okoliczności sprawy oraz uwarunkowań prawnych dokumentacja może obejmować w stosownych przypadkach rozstrzygnięcia organów drugiej instancji.

¹²⁹ Przejściowo – dotyczy przedsięwzięć z grupy II, z wyłączeniem mogących znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000.

¹³⁰ Jak w przypisie 129.

181. w zakresie wyników konsultacji z organami ochrony środowiska i zdrowia publicznego:

- 1) Etap decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach:
 - a) postanowienia starosty¹³¹/RDOŚ i organu Państwowej Inspekcji Sanitarnej w przedmiocie uzgodnienia/zaopiniowania środowiskowych warunków realizacji przedsięwzięcia
- 2) Etap decyzji budowlanych:
 - a) postanowienie opiniujące organu Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

182. w zakresie wyników konsultacji społecznych:

- decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach,
- postanowienie starosty¹³²/RDOŚ uzgadniające decyzje budowlane¹³³ albo postanowienie RDOŚ uzgadniające decyzje w przypadku których prowadzi się postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na obszar Natura 2000 (grupy III),
- protokół z rozprawy administracyjnej

183. w zakresie wyników postępowania transgranicznego:

- postanowienie organu prowadzącego postępowanie o obowiązku transgranicznego OOŚ;
- postanowienie w sprawie ustalenia zakresu raportu dla przedsięwzięć z I grupy albo postanowienie w sprawie obowiązku przeprowadzenia OOŚ i ustalenia zakresu raportu OOŚ dla przedsięwzięć z II grupy, w którym organ odniósł się do uwag i wniosków złożonych przez państwo narażone),
- decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach,
- postanowienie starosty/RDOŚ uzgadniające decyzje budowlane,
- decyzje budowlane,
- w przypadku, kiedy państwo narażone nie wyraziło chęci uczestniczenia w procedurze oceny transgranicznej – odpowiednie stanowisko tego państwa.

184. w zakresie wyników postępowania OOŚ:

- 1) Etap decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach:
 - decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach
- 2) Etap decyzji budowlanych:
 - postanowienie starosty/RDOŚ uzgadniające decyzje budowlane,
 - decyzje budowlane
- 3) Etap decyzji w przypadku, których prowadzi się postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na obszar Natura 2000 przedsięwzięć (grupy III):
 - postanowienie RDOŚ uzgadniające decyzje, w przypadku których prowadzi się postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na obszar Natura 2000,
 - decyzje, w przypadku których prowadzi się postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na obszar Natura 2000

185. streszczenie w języku niespecjalistycznym.

¹³¹ Jak w przypisie 129.

¹³² Jak w przypisie 129.

¹³³ W przypadku, gdy starosta będzie jednocześnie organem wydającym decyzje budowlane wymóg uzgodnienia nie będzie znajdował zastosowania (art. 6 Uooś), a wyniki konsultacji społecznych będą musiały zostać uwzględnione w decyzji budowlanej.

Beneficjenci są zobowiązani dostarczyć streszczenie w języku niespecjalistycznym (nietechnicznym) informacji zawartych w raporcie OOŚ lub raportach OOŚ. Streszczenie stanowi jeden z obligatoryjnych elementów raportu OOŚ zarówno na etapie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jak i decyzji budowlanych.

Wymagane jest streszczenie będące częścią materiału dowodowego w postępowaniu OOŚ, tzn. takie, które podlegało konsultacjom społecznym i które jest elementem raportu OOŚ przedstawionego w ramach postępowań w sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, decyzji budowlanych lub decyzji, w przypadku których prowadzi się postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na obszar Natura 2000. W żadnym wypadku nie może to być streszczenie opracowane we własnym zakresie przez beneficjenta, które nie podlegało ocenie organów administracji i konsultacjom społecznym.

Zalecane jest, aby takie streszczenie obejmowało streszczenie informacji zawartych w każdym rozdziale raportu OOŚ.

W przypadku, gdy uzasadnienie stosownych postanowień/decyzji lub streszczenie raportu/ów OOŚ w języku niespecjalistycznym budzą uzasadnione wątpliwości odnośnie rzeczywistego oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, właściwe instytucje weryfikujące dokumentację środowiskową powinny występować do beneficjenta o dostarczenie całego raportu/ów OOŚ.

W ramach poszczególnych programów operacyjnych właściwe instytucje mogą od razu nałożyć na beneficjentów obowiązek dostarczania całego raportu/ów OOŚ zamiast jego streszczenia w języku niespecjalistycznym.

Załączniki do Wytucznych i ich stosowanie

186. Właściwe instytucje zarządzające programami operacyjnymi powinny uwzględnić w przygotowywanych przez siebie wzorach wniosku o dofinansowanie część dotyczącą kwestii środowiskowych w oparciu o wzory formularzy zawartych w *załączniku Ia* oraz *Ib*, także dla dużych projektów w rozumieniu art. 39 rozporządzenia 1083/2006.

Przedmiotowe załączniki zawierają nieznaczne odstępstwa od wzorów formularza umieszczonych w załączniku XXI rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006.

Wymienione odstępstwa nie dotyczą zmian merytorycznych w formularzu, lecz kwestii redakcyjnych, bądź wynikających z tłumaczenia (np. *aneks* zamiast *załącznik*, *streszczenie* zamiast *podsumowanie*, *organ* zamiast *instytucja*, *zaświadczenie* zamiast *deklaracja*).

UWAGA! Wnioski o dofinansowanie dla dużych projektów **nie powinny być odrzucane z przyczyn formalnych**, jeżeli zostaną złożone na formularzu zgodnym z załącznikiem Ia i Ib, jak i wówczas, gdy zostaną złożone na formularzu zgodnym z załącznikiem XXI do rozporządzenia 1828/2006.

187. W celu zapewnienia właściwego wypełnienia formularza wniosku o dofinansowanie przez beneficjenta w zakresie wypełniania *załączników (Ia) i (Ib)* należy stosować wskazówki zawarte w Instrukcji będącej *załącznikiem II* do Wytucznych.
188. W zakresie sprawdzenia kompletności dokumentacji środowiskowej zaleca się stosowanie *załącznika III* zawierającego listę sprawdzającą.

Załącznik Ia - formularz do wniosku o dofinansowanie w zakresie OOS

A.1. W jaki sposób projekt:

- a) przyczynia się do osiągnięcia trwałości środowiska naturalnego (europejska polityka w dziedzinie zmian klimatycznych, powstrzymanie utraty różnorodności biologicznej itd.);
- b) przestrzega zasad dotyczących działań zapobiegawczych oraz gwarantuje, że szkoda środowiskowa powinna być usunięta u źródła;
- c) przestrzega zasady „zanieczyszczający płaci”

POLE TEKSTOWE

A.2. Konsultacje z organami ds. ochrony środowiska

Czy przeprowadzono konsultacje z organami ds. ochrony środowiska, których dany projekt może dotyczyć, z uwagi na ich konkretne obowiązki?

Tak

Nie

Jeżeli tak, proszę podać nazwy i adresy oraz wyjaśnić zakres obowiązków organu:

POLE TEKSTOWE

Jeżeli nie, proszę podać powody:

POLE TEKSTOWE

A.3. Ocena wpływu na środowisko naturalne

A.3.1. ZEZWOLENIE NA INWESTYCJĘ¹³⁴

A.3.1.1. Czy wydano już zezwolenie na realizację tego projektu?

Tak

Nie

A.3.1.2. Jeżeli tak, proszę podać datę

dd/mm/rrrr

A.3.1.3. Jeżeli nie, proszę podać datę złożenia oficjalnego wniosku o zezwolenie na inwestycję:

dd/mm/rrrr

A.3.1.4. Kiedy spodziewane jest wydanie ostatecznej decyzji?

dd/mm/rrrr

A.3.1.5. Określić właściwe władze, które wydały lub wydadzą zezwolenie na inwestycję:

POLE TEKSTOWE

¹³⁴ „Zezwolenie na inwestycję” oznacza decyzję właściwej (krajowej) władzy lub władz, na podstawie której wykonawca otrzymuje prawo do realizacji projektu.

A.3.2. STOSOWANIE DYREKTYWY RADY 85/337/EWG W SPRAWIE OCENY WPLYWU NA ŚRODOWISKO NATURALNE¹³⁵

A.3.2.1. Czy projekt jest rodzajem przedsięwzięcia objętym:

- Aneksem I dyrektywy (proszę przejść do pytania A.3.2.2.)
- Aneksem II dyrektywy (proszę przejść do pytania A.3.2.3.)
- Żadnym z powyższych aneksów (proszę przejść do pytania A.3.3.)

A.3.2.2. Jeżeli projekt objęty jest aneksem I dyrektywy, proszę załączyć następujące dokumenty:

- a) informacje, o których mowa w art. 9 ust.1 dyrektywy
- b) nietechniczne streszczenie¹³⁶ badania dotyczącego wpływu na środowisko naturalne prowadzonego na potrzeby tego projektu;
- c) informacje na temat konsultacji przeprowadzonych z organami ds. ochrony środowiska, zainteresowanymi stronami i, w stosowanych przypadkach, z państwami członkowskimi.

A.3.2.3. Jeżeli projekt objęty jest aneksem II dyrektywy, czy przeprowadzono ocenę wpływu na środowisko naturalne?

- Tak (w takim przypadku proszę załączyć niezbędne dokumenty wskazane w pkt A.3.2.2)
- Nie (w takim przypadku proszę wyjaśnić powody i podać dane dotyczące progów, kryteria lub określić badania przeprowadzone oddzielnie dla każdego przypadku, które doprowadziły do wniosku, że dany projekt nie ma znaczącego wpływu na środowisko):

POLE TEKSTOWE

A.3.3. STOSOWANIE DYREKTYWY 2001/42/WE W SPRAWIE STRATEGICZNEJ OCENY ŚRODOWISKA¹³⁷

A.3.3.1. Czy projekt wynika z planu lub programu objętego zakresem wymienionej dyrektywy?

- NIE – w takim przypadku proszę podać krótkie wyjaśnienie:

POLE TEKSTOWE

- TAK – w takim przypadku proszę podać, w celu dokonania oceny czy uwzględniono szerszy, potencjalny, skumulowany wpływ projektu, link internetowy do nietechnicznego streszczenia¹³⁸ sprawozdania dotyczącego środowiska sporządzonego na potrzeby planu lub programu lub dostarczyć kopię elektroniczną tego sprawozdania.

POLE TEKSTOWE

¹³⁵ W sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne („dyrektywa w sprawie oceny wpływu na środowisko”) (Dz. U. L 175 z 5.7.1985, str. 40), ostatnio zmieniona dyrektywą 2003/35/WE (Dz. U. L 156 z 25.6.2003, str. 17).

¹³⁶ Opracowane zgodnie z art. 5 ust. 3 dyrektywy 85/337/EWG ze zmianami.

¹³⁷ Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. U. L 197 z 21.7.2001, str. 30).

¹³⁸ Opracowane zgodnie z załącznikiem I lit. j) dyrektywy 2001/42/WE.

A.4. Ocena wpływu na obszary Natura 2000

A.4.1. Czy projekt może wywierać istotny negatywny wpływ na obszary objęte lub które mają być objęte siecią NATURA 2000?

Tak, w takim przypadku

(1) Proszę przedstawić streszczenie wniosków wynikających z odpowiednich ocen przeprowadzonych zgodnie z art. 6 ust. 3 dyrektywy 92/43/EWG¹³⁹

POLE TEKSTOWE

(2) Jeżeli podjęcie środków kompensujących uznano za konieczne zgodnie z art. 6 ust. 4, proszę dostarczyć kopię formularza „Informacja na temat projektów, które mogą wywierać istotny negatywny wpływ na obszary NATURA 2000, zgłoszone Komisji (DG ds. Środowiska) na mocy dyrektywy 92/43/EWG¹⁴⁰”.

Nie, w takim przypadku proszę załączyć wypełnioną przez właściwą instytucję zaświadczenie z załącznika Ib.

A.5. Dodatkowe integracyjne środki w zakresie ochrony środowiska

Czy w projekcie przewidziano, oprócz oceny wpływu na środowisko naturalne, jakiegokolwiek dodatkowe integracyjne środki w zakresie ochrony środowiska (tj. audyt środowiskowy, zarządzanie środowiskiem, specjalny monitoring środowiskowy)?

Tak

Nie

Jeżeli tak, proszę podać szczegóły:

POLE TEKSTOWE

A.6. Koszt środków podjętych w celu skorygowania negatywnego wpływu na środowisko naturalne

Jeżeli są one zawarte w kosztach całkowitych, proszę oszacować udział kosztów środków podjętych w celu zmniejszenia i/lub skompensowania negatywnego wpływu na środowisko naturalne

%

Proszę podać krótkie wyjaśnienie:

POLE TEKSTOWE

A.7. W przypadku projektów dotyczących gospodarki wodnej, ściekowej i odpadów stałych:

Wyjaśnić, czy projekt jest spójny z sektorowym/zintegrowanym planem lub programem połączonym z wdrożeniem polityki wspólnotowej lub prawodawstwa w tych dziedzinach:

POLE TEKSTOWE

¹³⁹ Dz. U. L 206 z 22.7.1992, str. 7.

¹⁴⁰ Dokument 99/7 rev.2 przyjęty przez Komitet ds. Siedlisk Naturalnych (w którego skład wchodzi przedstawiciele państw członkowskich i ustanowiony na mocy dyrektywy 92/43/EWG) na posiedzeniu w dniu 4.10.1999.

Załącznik Ib – zaświadczenie organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów Natura 2000

Organ odpowiedzialny¹⁴¹ _____
po zbadaniu wniosku dotyczącego projektu _____
który ma być zlokalizowany w _____

oświadcza, że projekt nie wywrze istotnego oddziaływania na obszar *NATURA 2000* z następujących powodów:

POLE TEKSTOWE

W związku z tym uznano, że przeprowadzenie oceny, o której mowa w art. 6 ust. 3 dyrektywy 92/43/EWG, nie zostało uznane za niezbędne.

W załączniku znajduje się mapa w skali 1:100 000 (lub w skali najbardziej zbliżonej do wymienionej) ze wskazaniem lokalizacji projektu oraz przedmiotowego obszaru *NATURA 2000*, jeżeli taki istnieje.

Data (dd/mm/rrrr): _____

Podpis: _____

Nazwisko: _____

Stanowisko: _____

Organ: _____

(Organ odpowiedzialny za monitorowanie obszarów *NATURA 2000*)

Pieczęć urzędowa:

¹⁴¹ Właściwy RDOŚ

Załącznik II - instrukcja wypełniania formularza do wniosku o dofinansowanie w zakresie OOS

Oznaczenie poszczególnych punktów załącznika la literą „A” zostało przyjęte na potrzeby Wytycznych. Właściwe instytucje zarządzające przyjmą odpowiednią numerację w przygotowywanych wzorach wniosku o dofinansowanie z zastrzeżeniem obowiązku zachowania wymogów określonych w Wytycznych.

W przypadku, gdy na projekt ubiegający się o dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej składa się więcej niż jedno przedsięwzięcie w rozumieniu Uoos, dla każdego z takich przedsięwzięć należy złożyć oddzielny formularz (Załącznik Ia), przy czym treść pkt A.1., A.6. i A.7. może być identyczna dla wszystkich przedsięwzięć wchodzących w skład projektu.

A.1.

1. W polu tekstowym należy w zwięzły sposób odnieść się do pytań wskazanych w załączniku opisując w jaki sposób realizacja projektu wpisuje się w wspólnotowe i krajowe polityki dotyczące ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju¹⁴².

A.2.

2. Należy zaznaczyć właściwy kwadrat i wskazać w zwięzły sposób właściwe organy i ich udział w postępowaniu/ach OOS (przy wydawaniu decyzji, uzgodnienia, opinii etc.)¹⁴³.

A.3.

A.3.1. Zezwolenie na inwestycję

3. Przez „zezwolenie na inwestycję” („development consent”) należy rozumieć zbiór niezbędnych decyzji koniecznych do uzyskania w procesie inwestycyjnym, którego ostatnim etapem jest decyzja budowlana (pozwolenie na budowę albo decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej), ewentualnie inna z decyzji administracyjnych kończących proces inwestycyjny, jeżeli dla danego przedsięwzięcia przepisy prawa nie przewidują możliwości uzyskania pozwolenia na budowę.

A.3.1.1.

Kwadrat pierwszy (Tak)

Kwadrat pierwszy (**Tak**) należy zaznaczyć, gdy beneficjent posiada ostateczną decyzję budowlaną. W takim wypadku, należy wypełnić pole tekstowe w pkt **A.3.1.2.**

Kwadrat drugi (Nie)

¹⁴² Patrz np. dokumenty: wspólnotowy program działań w zakresie środowiska naturalnego (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:15:07:32002D1600:PL:PDF>), Odnowiona Strategia UE dotycząca Trwałego Rozwoju (http://ec.europa.eu/sustainable/docs/renewed_eu_sds_pl.pdf), Zatrzymanie procesu utraty różnorodności biologicznej do roku 2010 i w przyszłości (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2006:0216:FIN:PL:PDF>)

¹⁴³ W przypadku gdy w postępowaniu/ach OOS właściwy organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej nie przedstawił stanowiska w terminie należy tego typu okoliczność odnotować w formularzu.

Kwadrat drugi (**Nie**) należy zaznaczyć, gdy beneficjent nie uzyskał jeszcze decyzji budowlanej. W takim wypadku należy wypełnić pole tekstowe w pkt **A.3.1.3** i **A.3.1.4**.

A.3.1.5.

4. Należy wpisać odpowiednie dane o organie właściwym do wydania decyzji budowlanej.

A.3.2.

A.3.2.1.

5. UWAGA! To pytanie dotyczy kategorii przedsięwzięć zawartych w aneksach do **dyrektywy OOS**, a nie kategorii przedsięwzięć zawartych w § 2 i § 3 obowiązującego przejściowo rozporządzenia OOS. W przypadku niektórych przedsięwzięć polskie przepisy są bardziej rygorystyczne i kwalifikują przedsięwzięcia do „wyższej” grupy – w takiej sytuacji należy dokładnie zweryfikować, w którym aneksie dyrektywy OOS zostało umieszczone dane przedsięwzięcie.

A.3.2.2.

6. W przypadku, gdy przedsięwzięcie objęte jest aneksem I dyrektywy OOS należy załączyć następujące dokumenty:
- decyzje administracyjne:
 - decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach,
 - decyzję lokalizacyjną (wzłt, decyzję o ustaleniu lokalizacji autostrady, decyzję o ustaleniu lokalizacji przedsięwzięć Euro 2012, decyzję o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej), jeżeli została wydana,
 - decyzję budowlaną, oraz poprzedzające ją postanowienie uzgadniające, jeżeli zostały wydane,
 - streszczenie w języku niespecjalistycznym informacji zawartych w raporcie lub raportach OOS,
 - właściwe dokumenty dotyczące:
 - wyników konsultacji z właściwymi organami ochrony środowiska i zdrowia publicznego,
 - przebiegu i wyników konsultacji społecznych,
 - przebiegu i wyników postępowania transgranicznego, jeżeli było przeprowadzone.

A.3.2.3.

Kwadrat pierwszy (Tak)

- 7.1. Kwadrat pierwszy (**Tak**) należy zaznaczyć w sytuacjach, gdy dla przedsięwzięcia z II grupy wydano w toku postępowania w sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach postanowienie o obowiązku przeprowadzenia OOS. W takim przypadku należy przedstawić dokumenty, o których mowa w pkt 6 Instrukcji.
- 7.2. Kwadrat pierwszy (**Tak**) należy również zaznaczyć jeżeli postępowanie OOS przeprowadzono na etapie postępowania w sprawie decyzji budowlanych (np. na wniosek inwestora albo państwa narażonego na oddziaływanie). W takim przypadku należy przedstawić dokumenty, o których mowa w pkt 6 Instrukcji.

Kwadrat drugi (Nie)

8. Kwadrat drugi (**Nie**) należy zaznaczyć w sytuacjach, gdy dla przedsięwzięcia z II grupy wydano w toku postępowania w sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach postanowienie o odstąpieniu od obowiązku przeprowadzenia OOS oraz oceny nie przeprowadzono na etapie postępowania w sprawie decyzji budowlanych. W myśl dyrektywy OOS oznacza to, że nie przeprowadzono oceny oddziaływania na środowisko, stąd niezwykle istotne jest uzasadnienie postanowienia organu właściwego w sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach o odstąpieniu od konieczności przeprowadzenia OOS, które kończy procedurę screeningu. Uzasadnienie powyższego postanowienia powinno zostać następnie powielone w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, w której stwierdzono brak potrzeby przeprowadzenia OOS.
9. W przypadku opisanym w pkt 8 Instrukcji w celu udokumentowania prawidłowo przeprowadzonego screeningu należy:
 - a) dołączyć postanowienie organu właściwego w sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach o odstąpieniu od obowiązku przeprowadzenia OOS oraz następnie wydaną decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach oraz wcześniejsze postanowienia organów ochrony środowiska i zdrowia publicznego zawierające opinie co do konieczności przeprowadzenia OOS.
 - b) w polu tekstowym umieszczonym w formularzu wniosku pod kwadratem „Nie” opisać procedurę związaną z kwalifikowaniem projektu do przeprowadzenia OOS, a więc wskazać, że:
 - organ prowadzący postępowanie zasięgnął opinii odpowiednich organów opiniujących,
 - organy te wyraziły swoje stanowisko w postanowieniach (wskazać jakie stanowisko zajęły organy i kiedy wydały swoje postanowienia),
 - organ prowadzący postępowanie postanowił o odstąpieniu od obowiązku przeprowadzenia OOS dokonując analizy w oparciu o wszystkie kryteria zawarte w § 4 i § 5 rozporządzenia OOS lub art. 63 ust. 1 Uoos.

Dodatkowo w polu tekstowym należy przedstawić wymienione wyżej argumenty, które powinny znaleźć się w uzasadnieniu postanowienia o odstąpieniu od obowiązku przeprowadzenia OOS lub następnie wydanej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

10. Zaleca się wskazać w polu tekstowym, że projekt ze względu na swoje cechy takie jak:
 - rodzaj i charakterystyka,
 - usytuowanie,
 - rodzaj i skala możliwego oddziaływania na środowisko,przy uwzględnieniu kryteriów określonych w aneksie III do dyrektywy OOS, nie wymaga przeprowadzenia OOS.
11. Zaleca się wskazać w polu tekstowym, iż wnioskodawca rozważył zasadność wystąpienia o przeprowadzenie OOS na etapie decyzji budowlanych jednak w oparciu o informacje, o których mowa w pkt. 161 Wytycznych uznał że przedsięwzięcie nie będzie mogło znacząco oddziaływać na środowisko.

A.3.3.

12. W pkt A.3.3. należy wymienić te plany i programy (opracowane na szczeblu centralnym, albo regionalnym/lokalnym), które ustanawiają ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć wchodzących w skład projektów ubiegających się o

dofinansowanie, i które jednocześnie leżały u podstaw tworzenia właściwych programów operacyjnych.

UWAGA! Dla każdego z programów operacyjnych przeprowadzano strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko¹⁴⁴ (w tym - sporządzono prognozę oddziaływania środowisko, o której mowa obecnie w art. 51 Uoś).

Kwadrat pierwszy (Nie)

13. Należy wyjaśnić, że projekt nie wynikał z programu/planu podlegającego procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko albo program/plan został przyjęty przez właściwy organ krajowy przed wejściem w życie dyrektywy SOOŚ¹⁴⁵. W takim przypadku należy podać jedynie link internetowy do streszczenia w języku niespecjalistycznym prognozy oddziaływania na środowisko sporządzonej dla właściwego programu operacyjnego, z którego środków projekt ubiega się o dofinansowanie.

Kwadrat drugi (Tak)

14. Należy podać link internetowy do streszczenia prognozy oddziaływania na środowisko w języku niespecjalistycznym, sporządzonej dla:
- a) właściwego programu operacyjnego, z którego środków projekt ubiega się o dofinansowanie, oraz
 - b) programu/planu dotyczącego określonego sektora działalności, w realizację którego wpisuje się przedsięwzięcie wchodzące w skład projektu. Jeżeli dla określonej sfery działalności nie istnieje centralny program/plan, lecz jest ona unormowana odpowiednimi programami/planami regionalnymi bądź lokalnymi, należy wskazać link internetowy do streszczeń w języku niespecjalistycznym prognoz takich programów/planów.

A.4

A.4.1.

15. Pytanie zawarte w pkt A.4.1. dotyczy wszystkich rodzajów przedsięwzięć, także tych, których nie uwzględniono w rozporządzeniu OOS, ani w załącznikach do dyrektywy OOS. Należy podkreślić, że oddziaływanie na obszar Natura 2000 może mieć nie tylko przedsięwzięcie realizowane na terenie takiego obszaru, ale i poza nim.

Kwadrat pierwszy (Tak)

16. Kwadrat pierwszy (**Tak**) należy zaznaczyć, gdy istniało prawdopodobieństwo, że przedsięwzięcie (z I, II lub III grupy) może znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000 i przeprowadzono ocenę oddziaływania na obszary Natura 2000 (odpowiadająca ocenie, o której mowa w art. 6 ust. 3 dyrektywy Siedliskowej) po czym:
- 1) ocena wykazała brak znaczącego negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia (w tym po zastosowaniu środków minimalizujących) – należy zaznaczyć opcję 1) i wypełnić pole tekstowe;

¹⁴⁴ Kwestie tzw. strategicznej oceny oddziaływania na środowisko regulują przepisy 46-58 Uoś

¹⁴⁵ Dla takich programów/planów nie ma obowiązku przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, chyba że po dacie wejścia w życie dyrektywy SOOŚ (tj. po 21 lipca 2004 r.) opracowywany jest projekt zmiany przedmiotowego programu/planu.

- 2) ocena wykazała znaczące negatywne oddziaływanie, ale spełnione zostały warunki, o których mowa w pkt 121 Wytycznych – należy zaznaczyć opcję 1) i 2) oraz wypełnić pole tekstowe i dołączyć kopię formularza, o którym mowa w ppkt 2 pkt A.4.1. załącznika Ia.

17. W przypadku, o którym mowa w:

- 1) pkt 16 ppkt 1 Instrukcji, o stwierdzeniu braku znaczącego negatywnego oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na te obszary (na podstawie przeprowadzonej oceny oddziaływania na obszary Natura 2000 odpowiadającej ocenie, o której mowa w art. 6 ust. 3 dyrektywy Siedliskowej), świadczą następujące dokumenty:
 - a) dla postępowań w sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zakończonych ostatecznie przed 15 listopada 2008 r. (dla przedsięwzięć z grupy I, II lub III):
 - decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach, z której treści i uzasadnienia wynika, że organ, który ją wydał, stwierdził brak znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000 (w tym także po zastosowaniu środków minimalizujących, których obowiązek podjęcia ewentualnie uznał za stosowne nałożyć w decyzji),
 - poprzedzające tę decyzję postanowienie uzgadniające wojewody (dyrektora urzędu morskiego, a w przypadku dróg i linii kolejowych z I grupy – Ministra Środowiska), z którego treści i uzasadnienia wynika, że organ ten stwierdził brak znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000 (w tym także po zastosowaniu środków minimalizujących, które ewentualnie uznał za niezbędne do nałożenia w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach);
 - b) dla postępowań w sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach trwających w dniu 15 listopada 2008 r. (dla przedsięwzięć z grupy I, II i III) lub wszczętych po 15 listopada 2008 r. (dla przedsięwzięć z grupy I i II):
 - decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach, z której treści i uzasadnienia wynika, że organ, który ją wydał, stwierdził brak znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000 (w tym także po zastosowaniu środków minimalizujących, których obowiązek podjęcia ewentualnie nałożył w decyzji)
 - poprzedzające tę decyzję postanowienie uzgadniające RDOŚ/GDOŚ, wydane po 15 listopada 2008 r. (lub dyrektora urzędu morskiego, a w przypadku dróg i linii kolejowych z I grupy – Ministra Środowiska jeżeli wydane zostały przed 15 listopada 2008), z którego treści i uzasadnienia wynika, że organ ten stwierdził brak znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000 (w tym także po zastosowaniu środków minimalizujących, których obowiązek podjęcia ewentualnie nałożył w decyzji);
 - c) dla postępowań w sprawie decyzji budowlanych wszczętych po 15 listopada 2008 r. (dla przedsięwzięć z grupy I i II):
 - postanowienie uzgadniające RDOŚ, z którego treści i uzasadnienia wynika, że organ ten stwierdził brak znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000 (w tym także po zastosowaniu środków minimalizujących, których obowiązek podjęcia ewentualnie nałożył w decyzji)¹⁴⁶;
 - d) dla postępowań w sprawie decyzji, w przypadku których przeprowadza się ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000

¹⁴⁶ Wariant ten może dotyczyć również postępowań w sprawie decyzji budowlanych trwających w dniu 15 listopada jeżeli wnioskodawca skorzystał z możliwości przeprowadzenia ponownej OOS na podstawie przepisu przejściowego z art. 154 ust.1 Uoos.

(przedsięwzięcia z grupy III) wszczętych po 15 listopada 2008 na podstawie art. 96 Uoos:

- postanowienie uzgadniające RDOŚ, z którego treści i uzasadnienia wynika, że organ ten stwierdził brak znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000 (w tym także po zastosowaniu środków minimalizujących, których obowiązek podjęcia ewentualnie nałożył w decyzji);
- 2) pkt 16 ppkt 2 Instrukcji, o stwierdzeniu znaczącego negatywnego oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na te obszary oraz o spełnieniu warunków, o których mowa w pkt 121 Wytucznych, umożliwiających jednak realizację tego przedsięwzięcia (na podstawie przeprowadzonej oceny oddziaływania na obszary Natura 2000 odpowiadającej ocenie, o której mowa w art. 6 ust. 3 i 4 dyrektywy Siedliskowej), świadczą następujące dokumenty:
- a) dla postępowań w sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zakończonych ostatecznie przed 15 listopada 2008 r.
 - decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach, z której treści i uzasadnienia wynika, że organ, który ją wydał, stwierdził istnienie znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000, ale jednocześnie wskazał w niej na występowanie przesłanek, o których mowa w art. 6 ust. 4 dyrektywy Siedliskowej (i art. 34 UoP), pozwalających na wydanie zgody na realizację tego przedsięwzięcia,
 - poprzedzające tę decyzję postanowienie uzgadniające wojewody (dyrektora urzędu morskiego, a w przypadku dróg i linii kolejowych z I grupy – Ministra Środowiska), z którego treści i uzasadnienia wynika, że organ ten stwierdził istnienie znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000, ale jednocześnie wskazał na występowanie przesłanek, o których mowa w art. 6 ust. 4 dyrektywy Siedliskowej (i art. 34 UoP), pozwalających na wydanie zgody na realizację tego przedsięwzięcia;
 - b) dla postępowań w sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach trwających w dniu 15 listopada 2008 r. (dla przedsięwzięć z grupy I, II i III) lub wszczętych po 15 listopada 2008 r. (dla przedsięwzięć z grupy I i II):
 - decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach, z której treści i uzasadnienia wynika, że organ który ją wydał, stwierdził istnienie znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000, ale jednocześnie wskazał na występowanie przesłanek, o których mowa w art. 6 ust. 4 dyrektywy Siedliskowej (i art. 34 UoP), pozwalających na wydanie zgody na realizację tego przedsięwzięcia,
 - poprzedzające tę decyzję postanowienie uzgadniające RDOŚ/GDOŚ (wojewody lub dyrektora urzędu morskiego, a w przypadku dróg i linii kolejowych z I grupy – Ministra Środowiska jeżeli wydane zostały przed 15 listopada 2008), z którego treści i uzasadnienia wynika, że organ ten stwierdził istnienie znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000, ale jednocześnie wskazał na występowanie przesłanek, o których mowa w art. 6 ust. 4 dyrektywy Siedliskowej (i art. 34 UoP), pozwalających na wydanie zgody na realizację tego przedsięwzięcia;
 - c) dla postępowań w sprawie decyzji budowlanych wszczętych po 15 listopada 2008 r. (dla przedsięwzięć z grupy I i II):
 - postanowienie uzgadniające RDOŚ, z którego treści i uzasadnienia wynika, że organ ten stwierdził istnienie znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000, ale jednocześnie wskazał na występowanie przesłanek, o których mowa w art. 6 ust. 4 dyrektywy

Siedliskowej (i art. 34 UoP), pozwalających na wydanie zgody na realizację tego przedsięwzięcia)¹⁴⁷;

- d) dla postępowań w sprawie decyzji, w przypadku których przeprowadza się ocenę oddziaływania na obszar Natura 2000 (przedsięwzięcia z grupy III) wszczętych po 15 listopada 2008 na podstawie art. 96 Uooś:
- postanowienie uzgadniające RDOŚ z którego treści i uzasadnienia wynika, że organ ten stwierdził istnienie znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000, ale jednocześnie wskazał na występowanie przesłanek, o których mowa w art. 6 ust. 4 dyrektywy Siedliskowej (i art. 34 UoP), pozwalających na wydanie zgody na realizację tego przedsięwzięcia).

18. W przypadku zaznaczenia kwadratu „**Tak**” należy dołączyć:
- wyniki (streszczenie lub fragment) raportu lub raportów OOŚ dla danego przedsięwzięcia, w którym opisano jego oddziaływanie na obszar Natura 2000 (w tym m.in. stwierdzono brak lub istnienie znaczącego negatywnego wpływu na obszary Natura 2000, zaproponowano działania i środki minimalizujące i jeżeli było to konieczne - środki kompensujące negatywny znaczący wpływ),
 - w przypadku planowanych przedsięwzięć z I lub II grupy – odpowiednio dokumenty, o których mowa w pkt 6 oraz 9 Instrukcji. W przypadku przedsięwzięć z III grupy – zaleca się dołączanie dokumentów, o których mowa w pkt 17 podpkt.1) lit d) oraz 17 podpkt.2) lit d) Instrukcji,
 - w przypadku stwierdzenia w trakcie postępowania OOŚ znacząco negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia na obszary Natura 2000 (patrz: pkt 13 ppkt 2 Instrukcji) kopię wypełnionego formularza „Informacja na temat projektów, które mogą wywierać istotny negatywny wpływ na obszary NATURA 2000, zgłoszone Komisji (DG ds. Środowiska) na mocy dyrektywy 92/43/EWG”.

UWAGA: Formularz „Informacja na temat projektów, które mogą wywierać istotny negatywny wpływ na obszary NATURA 2000, zgłoszone Komisji (DG ds. Środowiska) na mocy dyrektywy 92/43/EWG”, jest wypełniany przez RDOŚ (przed 15 listopada 2008 r. przez właściwego wojewodę albo dyrektora urzędu morskiego) i przekazywany za pośrednictwem ministra właściwego do spraw środowiska do KE. Kopię wypełnionego formularza w wersji przekazanej do KE można otrzymać jedynie od ministra właściwego do spraw środowiska!

Kwadrat drugi (Nie)

19. Kwadrat drugi (**Nie**) należy zaznaczyć jedynie w przypadku, kiedy nie istniało prawdopodobieństwo, że przedsięwzięcie może znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000 i nie uznano w związku z tym za konieczne przeprowadzenie oceny oddziaływania na obszary Natura 2000 (odpowiadającej ocenie, o której mowa w art. 6 ust. 3 dyrektywy Siedliskowej).
- 20.1. W przypadku przedsięwzięć z I lub II grupy podstawowym dokumentem potwierdzającym brak możliwości wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000, jest decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach [w przypadku postępowań prowadzonych zarówno na podstawie UPoś jak i Uooś], jedna z decyzji budowlanych, albo postanowienie uzgadniające RDOŚ, a w szczególności ich uzasadnienie, które powinno wskazywać, że dane przedsięwzięcie nie będzie miało takiego oddziaływania ze względu na:
- jego rodzaj i charakterystykę,

¹⁴⁷ Jak wyżej.

- usytuowanie, w tym odległość od obszarów Natura 2000, na które planowane przedsięwzięcie mogłoby mieć potencjalne oddziaływanie - zarówno już wyznaczonych czy przekazanych do KE przez Polskę, jak i tych z *shadow list*,
- rodzaj i skalę możliwego oddziaływania na środowisko w kontekście celów, dla których zostały (lub mają zostać) utworzone obszary Natura 2000, na które planowane przedsięwzięcie mogłoby mieć potencjalny wpływ.

W przypadku postępowań w sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zakończonych ostatecznie przed 15 listopada 2008 r. lub trwających w tej dacie o prawidłowości odstąpienia od przeprowadzenia oceny oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na obszary Natura 2000 w toku procedury OOS dotyczącej przedsięwzięć I lub II grupy – świadczy brak udziału w toku tej procedury wojewody/dyrektora urzędu morskiego albo RDOŚ.

Może to wynikać w szczególności z następujących przyczyn:

- wojewoda (dyrektor urzędu morskiego) nie został włączony do postępowania (na etapie screeningu czy na etapie uzgodnień) wobec braku przesłanek wskazujących na możliwość wystąpienia znaczącego oddziaływania na obszary Natura 2000, (postępowania zakończone przed 15 listopada 2008 r.),
- RDOŚ nie został włączony do postępowania (na etapie uzgodnień) wobec w braku przesłanek wskazujących na możliwość wystąpienia znaczącego oddziaływania na obszary Natura 2000, (dotyczy postępowań trwających w dniu 15 listopada 2008r. dla przedsięwzięć z grupy II),
- na którymś z etapów postępowania OOS zwrócono się do wojewody (dyrektora urzędu morskiego), a ten stwierdził brak przesłanek wskazujących na możliwość wystąpienia znaczącego oddziaływania na obszary Natura 2000 (postępowania zakończone przed 15 listopada 2008 r.),
- zwrócono się do wojewody (dyrektora urzędu morskiego) w sprawie uzgodnienia. Na mocy przepisów przejściowych Uoos wojewoda (dyrektor urzędu morskiego) zobowiązany był jednak przekazać dokumentację sprawy do RDOŚ stąd też ten ostatni stwierdził brak przesłanek wskazujących na możliwość wystąpienia znaczącego oddziaływania na obszary Natura 2000 [ten wariant może mieć miejsce w przypadku postępowania trwającego w dniu 15 listopada 2008 r. w sytuacji, gdy w tej dacie trwało postępowanie uzgadniające wojewody/ dyrektora urzędu morskiego]

20.2. W przypadku przedsięwzięć z grupy III dokumentem potwierdzającym brak możliwości wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 będzie jedna z decyzji o których mowa w pkt. 111 Wytycznych albo poprzedzające ją postanowienie RDOŚ nie stwierdzające obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na obszar Natura 2000.

W przypadku planowanego przedsięwzięcia będącego potencjalnie przedsięwzięciem z grupy III realizowanego w trybie przepisów UPoś dokumentem potwierdzającym brak możliwości znaczącego negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 będzie również opinia wojewody/dyrektora urzędu morskiego/RDOŚ [w tym ostatnim przypadku gdy RDOŚ przejął stosowne kompetencje] stwierdzająca (na etapie screeningu), że nie jest prawdopodobne, aby jego realizacja mogła w sposób znaczący oddziaływać na obszar Natura 2000 (a także postanowienie wydane przez organ prowadzący postępowanie w następstwie wskazanej opinii lub decyzja w przypadku której podjęto screening).

21. W przypadku zaznaczenia kwadratu „**Nie**” należy dołączyć wypełnione przez właściwy organ (RDOŚ lub w przypadku zaświadczeń wydanych przed 15 listopada 2008 r. przez wojewodę albo dyrektora urzędu morskiego) „*Zaświadczenie organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów Natura 2000*” stanowiące **załącznik Ib** (patrz: pkt 27 Instrukcji).

A.5.

22. W warunkach polskich przepisów środkiem, o którym mowa w tym punkcie może być analiza porealizacyjna, o której mowa w art.83, art. 94 oraz art. 102 Uooś.

W przypadku nałożenia obowiązku sporządzenia analizy porealizacyjnej, w polu tekstowym umieszczonym w formularzu należy opisać dotyczące jej szczegóły (zakres i termin jej przedstawienia) oraz wskazać, że obowiązek przeprowadzenia analizy nałożono w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, decyzji budowlanej lub decyzji, w przypadku której prowadzi się postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na obszar Natura 2000. Decyzje te powinny bowiem zawierać stosowne rozstrzygnięcia, a więc właśnie zakres i termin przedstawienia analizy oraz podane w uzasadnieniu informacje dotyczące potrzeby wykonania takiej analizy.

Jeżeli zastosowano inne środki w zakresie ochrony środowiska niż analiza porealizacyjna należy je w sposób zwięzły opisać.

A.6.

23. Należy wskazać procentowy udział środków przeznaczonych na zmniejszenie lub skompensowanie strat dla środowiska naturalnego oraz zwięzłe opisać, jakie środki zaplanowano w ramach projektu z oszacowaniem ich kosztów.

A.7.

24. Należy zwięzłe opisać jak projekt ubiegający się o dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej będzie wpisywać się we wspólnotową politykę dotyczącą gospodarki wodnej, ściekowej lub odpadów stałych¹⁴⁸ oraz w jakim zakresie będzie wpisywał się w realizację odpowiedniego planu bądź programu z danego sektora.

Dodatkowe uwagi

25. W przypadku, o którym mowa w pkt 171 Wytucznych, w załączniku Ia należy wypełnić jedynie:
- a) pkt A.3.1.1. – zaznaczyć kwadrat „Tak” bądź „Nie” w zależności czy uzyskano już pozwolenie na budowę;
 - b) pkt A.3.1.2-A.3.1.4 – uzupełnić pola tekstowe w zależności od odpowiedzi udzielonej w lit. a;
 - c) pkt A.3.1.5. – określić organ właściwy do wydania pozwolenia na budowę;
 - d) pkt A.3.2.1. – zaznaczyć kwadrat trzeciego „Żadnym z powyższych załączników” (łącznie z odpowiedzią na pytanie A.3.3.);
 - e) pkt A.4.1. – zaznaczyć kwadrat „Nie”;
 - f) pkt A.7. – uzupełnić pole tekstowe, o ile projekt dotyczy jednego z sektorów.
26. W przypadku, o którym mowa w pkt 172 Wytucznych, w załączniku Ia należy wypełnić jedynie:
- a) pkt A.3.1.1. – zaznaczyć kwadrat „Nie”;
 - b) pkt A.3.2.1. – zaznaczyć kwadrat trzeciego „Żadnym z powyższych załączników” (bez udzielania odpowiedzi na pytanie A.3.3.).

¹⁴⁸ Pole tekstowe w pkt A.7. należy wypełnić tylko, gdy projekt dotyczy wymienionych sektorów.

Załącznik Ib - zaświadczenie organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów Natura 2000

27. Zgodnie z art. 32 ust. 3 UoP organem właściwym do wypełnienia Zaświadczenia jest RDOŚ, wykonujący w tym wypadku swoje zadania przy pomocy regionalnego konserwatora przyrody.

Wypełniając pole tekstowe umieszczone w Zaświadczeniu organ powinien wskazać, że dane przedsięwzięcie nie będzie miało negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000 ze względu na:

- a) jego rodzaj i charakterystykę,
- b) usytuowanie, w tym odległość od obszarów Natura 2000 - zarówno już wyznaczonych czy przekazanych do Komisji Europejskiej przez stronę polską, jak i potencjalnych, znajdujących się na tzw. *shadow list*,
- c) rodzaj i skalę możliwego oddziaływania w kontekście celów, dla których zostały (lub mają zostać) utworzone obszary Natura 2000 (należy pamiętać, że oceny oddziaływania na dany obszar Natura 2000 dokonuje się w kontekście celów ochronnych, jakim ma służyć ten obszar).

Załącznik III - Lista sprawdzająca w zakresie dokumentacji OOŚ/Natura 2000

Nazwa projektu:

.....

Nazwa przedsięwzięcia:¹⁴⁹

.....

Postępowanie prowadzone na podstawie dyrektywy OOŚ	Tak	Nie	Nie dotyczy	Uwagi
1. Czy przedsięwzięcie jest objęte zakresem dyrektywy OOŚ? Jeśli tak, czy:				
a) przedsięwzięcie jest objęte aneksem I dyrektywy OOŚ?				
b) przedsięwzięcie jest objęte aneksem II dyrektywy OOŚ?				
2. Czy wydano zezwolenie na inwestycję w rozumieniu dyrektywy OOŚ (jeśli tak, proszę wskazać jakie decyzje wydano, podać datę ich wydania oraz datę wszczęcia postępowania administracyjnego w sprawie danej decyzji)?				
3. Czy beneficjent załączył decyzje, o których mowa w pkt 2 wraz ze stanowiskami właściwych organów współdziałających?				
4. Czy w przypadku przedsięwzięcia objętego aneksem I dyrektywy OOŚ beneficjent załączył:				
a) streszczenie w języku niespecjalistycznym informacji zawartych w raporcie OOŚ albo cały raport OOŚ?				
b) postanowienie ustalające zakres raportu OOŚ wraz z opiniami właściwych organów?				
5. Czy w przypadku przedsięwzięcia objętego aneksem II dyrektywy OOŚ beneficjent:				
a) miał obowiązek przeprowadzenia OOŚ (proszę podać datę postanowienia oraz decyzji w sprawie konieczności/braku konieczności przeprowadzenia OOŚ oraz nazwę organu, który je wydał)?				
b) załączył postanowienie oraz decyzję, o których mowa w lit. a) wraz z opiniami właściwych organów?				
c) załączył streszczenie w języku niespecjalistycznym informacji zawartych w raporcie OOŚ albo cały raport OOŚ, jeśli jego sporządzenie było konieczne?				

¹⁴⁹ Należy wypełnić, jeżeli projekt ubiegający się o dofinansowanie składa się z więcej niż jednego przedsięwzięcia w rozumieniu przepisów o ochronie środowiska

6. Czy w informacjach dostarczonych przez beneficjenta organowi prowadzącemu postępowanie OOŚ zawarta została analiza wariantów alternatywnych wraz ze wskazaniem powodów dla wyboru przyjętego rozwiązania?				
7. Czy w postępowaniu OOŚ brały udział organizacje pozarządowe działające na rzecz ochrony środowiska (organizacje ekologiczne)? Jeżeli nie, proszę wskazać dlaczego (nie zgłosiły chęci udziału czy nie zostały dopuszczone do postępowania OOŚ?)				
8. Czy społeczeństwo zostało poinformowane poprzez ogłoszenia publiczne lub w inny odpowiedni sposób o (jeśli tak, proszę wskazać w jaki sposób):				
a) wszczęciu postępowania (złożeniu wniosku) o wydanie zezwolenia na inwestycję?				
b) fakcie, że przedsięwzięcie podlega postępowaniu OOŚ?				
c) organie właściwym do: prowadzenia postępowania OOŚ, wydania rozstrzygnięcia oraz od którego można uzyskać odpowiednie informacje?				
d) miejscu, w którym dostępne są informacje dostarczone zgodnie z art. 5 dyrektywy OOŚ (raport OOŚ)?				
e) terminach, miejscu i sposobie w jakim można składać uwagi i wnioski w ramach postępowania OOŚ wraz ze wskazaniem organu, do którego można je składać (jeśli, tak proszę podać termin od-do, miejsce, sposoby składania uwag i nazwę organu)?				
f) możliwości zapoznania się z raportem OOŚ oraz wszystkimi innymi dokumentami zgromadzonymi w sprawie ze wskazaniem terminu, miejsca i sposobu ich udostępnienia?				
g) rodzaju i charakterze możliwych rozstrzygnięć w sprawie albo projekcie decyzji jeżeli taki istnieje?				
9. Czy w ramach konsultacji społecznych wpłynęły jakieś uwagi i wnioski od społeczeństwa (jeśli tak, czy zostały uwzględnione przez organ prowadzący postępowanie OOŚ)?				
10. Czy w ramach postępowania OOŚ przeprowadzono postępowanie transgraniczne? Jeśli tak, czy:				
a) beneficjent załączył postanowienie organu o przeprowadzeniu postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko?				

b) przesłano państwu narażonemu informacje, o których mowa w art. 7 dyrektywy OOS?				
c) zapewniono możliwość faktycznego udziału w postępowaniu OOS odpowiednim organom oraz społeczeństwu państwa narażonego?				
d) organy lub społeczeństwo państwa narażonego złożyły uwagi lub wnioski (jeśli tak, czy zostały uwzględnione przez organ prowadzący postępowanie OOS)?				
Postępowanie prowadzone na podstawie dyrektywy siedliskowej				
11. Czy przeprowadzono ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na wyznaczone lub potencjalne obszary Natura 2000 uwzględniającą wpływ na integralność danych obszarów i spójność całej sieci? Jeśli nie, czy beneficjent załączył zaświadczenie organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów Natura 2000 o tym, że przedsięwzięcie nie wyrze znaczącego negatywnego oddziaływania na obszar Natura 2000?				
12. Czy proces oceny oddziaływania przedsięwzięcia na wyznaczone lub potencjalne obszary Natura 2000 był przedmiotem konsultacji społecznych?				
13. Czy ocena oddziaływania przedsięwzięcia na obszary Natura 2000 wykazała występowanie znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000? Jeśli tak, czy:				

<p>a) wykazano spełnienie łącznie przesłanek, o których mowa w art. 6 ust. 4 dyrektywy Siedliskowej tj. udowodniono, że:</p> <ul style="list-style-type: none"> - brak jest rozwiązań alternatywnych, - za realizacją projektu przemawiają konieczne wymogi nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogi o charakterze społecznym lub gospodarczym, - zapewnione zostało wykonanie kompensacji przyrodniczej niezbędnej do zachowania spójności i właściwego funkcjonowania sieci obszarów Natura 2000, - w przypadku, gdy znaczące negatywne oddziaływanie dotyczy siedlisk i gatunków priorytetowych zezwolenie zostało wydane w celu: ochrony zdrowia i życia ludzi; zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego; uzyskania korzystnych następstw o pierwszorzędym znaczeniu dla środowiska przyrodniczego, wynikającym z koniecznych wymogów nadrzędnego interesu publicznego, po uzyskaniu opinii KE. 				
<p>b) beneficjent załączył kopię formularza „Informacja na temat projektów, które mogą wywierać istotny negatywny wpływ na obszary NATURA 2000, zgłoszone Komisji (DG ds. Środowiska) na mocy dyrektywy 92/43/EWG”?</p>				

.....
Weryfikacji dokonał (imię i nazwisko, stanowisko, data i podpis)

.....
Zaakceptował (imię i nazwisko, stanowisko, data i podpis)

Objaśnienia do listy sprawdzającej

Uwagi ogólne:

1. Lista sprawdzająca powinna zostać wypełniona z uwzględnieniem wyników postępowania w sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz stosownie wyników ponownej oceny. Informacje w zakresie ponownej oceny powinny zostać przedstawione w rubryce „Uwagi.”

2. W rubryce „Uwagi” należy wskazać właściwy dokument (tam, gdzie to możliwe także stronę, akapit) potwierdzający wypełnienie punktu z listy. Jeżeli dane pytanie nie odnosi się do przedmiotowego przedsięwzięcia należy wypełnić rubrykę „Nie dotyczy”.

3. Zaznaczenie odpowiedzi „Nie” w przypadku:

- pytania **3, 4, 5b i 5c, 10a, 11 zd. 2, 13b** – powinno skutkować wezwaniem do uzupełnienia wniosku o dofinansowanie;
- pytania **6, 7** (w zakresie nieuzasadnionego niedopuszczenia organizacji ekologicznej do postępowania OOŚ), **8, 10b i 10c, 12, 13a** – może oznaczać występowanie błędów w postępowaniach administracyjnych. W takiej sytuacji organ weryfikujący wniosek o dofinansowanie powinien zwrócić się do potencjalnego beneficjenta o przekazanie wyjaśnień.

Uwagi szczegółowe:

Uwagi poniższe przedstawiono w ciągu numeracji odpowiadającym liście sprawdzającej.

1. Należy mieć na uwadze, że z punktu widzenia formularza wniosku o dofinansowanie znaczenie ma kwalifikacja przedsięwzięcia w świetle dyrektywy OOŚ, a nie polskich przepisów.

2. Przez „zezwoenie na inwestycję” („development consent”) w rozumieniu dyrektywy OOŚ należy rozumieć zbiór niezbędnych decyzji koniecznych do uzyskania w procesie inwestycyjnym, którego ostatnim etapem jest decyzja budowlana (pozwolenie na budowę, decyzja o zatwierdzeniu projektu budowlanego, decyzja o pozwoleniu na wznowienie robót budowlanych lub decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej), ewentualnie inna z decyzji administracyjnych kończących proces inwestycyjny, jeżeli dla danego przedsięwzięcia przepisy prawa nie przewidują obowiązku uzyskania decyzji budowlanej. W efekcie w przypadku przedsięwzięć z Aneksu I i II dyrektywy OOŚ przez „zezwoenie na inwestycję” rozumieć należy decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach wraz z wymaganymi dla danego przedsięwzięcia kolejnymi decyzjami inwestycyjnymi [zob. pkt. 39 Wytucznych].

3. W przypadku oceny przedsięwzięć z Aneksu I i II dyrektywy OOŚ prowadzonej na etapie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz decyzji budowlanych stanowiskami organów współdziałających będą: postanowienie uzgadniające RDOŚ¹⁵⁰ oraz postanowienie opiniujące właściwego organu Państwowej Inspekcji Sanitarnej. [zob.: pkt. 62-67 Wytucznych odnośnie oceny na etapie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz pkt. 97-100 odnośnie ponownej oceny].

¹⁵⁰ Starostowie wykonują zadania RDOŚ, w zakresie dotyczącym uzgadniania warunków realizacji przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, w terminie roku od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy. Nie dotyczy to przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na obszary Natura 2000.

4. Streszczenie w języku niespecjalistycznym informacji zawartych w raporcie OOŚ jest obligatoryjnym elementem raportu [zob. pkt. 58 podpkt. 16 Wytucznych]. Rubrykę oznaczoną lit. b należy wypełnić, o ile ustalenie zakresu raportu OOŚ było konieczne albo beneficjent o nie wystąpił. Na temat ustalenia zakresu raportu dla przedsięwzięć z Aneksu I zob. pkt. 45-50 Wytucznych.

5. Na temat kwalifikacji do postępowania OOŚ przedsięwzięć z Aneksu II zob. pkt. 51 – 55 oraz pkt. 88 Wytucznych. Analogicznie jak w przypadku przedsięwzięć z Aneksu I streszczenie w języku niespecjalistycznym informacji zawartych w raporcie OOŚ jest obligatoryjnym elementem raportu [zob. pkt. 58 podpkt. 16 Wytucznych].

6. Taka informacja musi się znaleźć w streszczeniu w języku niespecjalistycznym informacji zawartych w raporcie OOŚ (jeżeli organ nie stwierdził potrzeby przeprowadzenia OOŚ to nie ma wymogu analizowania wariantów przedsięwzięcia).

7. Na temat udziału organizacji ekologicznych w postępowaniu OOŚ zob. pkt. 73, 99, 100 Wytucznych. Informacje o udziale organizacji ekologicznych w postępowaniu OOŚ powinny zostać przedstawione: w uzasadnieniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (etap zasadniczy) oraz uzasadnieniu postanowienia uzgadniającego RDOŚ i decyzji budowlanej (etap ponownej oceny).

8. Na temat podania do publicznej wiadomości informacji o postępowaniu OOŚ zob. pkt. 70-71, 99 Wytucznych. Okoliczności podania do publicznej wiadomości informacji o postępowaniu OOŚ powinny zostać przedstawione: w uzasadnieniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (etap zasadniczy) oraz uzasadnieniu decyzji budowlanej (etap ponownej oceny).

9. Na temat możliwości składania uwag i wniosków w postępowaniu OOŚ zob. pkt. 72, 99, 100 Wytucznych. Informacje na temat przebiegu i wyników konsultacji społecznych powinny zostać przedstawione: w uzasadnieniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (etap zasadniczy) oraz uzasadnieniu postanowienia uzgadniającego RDOŚ (etap ponownej oceny). Jeżeli w ramach postępowania OOŚ przeprowadzono rozprawę administracyjną otwartą dla społeczeństwa proszę podać termin i miejsce.

10. Na temat transgranicznego postępowania OOŚ zob. pkt. 75-82 (etap decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach) oraz pkt. 101 (etap ponownej oceny) Wytucznych. Informacje na temat przebiegu i wyników transgranicznego postępowania OOŚ powinny zostać przedstawione: w uzasadnieniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (etap zasadniczy) oraz uzasadnieniu postanowienia uzgadniającego RDOŚ/decyzji budowlanej (etap ponownej oceny).

11 - 13. W przypadku przedsięwzięć z Aneksu I i II dyrektywy OOŚ informacje o przebiegu i wynikach oceny oddziaływania na obszary Natura 2000 powinny zostać przedstawione w uzasadnieniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (etap zasadniczy) oraz uzasadnieniu postanowienia uzgadniającego RDOŚ/decyzji budowlanej (etap ponownej oceny). W przypadku przedsięwzięć innych niż z Aneksu I i II dyrektywy OOŚ, ale mogących znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000 informacje o przebiegu i wynikach oceny oddziaływania na obszary Natura 2000 powinny zostać przedstawione w odpowiedniej decyzji inwestycyjnej oraz w poprzedzającym ją postanowieniu uzgadniającym RDOŚ [zob. pkt. 109-130 Wytucznych]. W przypadku przedstawienia przez beneficjenta zaświadczenia RDOŚ o tym, że przedsięwzięcie nie wywrze znaczącego negatywnego oddziaływania na obszar Natura 2000 należy wskazać, czy zawiera ono informacje określone w pkt. 27 „Instrukcji wypełniania formularza do wniosku o dofinansowanie w zakresie OOŚ”.

Załącznik IV – interpretacja art. 156 ustawy z 3 października 2008 r.

I. Wykładnia językowa art. 156 Uoos nakazuje przyjąć interpretację, iż starostowie będą:

1. wydawali opinie w sprawie potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko - w odniesieniu do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyłączeniem przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000,

2. uzgadniali warunki realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko - w odniesieniu do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyłączeniem przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000, a więc faktycznie – wyłącznie do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyłączeniem przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000.

II. Interpretacja taka wynika z wykładni przepisu przy zastosowaniu reguł składni.

Rozbiór logiczny przepisu (zdania) wskazuje, iż jest on zdaniem wielokrotnie złożonym, w którym obok zdania nadrzędnego (*starostowie wykonują zadania regionalnych dyrektorów ochrony środowiska*) występują dwa zdania podrzędne:

1) „w odniesieniu do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyłączeniem przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000”,

2) „w zakresie dotyczącym opinii w sprawie potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko oraz uzgadniania warunków realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w terminie roku od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy”.

Pierwsze ze zdań podrzędnych jest zdaniem podrzędnym przydawkowym, drugie - okolicznikowym stopnia. Odnosi się więc do zadań i określa ich zakres.

Drugie zdanie dotyczy czynności wykonywania zadania o określonym już zakresie i odnosi się tylko do szczegółowego zakresu uprawnienia określonego w zdaniu pierwszym.

Spójnik „oraz” należy rozpatrywać wyłącznie jako łącznik dwóch członów współrzędnych składających się na drugie zdanie podrzędne.

Nie może on pełnić funkcji łącznika (koniunkcji) między zdaniami:

1) „w odniesieniu do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyłączeniem przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000 starostowie wykonują zadania regionalnych dyrektorów ochrony środowiska, w zakresie dotyczącym opinii w sprawie potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko”,

2) „uzgadniania warunków realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w terminie roku od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy”,

ponieważ przepis nie ma takiej konstrukcji, nie składa się z dwóch zdań współrzędnych, o czym świadczy użycie i umiejscowienie przecinków w przepisie (oddzielają one poszczególne człony od siebie, określając konstrukcję zdania i zależności pomiędzy jego członami).